

ANDORRA

i el seu Sistema Financer

2010

ASSOCIACIÓ DE BANCs ANDORRANS

ANDORRA

i el seu Sistema Financer

*Publicat per l'***Associació de Bancs Andorrans (ABA)**
amb la col·laboració de **KPMG**

Fotografies: Jaume Riba

Dipòsit legal: AND. 1087-2011
ISBN: 978-99920-1-869-9

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

Pàg. 4

I. EL PRINCIPAT D'ANDORRA

Pàg. 7

- I.1. Introducció a Andorra
- I.2. Història d'Andorra
- I.3. Institucions andorranes

Pàg. 8

Pàg. 10

Pàg. 11

II. MARC LEGAL ANDORRÀ

Pàg. 15

- II.1. Marc mercantil
- II.2. Marc laboral
- II.3. Marc tributari
- II.4. Marc legislatiu del sistema financer
- II.5. Desenvolupaments en el marc regulatori del sistema financer
- II.6. Evolució del marc legal i regulatori del sistema financer andorrà en el context internacional

Pàg. 16

Pàg. 17

Pàg. 19

Pàg. 24

Pàg. 29

Pàg. 30

III. ENTORN ECONÒMIC

Pàg. 35

- III.1. Introducció
- III.2. Principals variables econòmiques
- III.3. El sector públic
- III.4. Evolució de l'economia andorrana durant el 2010

Pàg. 36

Pàg. 37

Pàg. 42

Pàg. 44

IV. SECTOR BANCARI

Pàg. 55

- IV.1. Introducció
- IV.2. Associació de Bancs Andorrans
- IV.3. El sector bancari

Pàg. 56

Pàg. 58

Pàg. 59

V. DADES D'INTERÈS

Pàg. 81

- V.1. Grups bancaris andorrans
- V.2. Altres dades d'interès

Pàg. 82

Pàg. 92

PRESENTACIÓ

Després d'un exercici notòriament marcat per la incertesa i la inestabilitat generades per la crisi financera internacional i per la contracció generalitzada de l'economia mundial i del mercat laboral, el 2010 es desenvolupa en un clima de cautela i austeritat. El creixement del producte interior brut (PIB) mundial per al 2010, ha estat del 5%. Tot i així, cal remarcar les diferències existents entre les economies emergents, que han experimentat significatives taxes de creixement, i les economies avançades, què malgrat haver experimentat una reducció de l'activitat inferior a l'esperada, el seu creixement segueix sent moderat i el nivell de desocupació elevat.

Per al 2011, les perspectives de creixement del Fons Monetari Internacional per a les economies emergents i en desenvolupament és d'un 6,5%, mentre que la previsió de creixement per a les economies avançades és del 2,5%. En el còmput general, les previsions d'aquest mateix organisme per a la economia mundial se situen 0,6 punts percentuals per sota del creixement enregistrat al 2010. Els riscos per a la recuperació econòmica són però significatius, per això és important tenir en compte que per garantir una recuperació robusta de l'economia mundial s'han de prendre moltes mesures per solucionar els problemes sobirans i financers en les economies desenvolupades, així com certes mesures per mitigar els riscos de reescalfament i de tensions inflacionistes en les economies emergents.

Economies avançades com Japó i Estats Units, durant el 2010, han experimentat taxes de creixement del 4,3% i del 2,8%, respectivament, degut en gran mesura a la reactivació del consum privat en ambdós països, mentre que economies emergents o en desenvolupament com Xina, Índia i Brasil han crescut un 10,3%, un 8,8% i un 7,5%, respectivament com a conseqüència de la creixent demanda mundial.

L'any 2010 ha estat marcat per una recuperació econòmica moderada de la majoria dels països europeus; assolint una taxa de creixement de l'economia europea del 2,4%. Si bé, cal destacar recuperacions com les d'Alemanya o Itàlia que l'any 2009 van enregistrar taxes de creixement negatives amb un -4,7% i un -5,0%, respectivament i, que al 2010 han assolit creixements positius del 3,6% i 1,0% respectivament. Tanmateix, les previsions per a l'economia europea indiquen que el ritme de creixement de l'any 2011 seguirà sent similar a l'experimentat al 2010, mantenint-se la taxa de creixement del 2,4% però en contrapartida s'estima que la inflació repunti fins al 3,8%.

En aquest entorn econòmic, Espanya ha seguit enregistrant un creixement negatiu del seu PIB, tot i que cal destacar que ha estat 3,5 punts percentuals inferior a la contracció experimentada al 2009, situant-se en una taxa de creixement del -0,2%. Aquesta evolució contrasta amb el creixement experimentat pels països centrals de la zona euro i les economies nòrdiques; no obstant, les previsions per a la seva recuperació econòmica són optimistes, convertint-se les exportacions i el comerç exterior en el pilar fonamental d'aquest canvi de tendència.

L'economia francesa ha crescut en 4,1 punts percentuals el 2010, enregistrant una taxa de creixement de l'1,6%; situant-se per sota de països com Alemanya i Regne Unit i per sobre d'Itàlia. Per al 2011 es preveu una taxa de creixement de l'economia francesa igual a la del 2010.

Durant el 2010, l'evolució de l'economia andorrana ha estat molt influïda per la situació econòmica internacional i molt especialment per l'evolució de les economies del seu entorn. Els principals indicadors econòmics del Principat mostren certs indicis de moderació de la significativa contracció experimentada en les darrers anys, amb una feble demanda de consum i d'inversió, molt especialment en el sector de la construcció i tots els que en depenen, que han seguit acusant intensament els efectes de la crisi estructural. La resta de sectors com la indústria, el comerç i el turisme, han contribuït a la creació de riquesa del país; tot i que el nombre de visitants al Principat ha disminuït en un 5,41% respecte el 2009. Cal tenir en compte que més enllà de l'impacte de la crisi econòmica internacional, els resultats del sector turístic i comercial estan condicionats per la competència global i la maduresa del seu model de negoci. Per això, el Govern d'Andorra, juntament amb els principals actors socials i empresarials de l'esmentat sector, estan treballant per dotar el producte turístic del Principat d'atractiu i de qualitat, tot venent il·lusions, experiències, productes i serveis diferencials de la resta d'oferta turística global.

L'any 2010, el sistema financer andorrà ha demostrat que amb una gestió conservadora i prudent es poden afrontar amb èxit els reptes que genera un entorn econòmic i financer incert i volàtil. Així, d'acord amb la seva reputació financera assolida gràcies a la solidesa i rigor en l'aplicació dels estàndards regulatoris internacionals al llarg dels anys, en aquest exercici 2010, la banca andorrana ha assolit un increment del marge ordinari de gairebé el 3,0% i, unes taxes de rendibilitat tant sobre actius mitjans com sobre els fons propis mitjans superiors a la mitja del sector bancari europeu. Els resultats de la banca andorrana d'aquest exercici són un 0,49% inferiors als del 2009, degut principalment a l'increment de les despeses de transformació com a conseqüència de les mesures adoptades per la banca andorrana per preparar-se pels reptes de futur i molt especialment per la seva expansió internacional. Així mateix, és rellevant l'elevat nivell de les ràtios de solvència i liquiditat, d'un 22,77% i d'un 71,76%, respectivament.

Durant l'any 2010 s'ha mantingut la voluntat de situar Andorra en el context internacional com a país amb un ordenament tributari equiparable al dels països de la Unió Europea i l'OCDE; en aquesta línia, s'ha aprovat la *Llei de l'impost sobre societats i sobre la renda de les activitats econòmiques*, així com la *Llei de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals*. També cal destacar que des del setembre de 2009, s'han signat 18 convenis bilaterals d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia, 17 dels quals han estat ratificats i 13 ja han entrat en vigor.

I EL PRÍNCIPAT D'ANDORRA

I.1. Introducció a Andorra

El **Principat d'Andorra** és un **microestat europeu** situat al Pirineu Central, entre Espanya i França; estats membres de la Unió Europea amb els quals comparteix, respectivament, 64 km de frontera pel sud i l'oest i 57 km pel nord. La seva capital és Andorra la Vella.

La superfície d'Andorra és aproximadament de **468 km²**, superior a la d'altres petits estats europeus com San Marino (61 km²), Liechtenstein (157 km²) o el Principat de Mònaco (1,5 km²).

La bandera i l'escut d'Andorra són els següents:

La llengua oficial d'Andorra és el **català**, si bé s'utilitzen també de manera habitual el castellà i el francès, gràcies als contactes econòmics i socials amb els estats veïns. L'anglès s'utilitza també en l'àmbit comercial i financer.

El Principat d'Andorra, que no disposa de moneda pròpia, va adaptar-se a l'**euro** l'1 de gener de 2002 igual que els altres països membres de la Unió Europea.

Andorra és un país muntanyós. El punt més baix és la confluència del riu Runer amb el Valira (838 m) i el més alt, el Pic de Coma Pedrosa (2.942 m). El clima d'Andorra es considera sec i mediterrani. Les temperatures varien sensiblement entre les zones altes i les baixes a causa sobretot de les grans diferències d'altitud. La temperatura mitjana mínima és de -2º C i la mitjana màxima de 24º C. Les precipitacions en forma de neu són freqüents entre octubre i abril i les pluges es concentren principalment a la primavera i a la tardor. L'aigua és un dels recursos naturals més importants i permet l'aprofitament hidroelèctric i termal.

La **població** d'Andorra el 2010 ha estat de 85.015 habitants, amb un 39% d'habitants de nacionalitat andorrana, un 31% dels residents de nacionalitat espanyola, un 15% de nacionalitat portuguesa, un 6% de nacionalitat francesa i un 1% de nacionalitat britànica. L'altre 8% de la població està distribuïda en més de 22 nacionalitats diferents a les esmentades anteriorment.

L'estructura de la població per edats durant el 2010, presentada en el gràfic següent, està caracteritzada per una distribució concentrada principalment en els trams d'edat d'entre 30 i 49 anys tant pel que fa als homes com pel que fa a les dones. Analitzant aquestes dades juntament amb les d'exercicis anteriors, es pot observar que l'estructura de la població per edats segueix la mateixa tendència des de fa diverses dècades, presentant una distribució amb una elevada concentració en les franges d'edat que integren el cicle laboral de les persones. Això reflecteix la realitat del mercat laboral andorrà, caracteritzat pel fet que un elevat percentatge de població activa procedeix de l'exterior degut a l'escassetat de recursos humans disponibles en el mercat intern. En moltes ocasions, la població activa procedent de l'estranger no forma part d'una unitat familiar estable resident al país, fet que incentiva el seu retorn al país d'origen en l'edat de jubilació. [\[gràfic 1\]](#)

La **nacionalitat andorrana** per naturalització pot ser adquirida per diferents vies. En el cas de persones estrangeres que contreguin matrimoni amb andorrans, acreditant una residència ininterrompuda a Andorra de tres anys. Pel que fa a la resta d'estrangers, hom pot sol·licitar la nacionalitat andorrana acreditant una residència efectiva d'almenys vint anys. La Constitució andorrana no permet tenir més d'una nacionalitat a Andorra.

La persona física estrangera major de 18 anys que desitja establir la seva residència efectiva a Andorra

sense exercir-hi cap activitat ha d'obtenir del Ministeri d'Interior una autorització de **resident passiu** que es regeix per la Llei qualificada de modificació de residències passives de 28 de novembre de 1996.

Les persones físiques no residents majors d'edat i les persones físiques residents amb menys de vint anys de residència necessiten una autorització del Govern per poder adquirir un **habitatge** en règim de propietat horitzontal, amb la corresponent plaça d'aparcament. En aquest cas, les parcel·les de terreny per a un xalet o un habitatge unifamiliar no poden excedir els 1.000 m². En el cas dels espanyols i francesos, el període de residència queda reduït a deu anys en aplicació del "Conveni Trilateral" relatiu a l'entrada, la circulació, el sojorn i l'establiment dels seus nacionals, i pels portuguesos el període també queda reduït a deu anys en aplicació del "Conveni Bilateral" relatiu a l'entrada, la circulació, el sojorn i l'establiment dels seus nacionals.

L'estructura educativa andorrana és de caràcter multilingüe, plural i mixta ja que inclou educació pública en tres sistemes educatius: l'andorrà, el francès i l'espanyol, així com oferta educativa privada en un centre regit pel sistema espanyol. Els estudiants que desitgen continuar l'ensenyament superior tenen la possibilitat d'escollir entre continuar la seva formació a Andorra, ja sigui formació professional o universitària amb els cicles de formació superior oferts per la Universitat d'Andorra; o bé desenvolupar la seva formació superior a l'estranger. La majoria d'estudiants andorrans que trien aquesta darrera opció es traslladen als països veïns, Espanya o França. Pel que fa a la Universitat d'Andorra, creada el juliol de 1997, ofereix estudis presencials, virtuals i d'extensió universitària. Així mateix, i amb l'entrada en vigor de la nova llei d'inversions estrangeres, la institució educativa "La Salle" obrirà un centre universitari a Andorra (*Universitat Oberta La Salle*), on s'impartiran estudis on-line i semi presencials de Tecnologia i Ciències Socials.

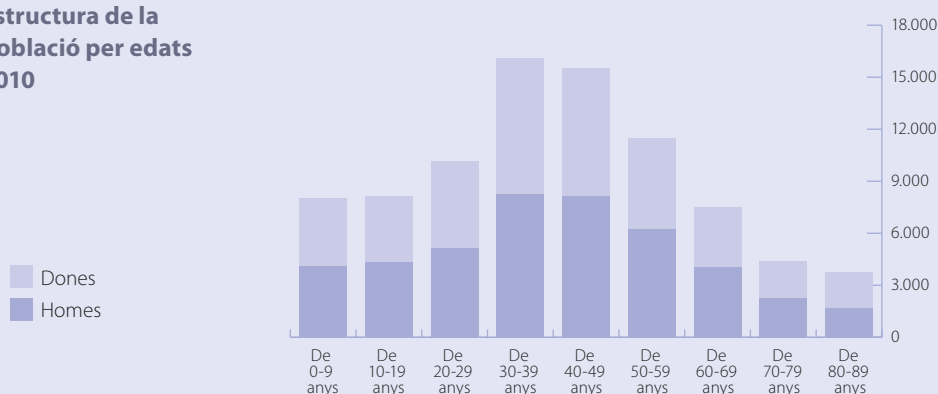
Tal com es mostra a continuació, Andorra està dividida administrativament en set circumscripcions territorials anomenades **parròquies**, que es diferencien les unes de les altres quant a l'extensió i la població, i que disposen cadascuna d'elles del seu propi Comú (Ajuntament). Les set parròquies són: Canillo, Encamp, Ordino, La Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany.

[gràfic 2]

[gràfic 2]

Estructura de la població per edats 2010

Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 1]

La superfície i la densitat demogràfica per a cadascuna de les set parròquies el 2010 és com segueix: [gràfic 3]

Les **distàncies** per carretera fins al Principat des de les principals ciutats dels estats veïns són les següents:

Des d'Espanya:

Madrid 600 km
Barcelona 210 km

Des de França:

París 900 km
Marsella 532 km
Tolosa 196 km

Andorra disposa d'una xarxa pública i privada de transports amb les principals ciutats dels països veïns.

El Principat no disposa de xarxa ferroviària pròpia, si bé s'hi pot accedir des de Lleida o Puigcerdà, a Espanya, i des d'Aix-les-Thermes o l'Hospitalet, a França, en menys d'una hora fins a Andorra per carretera.

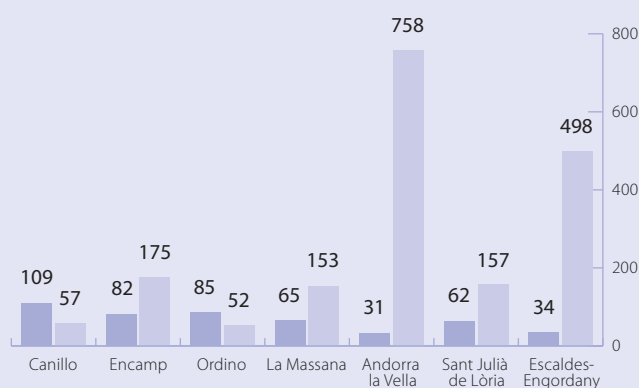
Els aeroports més propers es troben a Tolosa i Perpinyà, a França, i Barcelona, Girona i Reus, a Espanya. Així mateix, durant el primer trimestre del 2010, va entrar en funcionament l'aeroport de l'Alguaire (Lleida).

El Servei de Telecomunicacions d'Andorra

(Andorra Telecom) també permet un altre tipus de comunicació mitjançant la telefonia fixa i mòbil (GSM i 3G), internet bàsic i en banda ampla (ADSL), fibra òptica (FITH) i televisió digital terrestre (DVB - T), GPRS, el telègraf, el tèlex i el telefax.

Superfície parroquial i densitat demogràfica 2010

■ Habitants per Km²
■ Superfície en Km²

(Km²) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 3]

1.2. Història d'Andorra

La història d'Andorra es coneix a través dels primers testimonis escrits trobats que s'hi relacionen, datats del segle IX.

Un precepte carolingi datat de l'any 843 i signat pel rei Carles el Calb mencionava l'atribució de les Valls d'Andorra a Sunifred Comte d'Urgell. El 988, Borrell II, Comte de Barcelona i d'Urgell, va cedir Andorra a l'Església d'Urgell a canvi de possessions dins el Comtat de la Cerdanya. El Bisbe d'Urgell va esdevenir així sobirà temporal de les Valls.

No obstant, durant els segles següents, el Bisbat d'Urgell es va veure en conflicte amb el Comtat de Foix, el qual desitjava recuperar allò que en un passat li pertanyia. Aquesta situació va finalitzar el 1278 i el 1288 amb la signatura del primer i el segon Pariatge entre el Bisbe d'Urgell i el Comte de Foix, respectivament. Aquestes sentències arbitral

van establir un condomini indivís de les Valls amb igualtat de drets i atribucions entre els dos senyors (fixaven els tributs a pagar pels andorrans i disposaven l'exercici de la justícia conjunta mitjançant els batlles, les obligacions militars dels andorrans envers els dos senyors i el nomenament de notaris i veguers). En definitiva, els Pariatges, signats fa més de set-cents anys, van representar la independència d'Andorra.

Els drets de consenyoria sobre Andorra van passar després als reis de França, hereus dels comtes de Foix, i més tard al President de la República Francesa.

Va ser al principi dels anys 80 quan la necessitat de reformes de les institucions va esdevenir patent. Així, l'any 1981, amb la separació de poders, es va redactar un acord entre coprínceps, es va crear el

Govern andorrà sota la denominació de Consell Executiu i la figura del Cap de Govern. D'aquesta manera es van anar desenvolupant diferents reformes tals com el codi penal, el codi de l'administració, sempre sota l'acord dels coprínceps.

El gran canvi va arribar a Andorra el 14 de març de 1993, data en la qual es va aprovar per referèndum la Constitució del Principat d'Andorra, convertint-se així en un Estat independent, de dret, democràtic i social. Malgrat que aquesta darrera fita pot semblar

recent, el Principat d'Andorra fa més de 700 anys que es regeix per un sistema institucional propi.

Així, el poble andorrà, va assumir la sobirania, però els coprínceps, indivisa i conjuntament, són el cap d'Estat. A títol personal i exclusiu, aquest càrrec recau en el Bisbe d'Urgell (actualment l'Excm. Sr. Enric Vives i Sicília) i el President de la República Francesa (actualment l'Excm. Sr. Nicolas Sarkozy). Cada copríncep nomena un representant personal al Principat d'Andorra.

1.3. Institucions andorranes

Principals Institucions i Organismes Polítics

L'esquema de les principals institucions a Andorra és el següent: [quadre 1]

Tal com hem explicat anteriorment, l'any 1993, Andorra es va dotar d'una Constitució moderna i va esdevenir un copríncipat parlamentari.

Els **coprínceps** arbitren i moderen el funcionament dels poders públics i de les institucions. Les seves funcions són, entre d'altres, la sanció i la promulgació de lleis, la convocatòria d'eleccions generals, la convocatòria de referèndums a petició del Cap de Govern i de la majoria del Consell General sobre una qüestió d'ordre polític. Dels seus actes se'n fan responsables qui els contrasignen.

El **Consell General** (Parlament Andorrà) és el màxim òrgan de representació popular. Exerceix el poder legislatiu, aprova els pressupostos de Govern, nomena el Cap de Govern i promou i controla la seva acció política. El Consell General està format per 28 membres elegits per sufragi universal per un termini de 4 anys. La meitat d'aquests consellers s'elegeix per circumscripció parroquial i l'altra meitat per circumscripció nacional. L'òrgan que regeix el Consell General és la Sindicatura, encapçalada pel Síndic General i el Subsíndic, elegits pel ple del Consell General. Amb l'aprovació de la Constitució, les normes que emanen del Consell General reben la denominació unitària de lleis.

Des del passat 28 d'abril de 2011, a Andorra hi ha els següents **partits polítics** amb representació parlamentària: *Demòcrates per Andorra*, coalició integrada amb altres pel Partit Liberal d'Andorra (afiliat a la Internacional Liberal) i el *Partit Socialdemòcrata* (afiliat a la Internacional Socialista).

El **Govern** té el poder executiu de l'Estat i està integrat pel Cap de Govern i els Ministres. El Cap de Govern és elegit pel Consell General i dirigeix la política nacional i internacional d'Andorra, l'Administració de l'Estat i exerceix la potestat reglamentària (veure la composició del Govern actual en el capítol "V. Dades d'interès").

Andorra està dividida administrativament en set parròquies: Canillo, Encamp, Ordino, la Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany. L'òrgan de representació i administració de la parròquia és el **Comú**, que actua per mitjà del seu Consell. La Constitució defineix els comuns com a corporacions públiques amb personalitat jurídica i potestat normativa local, sotmeses a la llei, en forma d'ordenances, reglaments i decrets. Els electors de cada parròquia elegeixen deu consellers, dels quals en designen dos pels càrrecs de Cònsol Major i Cònsol Menor.

El **Tribunal de Comptes** és un òrgan tècnic, independent, vinculat orgànicament al Consell General,

que fiscalitza la despesa pública. A més, s'encarrega de verificar la transparència de la gestió econòmica, financera i comptable de l'Administració Pública.

El **Raonador del Ciutadà** és la institució que defensa i vetlla pel compliment i l'aplicació dels drets i les llibertats recollits a la Constitució, actuant com a comissionat o delegat del Consell General. El Raonador del Ciutadà recull i tramita les queixes i reclamacions relatives a les relacions dels ciutadans amb totes les administracions i organismes públics del Principat, amb independència i objectivitat.

L'**Agència Andorrana de Protecció de Dades** creada per la *Llei 15/2003*, del 18 de desembre,

qualificada de protecció de dades personals, és una institució de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per exercir la seva autoritat de control sobre els tractaments de dades personals duts a terme per les persones, entitats privades i l'administració pública andorrana. Es configura com una autoritat independent que actua amb objectivitat i plena independència de les administracions públiques andorranes en l'exercici de les seves funcions. El seu objectiu és vetllar pel respecte dels drets fonamentals de les persones físiques, en tot allò que concerneix les operacions fetes mitjançant processos automatitzats o manuals de dades personals, amb especial protecció del dret a la intimitat.

Altres Institucions

Òrgans judicials andorrans. La missió dels òrgans judicials és sotmetre tots els poders públics al compliment de la llei, controlar la legalitat de l'actuació administrativa i oferir a tots els ciutadans una protecció efectiva en l'exercici dels seus drets i en la defensa dels seus interessos legítims.

Un organigrama representatiu del sistema judicial andorrà es presenta a continuació: [\[quadre 2\]](#)

El **Tribunal Constitucional** és l'òrgan màxim d'interpretació de la Constitució i les seves sentències vinculen els poders públics i els particulars. Aprova el seu propi reglament i, en l'exercici de la seva funció, està sotmès únicament a la Constitució i a la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Es compon de quatre magistrats constitucionals, un per cadascun dels coprínceps i dos pel Consell General, amb un mandat d'una durada de vuit anys, no renovables per períodes consecutius.

El **Consell Superior de la Justícia** és l'òrgan de representació, govern i administració de l'organització judicial, que vetlla per la independència i el bon funcionament del poder judicial. Es compon

de cinc membres designats, un per cada copríncep, un pel síndic general, un pel Cap de Govern i un pels magistrats i batlles. Aquest consell és l'encarregat de nomenar els batlles, els magistrats, el fiscal general de l'estat, els fiscals adjunts i secretaris judicials; exerceix també la funció disciplinària i promou les condicions perquè l'administració de Justícia disposi dels mitjans adients per al seu funcionament.

El **Ministeri Fiscal** és l'òrgan que vetlla per la defensa i l'aplicació de l'ordre jurídic i per la independència dels tribunals i promou davant d'aquests l'aplicació de la llei per a la salvaguarda dels drets dels ciutadans i la defensa de l'interès general. Es compon de membres nomenats pel Consell Superior de la Justícia a proposta del Govern, amb mandats renovables de sis anys.

El **Tribunal Superior de Justícia** constitueix la més alta instància de l'organització judicial del Principat. Es compon d'un president i vuit magistrats nomenats pel Consell Superior de la Justícia. Està integrat per la sala civil, la sala penal i la sala de contencions administratiu i de seguretat social.

El **Tribunal de Corts** és competent per jutjar en primera instància els delictes majors, així com per dur a terme l'execució de les seves sentències i altres resolucions. Aquest tribunal jutja, en apel·lació, els recursos contra sentències penals dictades pel Tribunal de Batlles, en causes seguides per delictes menors, i pels batlles, en matèria de contravencions penals. Exerceix, mitjançant el seu president, les funcions de jurisdicció de vigilància penitenciària i d'aplicació de les penes. En l'actualitat es compon d'un president, un vicepresident, un magistrat i dos magistrats adjunts.

Altres Organismes

L'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF) és una entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar pública i privadament, amb independència de l'administració general. L'INAF és l'autoritat del sistema financer andorrà i promou i vetlla pel bon funcionament i l'estabilitat del sistema financer.

La Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIF) és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció del blanqueig i finançament del terrorisme. Es crea l'any 2000 amb la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional, seguint les recomanacions del Comitè MONEYVAL del Consell d'Europa, així com les 40 recomanacions i les 9 recomanacions especials del GAFI. La UIF (fins el 21 d'abril de 2009 anomenada Unitat de Prevenció de Blanqueig, UPB) va ser creada el 2000.

La Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció, està adscrita orgànica i funcionalment al ministeri que tingui atribuïdes les competències de Presidència, actualment Finances i Funció Pública. Aquesta unitat és competent en matèria de lluita anticorrupció, i a aquest efecte impulsa i coordina tota actuació governativa de l'administració general. El decret per al funcionament d'aquesta unitat entrà en vigor el dia 24 de gener de 2008.

La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) és una entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins. És un òrgan consultiu de les administracions públiques i té com a finalitat primordial la d'afavorir i potenciar l'activitat econòmica i empresarial del país, defensar els seus interessos i facilitar tota una sèrie de serveis d'orientació empresarial. La inscripció al cens de la Cambra és obligatòria per a tots els comerciants, industrials i titulars de serveis inscrits al Registre de Comerç i Indústria del Govern.

La **Batllia d'Andorra** esdevé una primera instància unificada en el tres àmbits: civil, penal i administratiu. Està composta per batlles i secretaris judicials així com pel seu President. El President del Tribunal de Batlles serà alhora el President de la Batllia. El Tribunal de Batlles com a tribunal col·legiat disposa de tres seccions: civil, penal i administrativa, i una secció especial d'instrucció.

Andorra Desenvolupament i Inversió (ADI) és una societat pública de dret privat, constituïda l'any 2009, amb l'objectiu de donar estabilitat als projectes de suport a l'emprenedoria i a la innovació, i posicionar-se com l'agència de promoció econòmica al Principat. En l'àmbit nacional, els objectius d'ADI són donar suport als emprenedors locals i millorar la competitivitat de les empreses andorranes que vulguin créixer i internacionalitzar-se. En l'àmbit internacional, contribuir en el posicionament d'Andorra com una economia oberta, moderna i atractiva per crear noves empreses d'alt valor afegit.

Andorra Turisme és una societat pública creada el 21 de setembre de 2007 que va iniciar la seva activitat l'1 de març de 2008; depèn funcionalment del Ministeri de Turisme i Medi Ambient. L'objectiu d'aquesta societat és millorar la posició competitiva del turisme al Principat, creant i promocionant el producte turístic amb qualitat, innovació i gestió del coneixement.

L'Institut d'Estudis Andorrans (IEA) entrà en funcionament amb personalitat jurídica pròpia, sent presidit pel Ministre d'Educació. És un centre de recerca en tots aquells àmbits que puguin ser d'interès per al país com són la biologia, els riscos naturals, el dret, la filologia, l'antropologia o la història, entre altres. El seu àmbit d'actuació el defineix el seu Comitè Directiu en un pla plurianual.

La **Universitat d'Andorra (UdA)** és una institució pública creada l'any 1997 que ofereix estudis presencials, virtuals i d'extensió universitària. Presencialment, oferta estudis universitaris en els camps de ciències de l'educació, administració d'empreses, infermeria i informàtica així com ensenyament professional superior en administració i finances i informàtica de gestió. També permet cursar estudis virtuals, podent realitzar-se carreres tant de primer com de segon cicle. A més, es dona la possibilitat de completar els estudis d'extensió universitària amb postgraus o cursos d'actualització dirigits a professionals dels diversos camps per garantir una formació continuada i innovadora.

II MARC LEGAL ANDORRÀ

II.1. Marc mercantil

■ Les **societats mercantils** andorranes han de tenir el seu domicili social a Andorra i haver-se constituït d'acord amb la *Llei 20/2007 de 18 d'octubre de 2007, de Societats Anònimes i de Responsabilitat Limitada*. Les formes jurídiques contemplades per aquesta llei són: societat anònima (SA) i societat de responsabilitat limitada (SL), i ambdues poden adquirir la condició de societat unipersonal.

Cal destacar que en l'àmbit dels efectes que els articles de la *Llei 20/2007* atorguen a la inscripció de diversos actes i contractes, el Registre Mercantil contribueix a augmentar la seguretat del tràfic jurídic mercantil. L'actuació del Registre de Societats Mercantils queda regulada en el *Decret del 20 de febrer de 2008 d'aprovació del Reglament del Registre de Societats Mercantils*, que va ser modificat posteriorment pel *Decret del 26 de març de 2008*.

Les societats que el 22 de novembre de 2007, en què entrà en vigor la *Llei 20/2007*, no estiguessin constituïdes o no es constituïssin com a societats anònimes o com a societats de responsabilitat limitada i que tinguessin per objecte la producció o l'intercanvi de béns o de serveis per al mercat es consideren societats col·lectives i es regeixen per les disposicions del Reglament de societats mercantils, aprovat pel Consell General en la sessió de 19 de maig de 1983. En les societats col·lectives, tots els socis responen solidària i il·limitadament al compliment dels deutes socials de forma subsidiària respecte de la societat.

Una societat estrangera pot transferir el seu domicili social a Andorra i adquirir la nacionalitat andorrana, sempre i quan s'adapti a les disposicions de la legislació vigent a Andorra i que la legislació de l'estat d'origen ho permeti amb els efectes de manteniment de personalitat jurídica.

El 8 d'abril de 2008 el Consell General va aprovar la *Llei 2/2008 d'Inversions Estrangeres al Principat d'Andorra*, que entrà en vigor el 7 de novembre de 2008. En aquest marc legislatiu, es contempla l'obertura immediata a capital estranger per alguns sectors de l'economia, prèvia autorització per part del Govern d'Andorra en cas que dita participació sigui igual o superior al 50%, com per exemple l'audiovisual, e-comerç, medicina estètica i *Wellness*, formació, producció industrial fonamentada en noves tecnologies i recerca i desenvolupament. Mentre que, de moment, no hi ha obertura de capital estranger en els sectors estratègics. El Govern haurà de presentar davant el Consell General propostes d'obertura de nous sectors en un termini d'entre 2 i 6 anys.

Per a la resta de sectors i activitats, l'actual legislació en matèria d'inversions estrangeres preveu que el capital de les societats andorranes ha d'estar compost per capital andorrà com a mínim en un 51% (un 67% en la legislació vigent fins el 7 de novembre de 2008), entenent-se per capital andorrà el de les persones físiques o jurídiques de nacionalitat andorrana i el de les persones físiques estrangeres amb una residència continuada a Andorra mínima de vint anys, a excepció dels següents casos: els espanyols i els francesos, per als quals el període queda rebaixat a deu anys en aplicació del "Conveni Trilateral" relatiu a l'entrada, la circulació, el sojorn i l'establiment dels seus nacionals, i els portuguesos, per als quals el període també queda rebaixat a deu anys en aplicació del "Conveni Bilateral" relatiu a l'entrada, la circulació, el sojorn i l'establiment dels seus nacionals.

Aquesta legislació no és d'aplicació per a les entitats bancàries de dret andorrà que es regeixen d'acord amb la normativa específica del sector financer i especialment pel previst en la *Llei de règim jurídic de les entitats bancàries i de règim administratiu bàsic de les entitats operatives del sistema financer de data 13 de maig de 2010*.

La *Llei 2/2008 del 8 d'abril de 2008*, fou modificada per la *Llei 36/2008 del 18 de desembre de 2008* per tal d'aclarir els dubtes que varen sorgir després de la publicació de la primera llei sobre la interpretació del procediment d'autorització de les inversions estrangeres directes i sobre el grau de liberalització de les mateixes. Aquesta llei entrà en vigor el 22 de gener de 2009.

Les societats mercantils andorranes tenen l'obligació de portar i conservar la comptabilitat; formular i aprovar els seus comptes anuals i la proposta d'aplicació de resultat en el termini de 6 mesos des del tancament de l'exercici i de sotmetre els comptes anuals a auditoria quan durant dos exercicis consecutius compleixin dues de les circumstàncies següents:

- El total de les partides de l'actiu superi els 3.600.000 euros;

- L'import de la xifra anual de negoci superi els 6.000.000 euros;
- El nombre de treballadors sigui superior a 25 persones.

No obstant, l'obligació d'auditoria establerta en la *Llei 20/2007* no serà exigible fins a l'aprovació de la llei d'auditoria.

D'acord amb la *Llei 30/2007 de Comptabilitat dels Empresaris*, que va entrar en vigor per als exercicis comptables començats a partir de l'1 de gener de 2009, tant les societats mercantils andorranes com les persones físiques que realitzen activitats empresarials o professionals, han de portar una comptabilitat ordenada i adequada a la naturalesa i dimensió de la seva activitat, basada en les normes internacionals de comptabilitat i normes internacionals d'informació financera, d'acord amb el que s'estableix en el Pla General de Comptabilitat que fou publicat el 30 de juliol de 2008 i que entrà en vigor l'1 de gener de 2009.

Així mateix, d'acord amb la legislació vigent les societats hauran de dipositar la certificació de l'acord d'aprovació de comptes anuals i de l'aplicació del resultat, juntament amb una còpia dels comptes anuals i de l'informe d'auditoria, si és necessari, en el termini d'un mes des de l'adopció de l'acord. Aquesta obligació és d'aplicació per als exercicis iniciats a partir de l'1 de gener de 2009.

La *Llei 30/2007 de Comptabilitat dels Empresaris* fou modificada per la *Llei 8/2010 de 22 d'abril de 2010* per establir el règim sancionador que ha de garantir l'acompliment de les obligacions comptables establertes a la *Llei 30/2007*, a més d'ampliar el llindar per acollir-se al règim simplificat de comptabilitat als 250.000 euros de xifra anual de negoci, per permetre que un major nombre

d'empresaris pugui acollir-se al règim simplificat de comptabilitat.

Amb data 28 de desembre de 2010 s'ha aprovat el *Decret d'aprovació del Reglament de formulació dels comptes anuals consolidats* que desenvolupa el capítol referent al perímetre de consolidació de la *Llei 30/2007*.

- Per a l'exercici del **comerç i indústria**, les persones estrangeres necessiten més de vint anys de residència per poder tenir al seu nom la titularitat d'un establiment comercial o industrial. A excepció dels francesos, els espanyols i els portuguesos que només necessiten deu anys d'acord amb allò establert en el "Conveni Trilateral" per als dos primers i el "Conveni Bilateral", per al tercer.
- L'exercici de les **professions lliberals** es regeix per una llei específica que exigeix vint anys de residència per als estrangers i estar en possessió del corresponent títol universitari expedit per Andorra, França o Espanya o degudament convalidat. El Govern pot atorgar discrecionalment un permís d'exercici lliberal per una durada de deu anys renovables tenint en compte les necessitats puntuals d'Andorra, l'especialitat i les condicions personals del sol·licitant. El Consell General en la sessió del 8 de maig de 2008 va aprovar una nova llei sobre l'exercici de les professions lliberals.
- La **Llei de fundacions del 12 de juny de 2008** té per objectiu donar resposta a la demanda social de regular les fundacions privades d'interès públic o social, tenint en compte la tradició jurídica i l'experiència dels països de l'entorn. Aquesta llei entrà en vigor el dia següent de la seva publicació al BOPA, a excepció de l'article 1 i el capítol II, que no entraren en vigor fins el 12 de desembre de 2008.

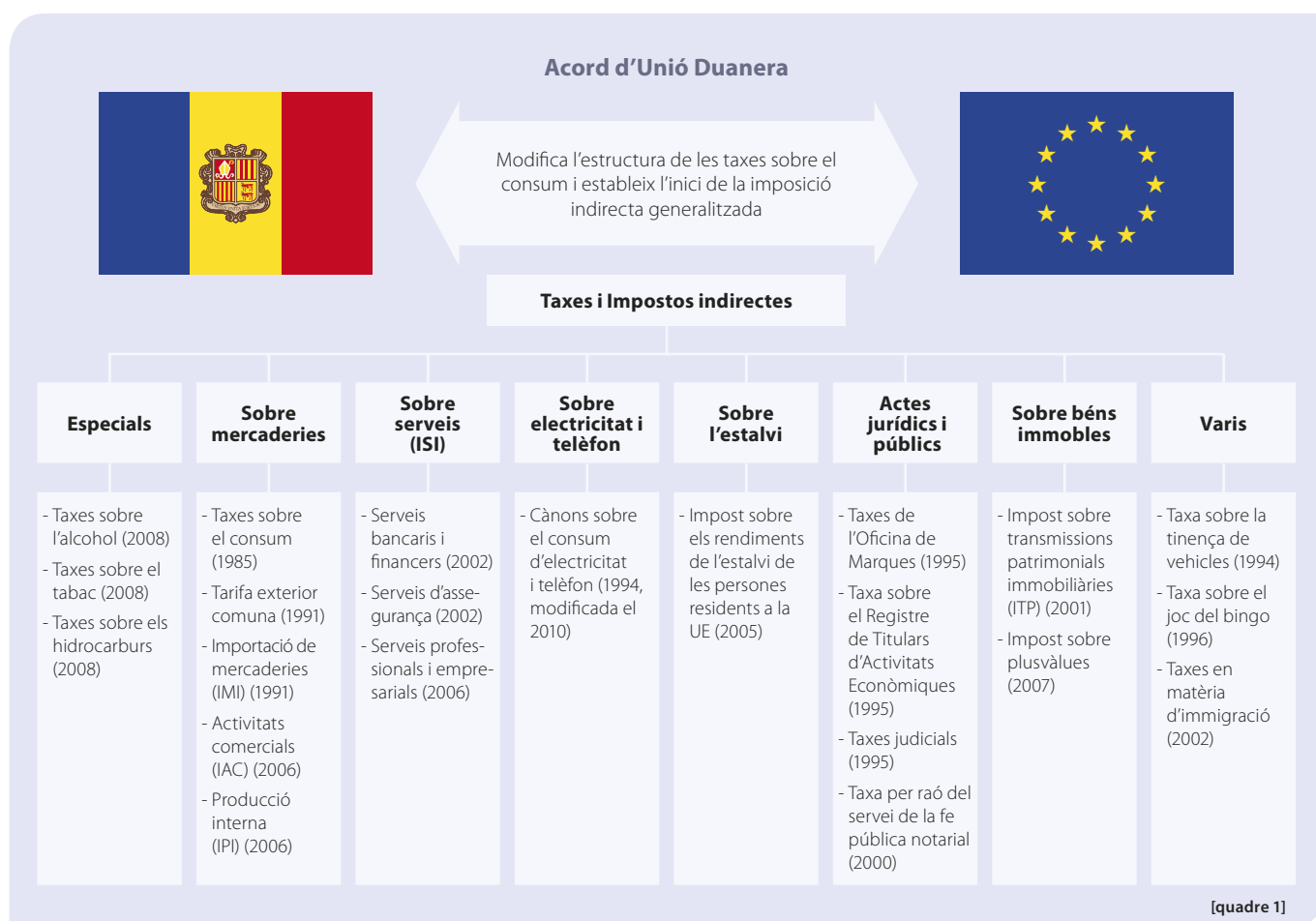
II.2.

Marc laboral

- L'any 1968 fou creat el règim andorrà de seguretat social que cobreix les branques de malaltia i vellesa i és administrat per la **Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS)**. Amb data 3 d'octubre de 2008 el Consell General del Principat va aprovar la *Llei 17/2008 de la Seguretat Social* que va entrar en vigor l'1 de novembre de 2009. Una de les principals modificacions que incorpora aquesta llei és que l'afiliació a la CASS passa a ser obligatòria tant per als treballadors assalariats i les persones pensionades com per a les persones que realitzen una activitat per compte propi. Aquest nou sistema comporta també millores

rellevants en el sistema de prestacions socials i estableix nous paràmetres per als percentatges de cotització. Així, els percentatges de cotització per als assegurats assalariats passen a oscil·lar entre el 5,5% i el 10,5% sobre el salari real d'aquests assalariats, i el 14,5% per a la cotització dels assalariats a càrrec de l'empresa. La cotització a càrrec de les persones que realitzen una activitat per compte propi, oscil·la entre el 20% i el 25% del salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades afiliades a la CASS durant l'any natural immediatament anterior.

- La **Llei 34/2008 de la seguretat i la salut en el treball** del 18 de desembre de 2008 estableix la regulació dels principis generals de protecció ja establerts en la majoria de països europeus amb l'objectiu de prevenir els riscos laborals i protegir la seguretat i la salut, eliminant o disminuint els factors de risc i millorant la informació, la consulta, la participació, la formació dels treballadors i dels seus delegats, així com les línies generals per aplicar els principis esmentats i les mesures per promoure la millora de la seguretat i la salut en el treball. Aquesta llei entrà en vigor el 18 de març de 2009.
- La **Llei del codi de relacions laborals** del 18 de desembre de 2008 té per objecte integrar en un sol text legal els aspectes ja regulats en la *Llei 8/2003 del 12 de juny de 2003 sobre el contracte de treball*, afegint-hi qüestions no tractades amb anterioritat, com són la regulació dels drets de representació col·lectiva, el dret de reunió dels treballadors i la negociació col·lectiva de convenis i acords col·lectius de treball. Aquesta llei entrà en vigor el 18 de març de 2009.
- La **Llei qualificada de llibertat sindical** del 18 de desembre de 2008 té per objectiu regular el dret sindical i el règim jurídic de les organitzacions sindicals i n'estableix els requisits per a la seva constitució, les responsabilitats de les organitzacions i la representativitat, així com l'acció sindical. Aquesta llei entrà en vigor el 18 de març de 2009.
- El **Reglament regulador de les prestacions econòmiques d'atenció social del 16 de febrer del 2011**, redueix els terminis de residència per a les prestacions econòmiques destinades a la cobertura de necessitats bàsiques i eleva el nivell de seguretat jurídica, establerts, fins a la data, pel *Reglament regulador de les prestacions econòmiques d'atenció social de 23 de juny de 2010*. Aquesta prestació econòmica és a favor dels treballadors que han quedat en situació de desocupació involuntària i que es comprometen a participar en accions de formació i capacitació laboral i a acceptar les propostes adequades de treball.

II.3.

Marc tributari

Introducció

En la nostra història recent, l'aprovació de l'Acord d'Unió Duana entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Econòmica Europea (1990) i, posteriorment la Constitució (1993), marquen un nou entorn per al desenvolupament del sistema tributari andorrà.

El sistema fiscal andorrà, basat fins a l'actualitat en la imposició indirecta, està en procés de canvi per a situar Andorra en el context internacional com a país amb un ordenament tributari equiparable al dels països de la Unió Europea i l'OCDE. En aquesta

línia, al 2010 s'han aprovat la *Llei de l'impost sobre societats i sobre la renda de les activitats econòmiques*, així com la *Llei de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals* que ha entrat en vigor l'1 d'abril de 2011. Al Principat d'Andorra no hi ha impostos directes de caràcter general sobre les rendes no empresarials dels residents; a més, l'impost sobre societats i sobre la renda de les activitats econòmiques no entraran en vigor fins la publicació al BOPA de la Llei de l'impost sobre el valor afegit.

Tributs de l'Administració Central

La *Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996*, configura el marc bàsic de referència amb aplicació preeminent dins l'àmbit tributari del Principat i incorpora els principis de justícia, legalitat i reserva de llei, generalitat i distribució equitativa de la càrrega tributària, establerts en la Constitució. La llei esmentada estableix les normes

generals per les quals, a manca de llei específica en contra, es regeixen els tributs.

En l'actualitat, i tal i com s'ha esmentat anteriorment, el sistema tributari andorrà es regeix principalment per un sistema d'imposició indirecte resumit en el quadre següent: [\[quadre 1\]](#)

Impostos sobre les mercaderies

Impost indirecte sobre les mercaderies (IMI)

L'any 1991 arran de l'entrada en vigor de l'acord comercial entre Andorra i la Unió Europea, es va crear l'**Impost de Mercaderies Indirecte (IMI)**, que grava la importació i la producció de mercaderies.

Es tracta d'un impost sobre les importacions dels productes que figuren als capítols 1-24 del sistema harmonitzat de designació i codificació de mercaderies i que inclouen productes destinats al consum final o a la seva elaboració. L'import es determina aplicant un tipus de gravamen sobre el valor de la mercaderia (base de tributació) i, en alguns casos, un import fix per unitat de producte. El tipus de gravamen esmentat oscil·la entre l'1% i el 12%, segons la mercaderia. Un detall dels mateixos és com segueix:

- Tipus reduït: 1% s'aplica als preus dels productes que figuren als capítols 1-24 del sistema harmonitzat i s'afegeix a la taxa esmentada sobre el consum de les importacions.
- Tipus normal: 4% correspon a la majoria dels productes.
- Tipus incrementat: 7% és aplicable a productes electrònics, de perfumeria, òptica i altres.
- Tipus especial: 12% s'aplica a joieria i a aparells recreatius.

Per a certs productes específics com ara llibres o impresos, cadires de rodes i altres vehicles per a invàlids, així com per a certs accessoris de vehicles, no existeix tipus impositiu de l'impost de mercaderies indirecte.

La Llei també estableix tipus d'impostos per unitat de producte sobre carburants i mínims imposables sobre algunes mercaderies, com per exemple el tabac.

Des del 1996 la duana recapta la totalitat de la **Tarifa Exterior Comuna (TEC)** sobre les importacions de productes industrials procedents de països que no pertanyen a la Unió Europea.

Impost indirecte sobre la producció interna (IPI)

Aquest impost entrà en vigor l'1 de gener de 2006 amb l'objectiu de generalitzar la imposició indirecta a totes les mercaderies de l'economia andorrana.

Aquest impost grava el lliurament de béns produïts o elaborats per empresaris i professionals al territori andorrà. L'impost es determina aplicant un tipus de gravamen sobre el valor del bé produït (base de tributació). El percentatge repercutit al client final oscil·la entre l'1% i el 12% segons el tipus de mercaderia. Un detall dels mateixos és com segueix:

- Tipus reduït: 1% s'aplica als preus dels productes que figuren als capítols 1-24 del sistema harmonitzat, és a dir, principalment producció de productes alimentaris.
- Tipus normal: 4% correspon a la producció de la majoria dels productes.
- Tipus incrementat: 7% és aplicable a la producció de productes electrònics i de perfumeria entre d'altres.
- Tipus especial: 12% s'aplica a la producció de productes de joieria i aparells recreatius.

Impost sobre les activitats comercials (IAC)

Aquest impost entrà en vigor el 3 de novembre de 2004 i va ser modificat el 27 d'octubre de 2006. Grava en origen i fase única la comercialització de béns ja siguin importats o bé produïts al país. Als efectes d'aquest impost s'entén per comercialització de béns el conjunt d'operacions de venda al major i venda al detall que intervenen en la transmissió fins el consumidor final.

Impostos sobre els serveis

Impost indirecte sobre els serveis (ISI)

El 13 d'abril de 2000 es va aprovar la *Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis*, que estableix les bases d'una imposició indirecta sobre els serveis prestats en territori andorrà per empresaris i professionals, persones físiques i jurídiques, residents i no residents, excepte els serveis subjectes a la *Llei de l'IMI*. Aquesta llei fou modificada posteriorment per la *Llei 16/2004, del 3 de novembre*. Els tres tipus d'impostos establerts són: el tipus reduït de l'1%, el tipus normal del 4% i el tipus incrementat del 7%.

Com a desenvolupament de la llei marc anterior, el 14 de maig de 2002 es va aprovar la *Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i serveis financers*, modificada per la *Llei 3/2005 del 21 de febrer*, i la *Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis d'assegurança*, que va ser d'aplicació a partir del 13 de juny de 2002. D'acord amb aquestes lleis, la prestació de serveis bancaris i serveis financers es grava amb un 12%, i la prestació de serveis d'as-

Impostos especials

La *Llei d'impostos especials del 20 de novembre de 2008* va ser creada per harmonitzar la imposició fiscal indirecta en la importació amb els països de l'entorn del Principat. Aquesta llei estableix un impost que grava determinats productes especials com ara l'alcohol, el tabac i els hidrocarburs, que generen uns costos socials assumits en bona part per l'Estat i en últim terme per la societat.

El tipus de gravamen d'aquest impost aplicable tant pel que fa a les importacions com al lliurament de béns produïts o elaborats en territori andorrà, consisteix en un recàrrec d'equivalència afegit al tipus de gravamen de l'impost de mercaderies indirecte (IMI) o de l'impost indirecte sobre la producció interna (IPI) que suporti el bé comercialitzat.

Un detall dels recàrrecs d'equivalència aplicats per a cada tipus de gravamen és com segueix: [\[quadre 2\]](#)

Tipus de gravamen de l'IMI/IPI	Recàrrec d'equivalència
0%	0,0%
1%	0,0%
4%	0,8%
7%	1,4%
12%	2,4%

[quadre 2]

segurança amb un 4%. La quota de liquidació de l'impost es calcula segons un sistema que estima, a partir de les magnituds econòmiques i financeres, el valor de les prestacions de serveis realitzades.

Així mateix, amb data 1 de gener de 2006 va entrar en vigor la *Llei 17/2004 del l'impost indirecte sobre la prestació de serveis empresarials i professionals, del 3 de novembre*, amb l'objectiu de generalitzar la imposició indirecta a tots els sectors de l'economia andorrana. Aquest impost grava les prestacions de serveis realitzades per empresaris i professionals al Principat d'Andorra. En cas que el servei sigui prestat per un empresari o professional no establert a Andorra, i el destinatari o beneficiari del servei subjecte a gravamen sigui un empresari o professional establert a Andorra, és obligat tributari el destinatari o beneficiari del servei prestat. L'impost es determina aplicant un tipus de gravamen sobre el valor del servei prestat (base de tributació). El percentatge repercutit al client l'1% (tipus reduït) o el 4% (tipus normal).

El 22 d'abril de 2010, es va aprovar la *Llei 11/2010 de modificació de la Llei 27/2008, de 20 de novembre de 2008 d'impostos especials*; amb aquesta llei de modificació s'introdueixen certs matisos sobre la *Llei 27/2008* per tal de millorar la gestió d'aquests impostos, per no incrementar la pressió fiscal als operadors que utilitzen hidrocarburs i per lluitar contra tràfics il·lícits que poden estar incentivats per diferències de preus.

Amb data 15 de febrer de 2011, s'ha aprovat la Llei 3/2011 *de modificació de la tarifa general de taxes sobre el consum*; aquesta llei, modifica l'article 9 de la

Llei 11/2010 per tal de regular el diferencial de preus del tabac amb els països veïns originat per les alces dels impostos en aquests països.

Tributs de les administracions comunals

El 27 de juny de 2003 el Consell General va aprovar la *Llei de les finances comunals*, que desenvolupa, entre d'altres, l'autogovern comunal en matèria tributària i de gestió financera, estableix un marc suficient que permet als comuns desenvolupar les seves competències tributàries i financeres i homogeneïtzar el marc tributari comunal. A més, es regulen les modalitats d'endeutament dels comuns i es fixen uns límits màxims i uns mecanismes de control que contribueixin a un sector públic andorrà més sòlid i financerament equilibrat.

La *Llei de finances comunals* determina la potestat tributària dels comuns en relació als següents tributs:

- Tributs tradicionals del foc i lloc.

- Taxes per a la prestació de serveis comunals.
- Taxes i drets per a la realització d'actes administratius d'intervenció i el lliurament d'autoritzacions.
- Tribut de radicació d'activitats comercials, industrials i professionals no comercials.
- Tributs immobiliaris sobre la propietat immobiliària edificada, la propietat immobiliària no edificada, els seus rendiments arrendataris i les transaccions immobiliàries que s'han d'inscriure en el cadastre comunal.
- Participació dels comuns en la taxa per tinença de vehicles, que és de recaptació governamental, en funció del nombre de vehicles que estiguin donats d'alta en el registre del Govern.

Impostos sobre béns immobles

Impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries (ITP)

La *Llei de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries de 29 de desembre de 2000*, va ser modificada per la *Llei 7/2006 de 21 de juny de 2006*. Aquest impost grava les transmissions patrimonials, a títol onerós o lucratiu *inter vivos*, de tota classe de béns immobles així com la constitució i la cessió de drets reals sobre els béns immobles. També queden subjectes a aquest impost la transmissió d'accions o de participacions de societats mercantils, així com la constitució o cessió de drets sobre aquestes accions o participacions, quan almenys el 50% de l'actiu de la societat estigui integrat per béns immobles i que, com a resultat de la transmissió d'accions o participacions, o de la constitució o cessió de drets reals sobre les mateixes, l'adquirent tingui més d'una cinquena part del capital de la societat.

Aquest impost s'aplica a totes les transmissions de béns immobles i a les constitucions i cessions de drets reals sobre aquests béns immobles quan estiguin situats en territori del Principat d'Andorra. El tipus de gravamen és del 4%.

No obstant, la llei preveu, en el seu article 4, una sèrie d'exempcions a l'impost, sempre que concorrin les condicions en ell exigides. En aquest sentit, la principal novetat de la *Llei 7/2006* és la introducció de l'exempció de l'impost per adquisició del primer habitatge quan concorrin determinades circumstàncies personals i econòmiques.

Impost sobre plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries

El dia 14 de desembre de 2006 es va aprovar la *Llei de l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries*. Tribut de naturalesa directa que grava l'increment del valor dels béns immobles que es posi de manifest per a les transmissions, oneroses o lucratives, *inter vivos* de béns immobles, així com per a les constitucions o cessions de drets reals sobre aquests mateixos béns. Aquesta llei fou modificada amb data 3 d'octubre de 2008 amb l'aprovació de la *Llei 19/2008* que va entrar en vigor el 28 d'octubre del mateix any.

Aquest impost s'aplica a totes les transmissions de béns immobles situats al territori del Principat d'Andorra i a les constitucions o cessions de drets reals sobre aquests béns immobles, que es puguin exercir en el mateix territori. També queden subjectes a aquest impost la transmissió d'accions o de participacions de societats mercantils, així com la constitució o cessió de drets sobre aquestes accions o participacions, quan almenys el 50% de l'actiu de la societat estigui integrat per béns immobles i que com a resultat de la transmissió d'accions o participacions, o de la constitució o cessió de drets reals sobre les mateixes, l'adquirent tingui més d'una cinquena part del capital de la societat.

S'estableix el tipus de gravamen del 0% al 15% en funció dels anys en què el bé immoble hagi estat en propietat de l'obligat tributari.

Fiscalitat dels rendiments de l'estalvi

El Consell General del Principat d'Andorra, en la seva sessió del 21 de febrer de 2005, va ratificar **l'Acord entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Europea relatiu a l'establiment de mesures equivalents a les previstes a la Directiva 2003/48/CE del Consell en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi en forma de pagament d'interessos**. Així mateix, en la seva sessió del 13 de juny de 2005, va aprovar la Llei d'aplicació de l'esmentat acord. Amb data 20 de juny de 2007, es publicà el Decret de modificació del model 420: "Declaració de les retencions sobre els rendiments de l'estalvi" de l'annex de la *Llei 11/2005* esmentada sobre aquestes línies.

Aquesta llei estableix l'obligació de practicar una retenció en origen sobre els pagaments d'interessos efectuats per agents pagadors establerts al Principat d'Andorra a beneficiaris efectius, persones físiques residents en un dels estats membres de la Unió Europea. Aquesta retenció va ser del 15% durant els tres primers anys, però a partir de l'1 de juliol de 2008 és del 20% i a partir de l'1 de juliol de 2011 serà del 35%. L'import recaptat pel Govern d'Andorra derivat de l'obligació de retenció per part dels agents pagadors es transfereix en un 75% als països de la Unió Europea on resideixin els beneficiaris efectius. Queden fora de l'àmbit d'aplicació de l'Acord els rendiments derivats dels contractes de pensions i d'assegurances.

Impost sobre la renda dels no-residents fiscals

Amb la *Llei 94/2010, del 29 de desembre de 2010, de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals*, es grava la renda d'activitats econòmiques desenvolupades a Andorra per persones físiques o jurídiques no-residents fiscals i les rendes del treball percebudes per persones físiques no-residents fiscals sempre que, aquestes últimes, no estiguin subjectes al

règim de seguretat social del Principat, ni tampoc estiguin compreses en l'àmbit subjectiu d'aplicació dels impostos sobre societats o sobre activitats econòmiques de persones físiques. Aquest impost és d'aplicació a les rendes generades a partir de l'1 d'abril de 2011.

Impost sobre societats i sobre la renda de les activitats econòmiques

Amb l'entrada en vigor de la *Llei 95/2010 de l'impost sobre societats del 29 de desembre de 2010*, queda derogada la *Llei de la Taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats econòmiques del 20 de desembre de 1995*. Aquesta Llei, sotmet a gravamen de forma unitària tota renda obtinguda per les persones jurídiques residents fiscals en territori andorrà que duen a terme una activitat econòmica. El tipus de gravamen per als obligats tributaris d'aquest impost és del 10% i del 0% per a les institucions regulades per la *Llei 10/2008 de regulació d'organismes d'inversió col·lectiva*.

La *Llei 96/2010 de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques del 29 de desembre de 2010*, grava els beneficis obtinguts per les persones físiques residents fiscals en territori andorrà que duen a terme una activitat econòmica i que no han adoptat, per la realització de les seves activitats, forma societa-

ria. El tipus de gravamen per als obligats tributaris d'aquest impost és del 10%.

S'inclou com a activitat econòmica les activitats d'arrendament i compravenda d'immobles, tenint en compte l'eliminació de la doble imposició nacional i què per tant la quota de tributació d'aquestes activitats es minora amb les quotes de tributació satisfetes per l'obligat tributari per l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris o per l'impost de les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, segons es correspongui.

Aquestes lleis i els impostos que regulen no seran d'aplicació fins a la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra d'una Llei de l'impost sobre el valor afegit. Es preveu que això succeeixi durant el 2011.

Acords d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia

El procés d'adopció dels estàndards internacionals de l'OCDE, que ha portat el Principat a la signatura dels diferents Acords d'intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia, té el seu origen en la Declaració de París, signada el 10 de març de 2009. El document recollia la voluntat del Principat de començar un procés de reforma legislativa amb l'objectiu de modificar el secret bancari en l'àmbit de l'intercanvi d'informació per fer-lo compatible amb l'article 26 del Conveni de l'OCDE. A partir d'aquell moment es va iniciar un procés d'estandarització per homologar Andorra als països cooperants amb l'OCDE.

Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia de 7 de setembre de 2009

Tal com es va anunciar a la Declaració de París, el Consell General d'Andorra va aprovar *la Llei d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia* el 7 de setembre de 2009.

La norma, que va permetre la signatura dels posteriors acords d'intercanvi d'informació, recull els criteris demanats per l'OCDE en relació a l'intercanvi d'informació fiscal, concretament pel que fa a l'article 26 del Model de Conveni Estàndard d'aquest organisme. Aquest article estableix que l'intercanvi d'informació sigui rellevant per a la correcta aplicació de la convenció fiscal, així com per als propòsits de l'administració i l'aplicació de les lleis fiscals dels països contractants.

Aquest text legal estableix un nou marc de seguretat jurídica en les relacions del Principat amb tercers països en matèria d'intercanvi d'informacions, però contempla, sobretot, qüestions claus en relació als mecanismes de respecte a la confidencialitat dels clients de la plaça, com les següents:

- La petició d'informació s'ha de fer sota demanda justificada i fonamentada i per tant preveu garanties a tal efecte, per exemple, estableix una limitació per obtenir o proporcionar informació que l'Estat requeridor no pogués obtenir en virtut de la seva pròpia legislació.
- Es fixa un procediment de notificació i la possibilitat d'oposar-se a la demanda de sol·licitud d'informació formulant un recurs d'oposició degudament motivat davant de l'autoritat competent.
- S'estableix la no retroactivitat, és a dir, s'assenta el principi de no donar informació dels clients que faci referència a situacions anteriors a l'entrada en vigor de cada Acord.
- Queden prohibides les *fishing expeditions*, és a dir, les sol·licituds col·lectives i generalitzades d'informació.

- Es garanteix la confidencialitat i es recull el principi del *level playing field* –mateixes regles de joc– en relació a altres acords que s'hagin signat prèviament.

A més, l'intercanvi d'informació a la demanda, respondent a demandes justificades i fonamentades, es farà efectiu per als exercicis fiscals que comencin amb posterioritat a l'entrada en vigor de cada Acord bilateral, és a dir, després de la darrera notificació de ratificació pels respectius Parlaments, més un període addicional, generalment de tres mesos, en els casos en què s'hagi establert aquest període. Per exemple: si un acord és ratificat pels respectius parlaments dels països signants el 2 de juny de 2010 i hi ha un període addicional de tres mesos, l'acord entrarà en vigor el 2 de setembre de 2010 i serà efectiu durant l'exercici fiscal 2011, és a dir, a partir de l'1 de gener de 2011.

Signatura dels acords d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia

Després de l'aprovació de la Llei, entre setembre de 2009 i novembre de 2010, el Govern andorrà ha signat convenis bilaterals d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia amb 18 països (els 17 primers ja han estat ratificats): Àustria (17/09/09), Liechtenstein (18/09/09), Mònaco (18/09/09), San Marino (21/09/09), França (22/09/09), Bèlgica (23/10/09), Argentina (26/10/09), Països Baixos (6/11/09), Portugal (30/11/09), Espanya (14/01/10) i, finalment, Suècia, Finlàndia, Noruega, Dinamarca, Islàndia, Groenlàndia i les Illes Fèroe (24/02/10) i Alemanya (25/11/10).

Aquests acords signats, que superen àmpliament el mínim de 12 exigits per l'OCDE, van comportar que el febrer de 2010 l'organisme internacional inclogués Andorra dins del grup de 'jurisdiccions que han implementat substancialment els estàndards fiscals internacionals'. En aquest sentit, des de l'OCDE, així com des dels òrgans executius claus en les relacions internacionals del Principat, com ara França i Espanya, s'ha destacat l'esforç i el compromís de les institucions andorranes amb l'objectiu d'adequar-se al nou ordre econòmic.

Fins a la data, han entrat en vigor els acords signats amb San Marino, Àustria, Mònaco, França, Països Baixos, Liechtenstein, Espanya, Suècia, Finlàndia, Dinamarca, Portugal, Illes Fèroe i Noruega. L'entrada en vigor del conveni en matèria fiscal entre Andorra i Espanya, ha permès que Andorra sortís de la llista espanyola de paradisos fiscals.

Reglament de desenvolupament de la Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia

Amb data 23 de febrer de 2011 s'ha aprovat el reglament que desenvolupa la *Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia*, en què es determinen i precisen els requisits a complir, tant per les autoritats estrangeres com per les autoritats públiques andorranes, en el marc d'una

petició d'informació, fonamentada en la Llei 3/2009 i en els convenis bilaterals d'aplicació. Les sol·licituds prèvies d'intercanvi d'informació s'han de formular per escrit amb la indicació del seu objecte, quedant benentès que les sol·licituds genèriques d'informació no podran ser ateses. Així, el reglament estableix els criteris per a la tramitació de les sol·licituds d'intercanvi d'informació formulades i dirigides al Ministeri de Finances encarregat.

II.4. Marc legislatiu del sistema financer

El marc regulatori andorrà està alineat amb el dels països del seu entorn i cobreix aspectes com l'operatiu, la solvència i blanqueig de diners o valors producte del crim i finançament del terrorisme i d'altres temes que es detallen tot seguit.

A continuació, es presenta un resum de tota la normativa relativa al sistema financer vigent fins a l'actualitat:

─ La **Llei reguladora** de l'actuació de les **compañies d'assegurances** al Principat d'Andorra de l'11 de maig de 1989 inclou els aspectes fonamentals per poder operar a Andorra.

─ La **Llei d'ordenació del sistema financer** de 27 de novembre de 1993 i la **Llei de regulació de les facultats operatives dels diversos components del sistema financer** de 19 de desembre de 1996, estableixen el marc legal que regula l'exercici de les activitats professionals en el sector financer, així com les facultats operatives dels diferents components del sistema financer, quedant parcialment modificades per la *Llei 10/2008 de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà*, la *Llei 13/2010 sobre el règim jurídic de les entitats financeres d'inversió i de les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva* i la *Llei 14/2010 de règim jurídic de les entitats bancàries i de règim administratiu bàsic de les entitats operatives del sistema financer*. La classificació dels components del sistema financer, d'acord amb la legislació vigent, és com segueix:

- Components operatius.
 - Entitats bancàries.
 - Entitats financeres, no bancàries, de crèdit especialitzat.
 - Entitats financeres d'inversió.
 - Societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva.

- Associacions professionals del sector financer.
- Autoritat del sistema financer andorrà.

─ Molt abans de ser promulgada la *Llei d'ordenació del sistema financer*, de 27 de novembre de 1993, el sistema financer andorrà, amb la inquietud de transmetre serietat i confiança a tercers, ja havia promogut la seva pròpia autoregulació mitjançant l'Associació de Bancs Andorrans (ABA).

─ La **Llei de regulació del coeficient d'inversions obligatòries** de 30 de juny de 1994 estableix un coeficient obligatori que s'ha de cobrir amb fons públics i que, d'acord amb l'esmentada llei, només és aplicable, actualment, a les entitats bancàries. Aquesta llei es desenvolupa en el *Decret del 9 de desembre de 2009 d'aprovació del Decret de modificació del Decret de reglamentació de la Llei de regulació del coeficient d'inversions obligatòries de 22 d'agost de 1994*, el qual estableix l'obligatorietat de mantenir un 2% dels seus actius en fons públics. Les emissions de deute de l'Estat queden definides com a fons públics a efectes del còmput del coeficient d'inversions obligatòries. Així, l'última emissió de deute públic subscrita per les entitats bancàries andorranes del 31 de desembre de 2009, regulada en el *Decret d'emissió de deute públic del Principat d'Andorra de 23 de desembre de 2009* i totalment subscrita per les entitats bancàries andorranes, és computable a efectes del compliment d'aquest coeficient.

─ La **Llei de regulació de reserves en garantia de dipòsits i altres obligacions operacionals** de l'11 de maig de 1995 estableix el límit i l'abast de les reserves mínimes de fons propis en garantia de les obligacions operacionals que han de mantenir les entitats integrades en el sistema financer. Totes les disposicions reguladores del règim de dipòsits de reserves en garantia de les entitats

bancàries, queden derogades per la nova legislació del sistema de garantia de dipòsits.

■ **Llei de creació d'un sistema de garantia de dipòsits per a les entitats bancàries** del 2 de febrer de 2011. Fins a la data, la *Llei de regulació de les reserves en garantia de dipòsits i altres obligacions operacionals*, establia els mecanismes per garantir la solvència i l'estabilitat del sistema bancari andorrà però sense constituir una garantia directa per al reemborsament dels dipòsits als seus titulars en cas que esdevinguessin indisponibles. Amb l'entrada en vigor d'aquesta llei, la legislació andorrana s'adequa als requeriments de la Unió Europea en aquesta matèria i es configura un règim més idoni per protegir la solidesa i la solvència del sistema financer andorrà envers dels seus dipositaris. El sistema de garantia és *ex post* i els imports màxims de cobertura són de 100.000 euros per dipositant i 100.000 euros per inversor, per a cada entitat.

■ La **Llei de protecció del secret bancari i prevenció del blanqueig de diner o valors productes del crim** d'11 de maig de 1995 assolí dos objectius: donar forma legal al compromís de lluita contra el blanqueig de diner i ratificar el principi bancari de no ingerència en els afers del client.

La lluita per prevenir el blanqueig de diner procedent d'activitats il·lícites ha estat una prioritat del país i molt especialment de la banca andorrana des de fa anys. Ja l'any 1990, la pròpia banca es va autoregular voluntàriament amb el codi deontològic i Andorra va modificar el seu Codi Penal introduint els supòsits de blanqueig de diners d'origen criminal.

L'11 de maig de 1995 s'aprovava la primera llei contra la delinqüència internacional d'origen criminal, i el marc normatiu es completava l'any 2000 amb la **Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional**, aprovada pel Consell General el 29 de desembre de 2000, creant la Unitat de Prevenció del Blanqueig (UPB). La UPB, que a partir del 21 d'abril de 2009 va passar a anomenar-se Unitat d'Intel·ligència Financera (UIF), és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció del blanqueig i finançament del terrorisme. Així mateix, aquesta regulació implica, per a totes les entitats financeres:

- La definició de procediments estrictes d'identificació dels clients.
- L'establiment de procediments i controls adequats per detectar operacions sospitoses de pertànyer al crim organitzat.
- La formació del personal en programes específics de prevenció de blanqueig de diners.

- La submissió a una auditoria externa que revisi el grau de compliment dels punts anteriors.

Amb data 13 de febrer de 2008 el Govern d'Andorra va aprovar el Decret de creació i funcionament de la Comissió Permanent de Prevenció del Blanqueig i el Finançament del Terrorisme, amb la finalitat de millorar la coordinació de tots els organismes i ministeris implicats en la prevenció i lluita contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, i obtenir una visió multidisciplinària i global que facilita més efectivitat i agilitat en l'adopció de mesures. Aquesta comissió és presidida pel cap de la UIF i està formada per representants dels ministeris titulars de Presidència, Finances, Justícia, Interior, Economia, Afers Exteriors, de l'INAF, quan es tractin temes que afectin al sistema financer, i de la UIF. Aquesta comissió es reuneix com a mínim una vegada cada trimestre.

L'11 de desembre de 2008 s'aprovà la *Llei 28/2008 de modificació de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional del 29 de desembre de 2000*. Aquesta llei entrà en vigor el 21 d'abril de 2009, harmonitzant la legislació andorrana vigent fins aleshores a la legislació i regulació internacional i, en especial, a la tercera directiva europea en aquesta matèria. Amb aquesta modificació legislativa, és quan la UPB passa a denominar-se Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIF). Les modificacions més significatives introduïdes amb aquesta modificació legislativa varen ser l'ampliació de l'àmbit dels subjectes obligats, la definició de les persones políticament exposades, la definició del veritable drethavent, la major precisió a l'hora de detallar les obligacions dels subjectes obligats, la introducció de criteris de risc, el caràcter obligatori dels comunicats tècnics de la UIF i la prohibició explícita de les relacions amb bancs pantalla i dels comptes anònims.

El 16 de setembre de 2009, es va publicar el **Text refós de l'articulat de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme**.

Com a conseqüència de l'entrada en vigor de la *Llei 28/2008*, es va modificar el Reglament que desenvolupava aquesta legislació. El 20 de maig de 2009 es va publicar el Reglament de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme, quedant derogat el Reglament de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners del 31 de juliol de 2002. Aquest nou reglament recull i desenvolupa la legislació vigent en aquesta matèria, conformant aspectes organitzatius i de

funcionament de la UIF; així com la forma en què els subjectes obligats han de complir les obligacions establertes en la Llei, els procediments que han de seguir en cas de detectar una operació que pugui estar relacionada amb el blanqueig de capitals procedents d'activitats delictives, la formació que han de tenir les persones que formin part dels òrgans de control intern i de comunicació, el seu personal, el deure de secret professional, la cooperació internacional i l'intercanvi d'informació, així com el procediment sancionador. Aquest reglament fou modificat el 25 de maig de 2011 pel Reglament de modificació del Reglament de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme del 13 de maig del 2009.

- El febrer de l'any 2005 es va aprovar el nou **Codi Penal** andorrà introduint un canvi significatiu en la definició del delictes de blanqueig de diners, de forma que s'ampliava el ventall de possibles activitats delictives que poden ser l'origen dels diners potencialment subjectes a delictes de blanqueig de diners. En conseqüència, aquesta modificació del Codi Penal també ha afectat certs articles de la *Llei de cooperació internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme* esmentada amb anterioritat.

Amb posterioritat s'han efectuat diverses modificacions de la *Llei 9/2005* del Codi Penal andorrà per adequar-lo a la regulació europea i internacional en matèria de prevenció de blanqueig i finançament del terrorisme. Alguns dels canvis més rellevants s'enumeren a continuació:

- El 18 d'octubre de 2007 es va aprovar la *Llei 17/2007*, qualificada de modificació de la *Llei 9/2005*, del Codi Penal, que inclou una sèrie de reformes per adequar el Codi Penal andorrà a la totalitat de les disposicions recollides per la Convenció Penal sobre la corrupció, adoptada pel Consell d'Europa el 27 de gener de 1999 i ratificat pel Principat d'Andorra el 8 de novembre de 2001;
- El 20 de desembre de 2007 es va aprovar la *Llei 29/2007*, qualificada de modificació de l'article 409 de la *Llei 9/2005* del 21 de febrer, qualificada del Codi Penal andorrà relatiu a prevenció de blanqueig de diners o valors;
- Amb data 3 d'octubre de 2008, el Consell General va aprovar la *Llei 15/2008*, qualificada de modificació de la *Llei 9/2005*, del 21 de febrer, qualificada del Codi Penal. El motiu principal d'aquesta modificació, fou introduir certes modificacions de caràcter tècnic per tal que resulti més operatiu, així com per incloure l'entrada en vigor de certs tractats internacionals que Andorra havia signat. D'aquesta recent modificació

cal destacar l'article 366 bis que recull el delictes autònom de "finançament del terrorisme". Com a conseqüència, s'ha permès ratificar el 12 de juny del 2008 el Conveni de les Nacions Unides per a la repressió del finançament del terrorisme, signat pel Govern d'Andorra el 10 de novembre del 2001.

El 24 de desembre de 2008 es va publicar el text refós del Codi Penal andorrà, així com el del Codi de Procediment Penal.

Pel que fa als comptes referenciats no són un obstacle per a les autoritats atès que els bancs compleixen amb els requeriments de coneixement dels clients. Es sol·licita als auditors externs que siguin particularment diligents amb aquest tipus de comptes alhora que també en altres àrees amb exposició al risc de blanqueig de diners.

El conjunt de les disposicions esmentades i la seva rigorosa aplicació per part de tots els agents implicats, destacant l'esforç fet pel sector financer, entre altres, per mantenir adequadament formats a tots els seus treballadors, han fet possible que els informes dels diferents organismes internacionals hagin estat favorables. En aquest sentit, doncs, el Moneyval va adoptar el primer i segon informe de progrés de la tercera avaluació mútua del Principat d'Andorra el dies 10 de desembre del 2008 i el 9 de desembre del 2010, respectivament.

L'any 2011 el Principat començarà el quart cicle d'avaluacions mútues i s'ha rebut la visita *on site* de la delegació del Moneyval durant el mes de març 2011 i s'ha examinat la major part de les Recomanacions GAFI.

Les entitats bancàries del Principat són conscients del seu rol fonamental per tal d'aconseguir una repressió i lluita eficaç contra els delictes del blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, i aquesta sensibilització s'ha manifestat a través de la plataforma electrònica engegada a mitjans de l'any 2009 per l'Associació de Bancs Andorrans. Aquesta formació *on-line* en matèria de blanqueig de diner i lluita contra el finançament del terrorisme, conté informació actualitzada i legislació nacional i internacional en aquesta matèria. Es va començar a posar a disposició dels empleats del sector bancari andorrà a finals de 2010 i inici del 2011 i està previst que totes les entitats hagin iniciat i finalitzat la formació durant el primer semestre de 2011.

- En l'àmbit internacional, cal destacar que gràcies a les regulacions establertes dins la legislació andorrana en matèria de blanqueig de diner, l'1 de gener de 2001, el Principat d'Andorra va entrar en un **acord de col·laboració** amb l'organisme **Internal Revenue Service dels Estats Units (IRS)**.

Així mateix, les entitats bancàries del Principat i altres entitats financeres també van arribar a l'es-

mentat acord amb l'IRS individualment, obtenint així l'estatus de **Qualified Intermediary (QI)**.

Durant l'any 2006, tant Andorra com a país com les entitats que integren el sistema financer andorrà van renovar el seu estatus de *Qualified Intermediary* el qual és vigent per a 6 anys (establint-se que durant aquest període les entitats estaran subjectes a les auditories establertes per l'IRS).

Així mateix, l'1 de gener de 2011, ha entrat en vigor la llei "Emergency Economic Stabilization Act of 2008", que incorpora noves obligacions de reporting exigibles als brokers que, en essència, queden obligats a informar als seus clients *US Persons* i a l'IRS sobre la renda fiscal obtinguda per dits clients en les operacions sobre instruments financers, mitjançant la presentació del model 1099-B. Des de l'1 de gener, la declaració és relativa als guanys generats per les operacions sobre renda variable, accions, independentment de l'origen de l'emissor. A partir dels anys 2012 i 2013 l'obligació d'informació i declaració és farà extensible a operacions sobre participacions de fons d'inversió i instruments de deute, respectivament.

■ La **Llei de regulació dels criteris de solvència i liquiditat de les entitats financeres** de 29 de febrer de 1996, posteriorment modificada el 12 de desembre de 1996, estableix un mínim del 10% per a la ràtio de solvència i un mínim del 40% per a la ràtio de liquiditat.

■ La **Llei de regulació del règim disciplinari del sistema financer** de 27 de novembre de 1997 té com a objectius estimular la correcció i el rigor en l'exercici professional de l'activitat financer i garantir l'estabilitat i solvència del sistema financer andorrà. Aquesta Llei ha estat parcialment modificada per la *Llei 35/2010, del 3 de juny, de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà*.

■ El **Decret d'aprovació del pla comptable del sistema financer** de 19 de gener de 2000 estableix els principis, els criteris i les normes comptables bàsiques per a les entitats financeres de dret andorrà, fet que ha de permetre a l'INAF realitzar una supervisió efectiva del sistema financer. Aquest pla comptable és vigent des de l'1 de gener de 2000 i és d'aplicació a tots els components operatius del sistema financer andorrà.

Els Comunicats Tècnics emesos per l'INAF complementen i actualitzen la normativa del pla comptable del sistema financer, a fi que aquest no esdevingui caduc.

Alguns d'aquests Comunicats obliguen a reportar a l'INAF, amb periodicitat mensual o trimestral, informació addicional de control que comple-

menta els estats financers a fi de detectar i poder prendre mesures correctores sobre l'exposició de les esmentades entitats als riscos de mercat, liquidat, concentració de riscos i insolvències.

■ La **Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i de serveis financers** del 14 de maig de 2002 en el marc de la Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis estableix un sistema de càlcul de la base de tributació, alhora que determina un tipus de gravamen del 7% aplicable a les entitats bancàries, les entitats financeres (no bancàries) de crèdit especialitzat, les entitats financeres d'inversió i les entitats financeres de serveis diversos. A partir de l'1 d'abril de 2005 l'ISI bancari va passar del 7% al 12%.

■ La **Llei sobre l'impost indirecte sobre la prestació de serveis d'assegurança** del 14 de maig de 2002 en el marc de la Llei de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis, determina un sistema de càlcul de la base de tributació, alhora que determina un tipus de gravamen del 4%, aplicable a les entitats asseguradores, restant fora del marc d'aquesta llei:

- El règim de la seguretat social.
- Els productes de capitalització, com ara fons de pensions, plans de jubilació o altres productes de la mateixa naturalesa.

■ El 23 d'octubre de 2003 va entrar en vigor la **Llei de l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF)**, per redefinir les seves funcions i dotar l'Institut de més independència i, en línies generals, equiparar les seves competències a les d'entitats supervidores d'altres països.

■ L'INAF emet Comunicats Tècnics d'obligat compliment per a les entitats del sector financer.

■ El 4 d'abril de 2011 s'ha signat el **Memorandum of Understanding (MoU)** entre Andorra i Espanya; es tracta d'un conveni de cooperació en matèria de supervisió en base consolidada signat entre l'autoritat supervisora del sistema financer andorrà (INAF) i l'espanyol (Banc d'Espanya) on s'estableixen els termes d'un protocol de relació i col·laboració entre aquestes dues autoritats. Aquest protocol permet que l'autoritat supervisora del país d'origen pugui sol·licitar informació corporativa i qualsevol informació que sigui requerida a efectes de supervisió i control de riscos dels grups bancaris en base consolidada a l'autoritat competent del país on les entitats bancàries tinguin filials.

■ La **Llei de regulació d'organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà** del 12 de juny de 2008, inclou una definició genèrica del que

s'entén per organismes d'inversió al Principat, en regula el seu funcionament i la distribució d'aquests a l'estranger així com la distribució d'organismes d'inversió estrangers a Andorra. Aquesta llei entrà en vigor el 17 de juliol de 2008.

■ La **Llei sobre el règim jurídic de les entitats financeres -no bancàries- de crèdit especialitzat** del 30 d'octubre de 2008, estableix uns requisits econòmics amb l'objectiu que les bases personals, tècniques i econòmiques sobre les quals s'ha de recolzar el desplegament de l'activitat d'aquestes entitats en el sistema financer andorrà garanteixin la qualitat i la seguretat de la gestió en dit sistema.

■ La **Llei 13/2010 sobre el règim jurídic de les entitats financeres d'inversió i de les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva** del 13 de maig de 2010, defineix l'objecte de les entitats financeres d'inversió, establint la tipologia de serveis d'inversió i de serveis auxiliars que aquestes poden oferir, així com la tipologia d'entitats financeres d'inversió en funció de l'àmbit operatiu atribuït a cadascuna; també fixa les condicions per accedir i exercir aquesta activitat i determinar el règim jurídic de les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva.

■ La **Llei 14/2010 de règim jurídic de les entitats bancàries i de règim administratiu bàsic de les entitats operatives del sistema financer** del 13 de maig de 2010. Aquesta llei deroga la *Llei de regulació del règim administratiu bàsic de les entitats bancàries*, del 30 de juny de 1998, amb l'objecte de modificar el règim jurídic de les entitats bancàries per evitar greuges comparatius amb el propi d'altres entitats del sistema financer, i també per establir el règim administratiu bàsic de les diferents entitats operatives del sistema financer andorrà. Els requisits exigits a les entitats financeres d'inversió, que també són d'aplicació a les entitats bancàries quan ofereixen serveis d'inversió, recullen els principis establerts en la direc-

tiva comunitària coneguda com a MiFID. Aquests principis tenen com a finalitat la modernització dels mercats financers per adaptar-los a les noves necessitats, el reforç de les mesures dirigides a la protecció dels interessos dels inversors i l'adaptació dels requisits d'organització exigibles a les entitats per garantir que la seva organització s'adequa als serveis que presten. Aquesta llei també estableix les bases per a la cooperació en la supervisió dotant a l'INAF dels instruments necessaris per desplegar les seves funcions, amb la finalitat de garantir la seguretat jurídica i l'estabilitat estructural en les polítiques de cooperació amb supervisors d'altres països. Així mateix, regula les normes que s'han d'aplicar a les operacions financeres que es realitzen en el marc d'un acord de compensació contractual ("*netting*") o en relació amb el mateix acord. El nou marc normatiu ha fet augmentar significativament l'interès de la International Swaps and Derivatives Association (ISDA) per Andorra, tant dels seus membres com de la pròpia organització. Així, per primera vegada l'ISDA ha publicat un memoràndum sobre Andorra. En el mateix, disponible a la web de dita organització des d'abril del 2011, s'hi exposen les principals característiques de la normativa andorrana aplicable a les operacions amb derivats.

■ La **Llei de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà** del 3 de juny de 2010. Aquesta llei té per objecte establir el règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives i d'aquesta forma superar la situació actual de *statu quo* en el sistema financer andorrà, complint els mandats continguts en la legislació vigent. Es preveu un règim especial d'inversions estrangeres directes consistent en permetre que la participació estrangera en entitats operatives del sistema financer andorrà pugui assolir el 100% del seu capital social o dels seus drets de vot, provocant una major obertura del sistema. Fins a l'actualitat, la participació estrangera permesa era del 51%.

II.5.

Desenvolupaments en el marc regulatori del sistema financer

Andorra és un país en evolució i amb una clara projecció cap a l'exterior. Això fa que interiorment es creïn una sèrie de necessitats i s'estigui desenvolupant un nou marc econòmic que ajusti l'economia andorrana al seu entorn. Com a resultat, el marc legislatiu s'ha estat adaptant contínua i ràpidament als estàndards internacionals i així ho seguirà fent durant els propers mesos. El marc legal i regulatori del sistema financer andorrà també ha anat evolucionant cap als estàndards internacionals.

En aquest context la banca andorrana està fent un seguiment continuat dels temes més actuals, com són: la normativa i regulació internacionals, els riscos estratègics del sector, els sistemes de supervisió, els requeriments i bones pràctiques definides pel Comitè de Basilea, els reptes de l'estabilitat financera, el secret bancari i la transparència, els nous productes financers i d'assegurances, l'ètica, deontologia i govern corporatiu del sistema financer, així com altres temes d'interès per al sector.

Durant el 2010, el Govern d'Andorra ha estat finalitzant la negociació per a la signatura d'un Acord Monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea. Aquestes negociacions han culminat amb la rubrica de l'acord el 10 de febrer de 2011, si bé, aquest està pendent de ser signat i ratificat pel Consell General.

Amb l'Acord Monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, aquesta reconeix l'euro com a moneda oficial de curs legal al Principat i atorga el dret d'encunyació (senyoratge). Tanmateix, l'acord és més global i comporta:

- l'aplicació de la normativa europea en matèria de protecció de l'euro contra el frau i la falsificació, de regles sobre bitllets i monedes en euros, de prevenció de blanqueig de diners i de certa normativa europea en matèria bancària i financera; mitjançant transposició directa o mesures equivalents, d'acord amb un calendari d'aplicació.
- la signatura del protocol d'acord multilateral de l'IOSCO, relatiu a la consulta, cooperació i intercanvi d'informacions en el mercat de valors.

En termes generals, la legislació andorrana ja contempla aspectes de protecció de la moneda contra el frau i la falsificació ja que alguns d'aquests aspectes van ser incorporats en la darrera modificació del Codi Penal, així com bona part dels aspectes sobre la regulació contra el blanqueig de diners, o els requeriments de la Directiva MiFID o Fons de Garantia de Dipòsits. No obstant, el Principat haurà de fer esforços significatius per l'homologació del seu marc legislatiu al cabal comunitari, i particularment, en matèries de legislació bancària i financera. En aquesta línia, en els propers sis anys Andorra haurà de legislar en matèries com solvència per adaptar-se als requeriments de Basilea II i III; mitjans de pagament, per incorporar-se a SEPA o l'adaptació del marc comptable del sistema financer andorrà a les NIIF. Totes aquestes són àrees en què ja s'ha estat treballant en el passat des de l'Associació de Bancs i les entitats operatives del sistema financer; si bé la seva aplicació implica una revisió en profunditat de l'ordenament jurídic financer andorrà, un increment dels recursos tècnics de control, tant en les entitats bancàries i financeres com en el sector públic i l'INAF.

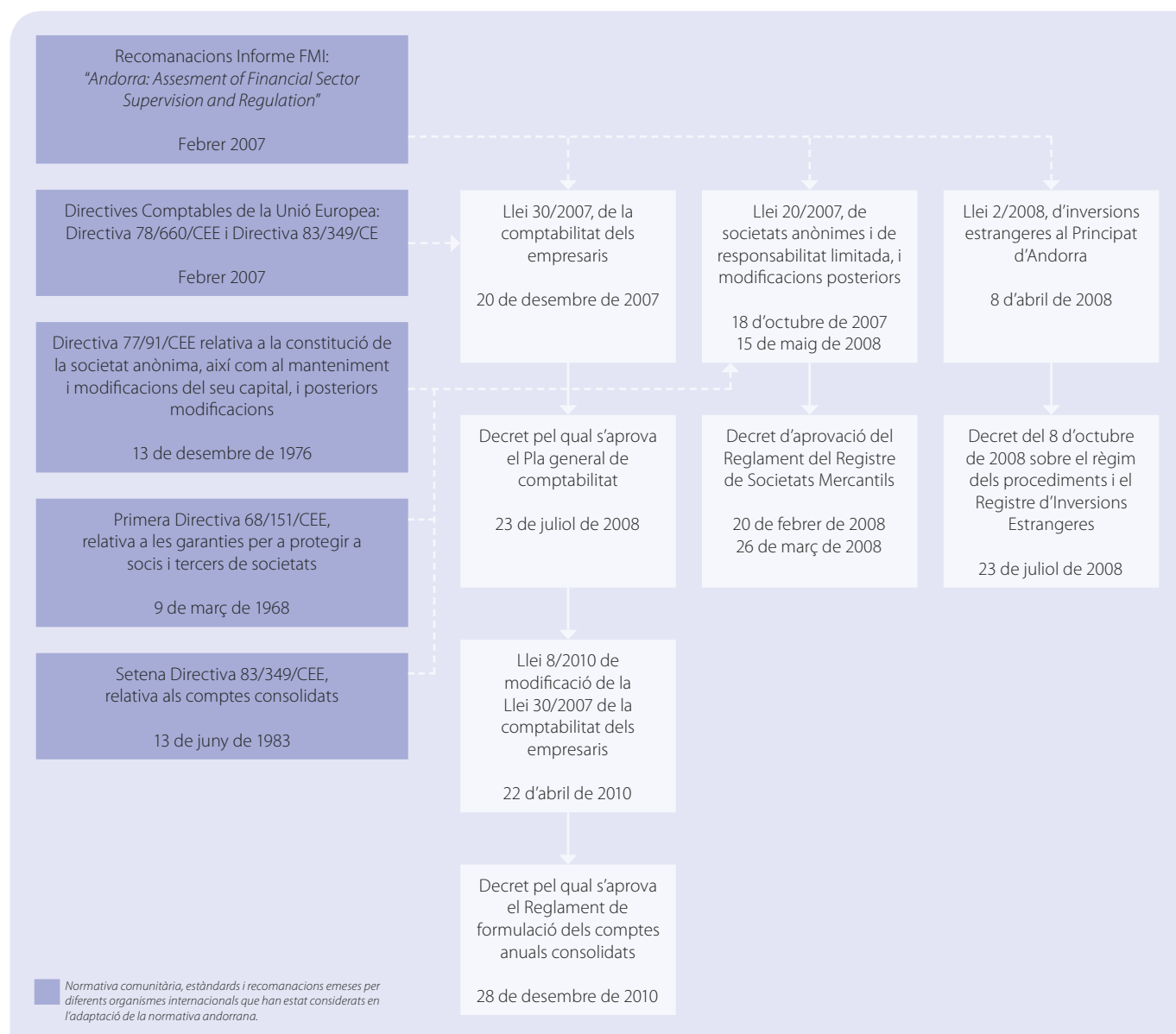
El potencial intercanvi d'informació entre organismes supervisors del sistema financer estarà restringit exclusivament a efectes de supervisió dels riscos del sistema financer i bon funcionament dels mercats de capitals. El secret bancari actual serà regulat pels acords d'intercanvi d'informació fiscal a la demanda que el Govern va signar entre el mes de setembre del 2009 i el mes de novembre del 2010, i que van permetre que Andorra sortís de la llista grisa dels paradisos fiscals de l'OCDE.

II.6. Evolució del marc legal i regulatori del sistema financer andorrà en el context internacional

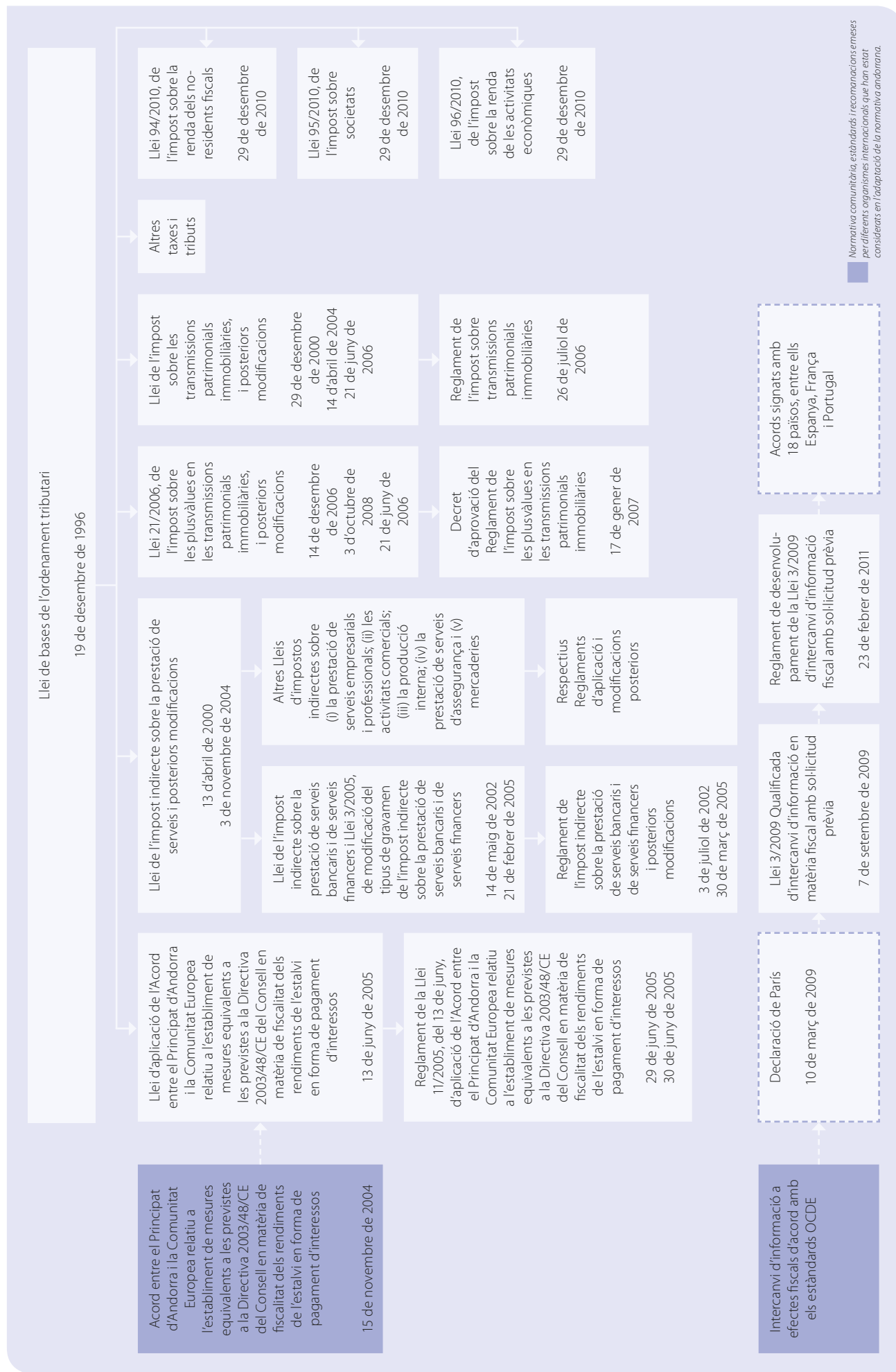
A continuació, es presenten de manera gràfica les principals disposicions i iniciatives normatives que regulen l'activitat financera al Principat d'Andorra, identificant alhora el marc regulador i les recomanacions d'organismes internacionals com el Fons Monetari Internacional (FMI), MONEYVAL, o l'OCDE,

que han estat considerades en la seva redacció, als efectes d'assolir el compliment de les millors pràctiques i estàndards internacionals que garanteixin l'estabilitat del sistema financer i la lluita contra les activitats delictives.

Evolució de la normativa andorrana: àmbit societatari i comptable

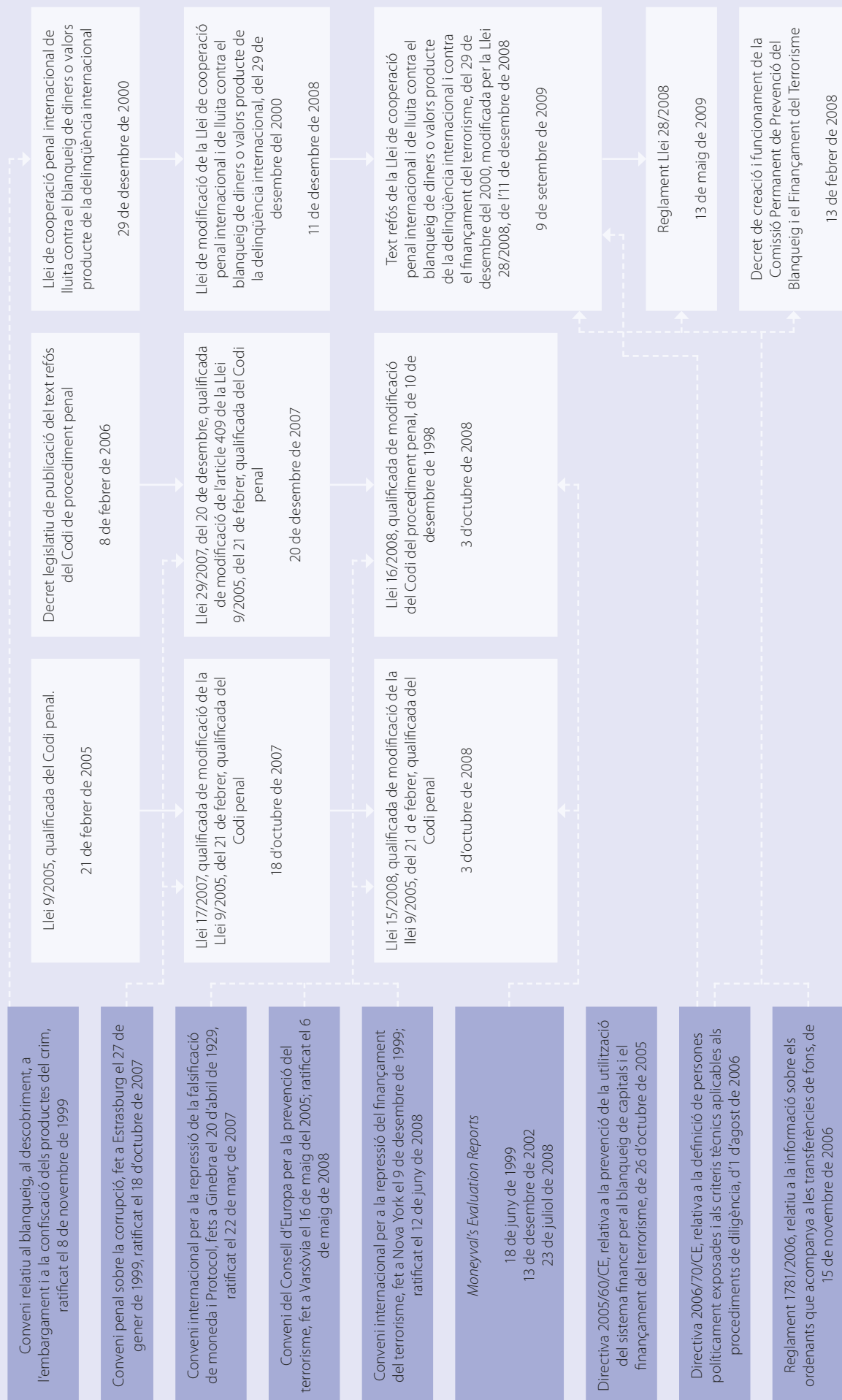
Evolució de la normativa andorrana: àmbit tributari

Evolució de la normativa andorrana: àmbit tributari. Cronologia d'esdeveniments en relació al procés viscut al Principat

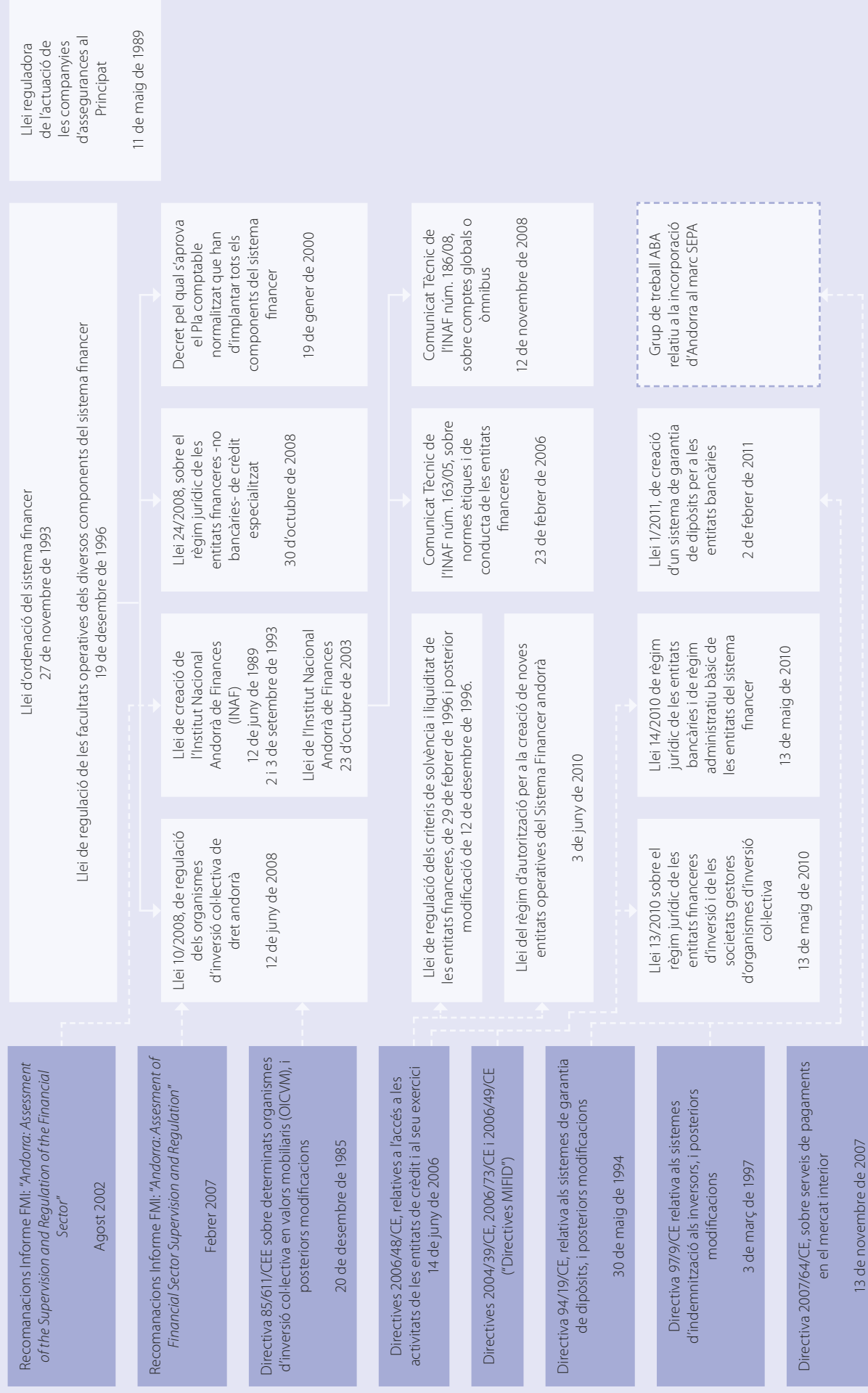
1998		S'inicien els informes de l'OCDE sobre paradisos fiscals.
2000	Juny	L'OCDE va fer una relació dels països no col·laboradors que contemplava prop de 40 jurisdiccions, entre les quals hi figurava Andorra.
2000-2003		31 d'aquests països van signar cartes de compromís de compliment dels estàndards de l'OCDE i van passar a formar part d'una nova "llista grisa". Andorra va continuar a la llista de països no col·laboradors.
2004		Andorra va signar amb la UE l'acord sobre la fiscalitat dels rendiments de l'estalvi com a mesura equivalent a l'Intercanvi d'Informació.
2009	13 de febrer	Visita de Christian Frémont, representant del copríncep francès Nicolas Sarkozy, per demanar al Govern andorrà l'adopció de mesures per facilitar l'intercanvi d'informació fiscal.
	10 de març	Andorra signa la Declaració de París que fixa un calendari de reformes legislatives per facilitar els requeriments de l'OCDE.
	2 d'abril	L'OCDE anuncia que Andorra passa a formar part de la seva "llista grisa".
	Setembre	Andorra aprova la Llei d'Intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia (07/09/09). Es signen convenis d'Intercanvi d'Informació fiscal amb Àustria (17/09/09), Liechtenstein (18/09/09), Mònaco (18/09/09), San Marino (21/09/09) i França (22/09/09).
	Octubre	Andorra signa acords d'Intercanvi d'Informació fiscal amb Bèlgica (23/10/09), Argentina (26/10/09) i Països Baixos (06/11/09).
	Novembre	Andorra signa l'acord d'Intercanvi d'Informació fiscal amb Portugal (30/11/09).
2010	Gener	Andorra signa l'acord d'Intercanvi d'Informació fiscal amb Espanya (14/01/10).
	Febrer	Andorra signa acords amb Suècia, Finlàndia, Noruega, Dinamarca, Islàndia, Groenlàndia i les Illes Feroe (24/02/10). L'OCDE inclou Andorra dins del grup de "jurisdiccions que han implementat substancialment els estàndards fiscals internacionals".
	Novembre	Andorra signa l'acord d'Intercanvi d'Informació fiscal amb Alemanya (25/11/10) i arriba als 18 convenis signats.

Evolució de la normativa andorrana: àmbit de prevenció del blanqueig de diners

Normativa comunitària, estàndards i recomanacions emeses per diferents organismes internacionals que han estat considerats en l'adaptació de la normativa andorrana.

Evolució de la normativa andorrana: àmbit regulatori financer

Normativa comunitària, estàndards i recomanacions emeses per diferents organismes internacionals que han estat considerats en l'adaptació de la normativa andorrana i adaptació de la normativa andorrana.

III.1. Introducció

Després de l'emergència del sector turístic a la dècada dels 60, en els darrers cinquanta anys Andorra havia experimentat un creixement excepcional de la seva economia, població i renda per càpita, consolidant una economia moderna i pròspera. Tanmateix, la desacceleració que està patint l'economia andorrana en els darrers anys, ha posat de manifest l'esgotament del model econòmic que fins a la data ha permès el creixement sostingut de l'economia del Principat.

El model vigent fins a l'actualitat, ha estat fonamentat principalment en el turisme, tant d'esquí com comercial, i el sector financer i, en menys mesura, per la construcció i el sector immobiliari en els darrers anys. La situació econòmica actual, posa de manifest que és imprescindible un nou model econòmic, sustentat en el capital humà, la competitivitat i el coneixement sense que això impliqui la desaparició dels sectors més tradicionals de l'economia andorrana.

L'any 2010 ha estat marcat per una reducció en el ritme de caiguda de l'activitat en gairebé tots els sectors econòmics, i els indicadors macroeconòmics que analitzarem al llarg d'aquest capítol mostren que l'any 2010 ha suposat un punt d'inflexió per a l'economia andorrana, confirmant-se a finals d'any una feble recuperació de la majoria de sectors econòmics que ha seguit sostenint-se durant el

primer trimestre del 2011. Cal tenir en compte que a Espanya, país amb molta repercussió sobre l'economia del Principat, la recuperació econòmica està sent molt dèbil amb una taxa de creixement del PIB negativa. Pel que fa a les economies de la zona euro, la recuperació ha estat moderada i desigual; si bé, a nivell mundial, durant el 2010 s'ha seguit una certa recuperació de l'activitat econòmica liderada pels països emergents.

Amb l'objectiu de modernitzar el marc jurídic andorrà i afavorir l'atracció de l'activitat econòmica, al 2007 es va aprovar la nova Llei de Societats del Principat i, al 2008, la Llei d'Inversions Estrangeres, que permet una obertura esglaonada de l'economia andorrana al capital forà. Així mateix, al gener de 2009 entrà en vigor la Llei de Comptabilitat dels Empresaris, que fou desenvolupada amb l'aprovació del Pla General de Comptabilitat.

Al març d'aquest mateix any, es va produir la signatura de la Declaració de París, i la subseqüent aprovació de la Llei d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia i la posterior signatura d'Acords bilaterals d'Intercanvi d'Informació d'Andorra amb 18 països, entre els quals s'hi troben Espanya, França i Portugal, i l'aprovació del seu reglament, tal i com s'explica detalladament en el capítol "II. Marc legal andorrà" d'aquesta publicació.

Actualment, el Consell General, amb l'objectiu d'homologar el marc tributari andorrà als països del nostre entorn i obrir cap a l'exterior l'economia andorrana, ha aprovat les lleis de l'Impost sobre Societats i de l'Impost sobre la Renda de les Activitats Econòmiques així com l'Impost sobre la Renda dels No-Residents Fiscals. Tal i com s'ha explicat en l'apartat "Marc tributari" del capítol "II. Marc legal andorrà", els dos primers impostos no seran d'aplicació fins a la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra d'una Llei de l'Impost Sobre el Valor Afegit; l'Impost sobre la Renda dels No-Residents Fiscals ha entrat en vigor l'1 d'abril de 2011.

Al llarg del 2010, des del Govern d'Andorra, s'ha seguit potenciant el turisme de qualitat i l'atractiu del comerç, motiu principal de visita dels turistes, i buscant nous sectors econòmics com el de la biogenètica i les nanotecnologies. Addicionalment, el Consell General ha aprovat una llei per a establir noves mesures de reactivació i promoció de l'activitat econòmica i social.

III.2.

Principals variables econòmiques

Renda nacional i renda per càpita

Si bé Andorra no disposa d'una estimació oficial de la renda nacional, anualment algunes entitats privades realitzen estimacions d'aquesta dada macroeconòmica. Els ratis estimats per l'agència de ràtings Standard & Poor's en el darrer estudi sobre Andorra publicat a l'agost de 2010, ens mostren un estancament de la renda nacional amb un efecte negatiu en l'evolució de la renda per càpita des del 2009.

Així doncs, en el següent quadre podem veure com el PIB per càpita d'Andorra havia enregistrat un retrocés de l'7,35% durant el 2009; disminució superior a la de les economies del nostre entorn immediat, però en línia amb la recessió econòmica generalitzada iniciada el segon semestre del 2008. Donada la situació econòmica dels països veïns, dels quals procedeix més d'un 70% del turisme que visita el Principat, i en base a la feble recuperació del seu PIB el 2010 i a les seves estimacions per al 2011, Standard and Poor's ha previst una lleugera estabilització en la contracció de l'economia andorrana per al 2010, punt en què s'estima l'inici de la recuperació econòmica del Principat i es creu tornarà a enregistrar un creixement del seu PIB. [taula 1]

A continuació es mostra una anàlisi comparativa del producte interior brut per càpita amb els principals països europeus, Estats Units i Japó. El PIB per càpita del Principat estimat per a l'exercici 2010 segons l'informe de Standard & Poor's d'agost de 2010, se situa per sobre dels valors al 2010 d'Estats Units, de Japó o d'Alemanya i per sota del de països com Luxemburg o Suïssa. [taula 2]

Índex de preus al consum

L'evolució de l'índex de preus al consum (IPC) andorrà durant el 2010, ha reprès la línia creixent que es va trencar l'any 2008. Així ha passat d'un 0,00% el 2009 a un 1,60% el 2010. Aquest canvi de tendència ha estat generat principalment per la pujada en els preus del transport, l'esbarjo, l'habitatge i la majoria de grups alimentaris com ara els cereals, la carn, el peix i els làctics.

Observant els índexs interanuals mostrats en la taula següent, i comparant Andorra amb la resta de països, podem veure que el Principat ha enregistrat una variació interanual de l'IPC inferior a l'enregistrada per a la Zona Euro, degut a l'índex de preus al consum assolit en països com el Regne Unit, Espanya i Luxemburg. [taula 3]

Renda nacional i renda per càpita

	2007	2008	2009	E2010
Renda nacional (milions d'euros)	2.900	2.800	2.800	2.700
Renda per càpita (euros)	34.962	36.017	33.369	33.119
Variació de la renda per càpita	10,53%	3,02%	(7,35%)	(0,75%)

Font: Informe Standard & Poor's d'agost 2010

[taula 1]

PIB per càpita, 2010

País	Saldo
Luxemburg	61.616
Suïssa	40.376
Andorra (*)	33.119
Estats Units	29.885
Japó	27.317
Alemanya	27.079
França	25.557
Espanya	15.225
Portugal	12.239

(*) Dades estimades segons Informe Standard & Poor's d'agost 2010

(Euros) Font: FMI

[taula 2]

IPC interanual 2010

Regne Unit	3,39%
Espanya	2,86%
Luxemburg	2,78%
Portugal	2,45%
Zona Euro	2,21%
Alemanya	1,85%
Itàlia	1,85%
França	1,74%
Andorra	1,60%
Estats Units	1,37%
Suïssa	0,69%
Japó	0,00%
Irlanda	(0,19%)

Font: FMI i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[taula 3]

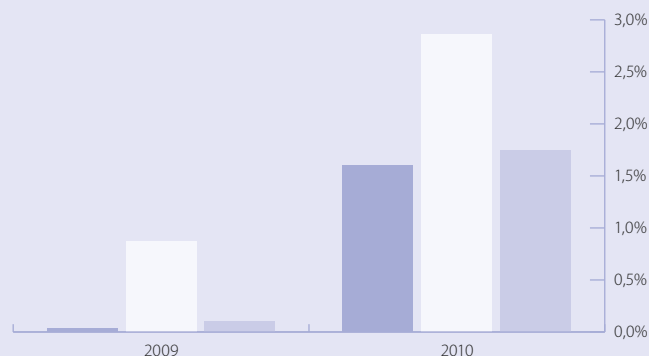
A continuació es mostra un detall de l'evolució de l'IPC en els darrers dos exercicis a Andorra, França i Espanya: [\[gràfic 1\]](#)

Analitzant el gràfic podem observar l'increment generalitzat de l'IPC per a les tres economies, en línia amb l'observat també en la resta de països de la zona euro i també, encara que amb menor mesu-

ra, per Estats Units i Japó. Comparant l'evolució dels preus a Andorra i els dos països veïns observem que el major increment d'inflació es continua produint a Espanya, mentre que Andorra i França, que també han experimentat una inversió en la tendència de creixement de l'IPC, mantenen un diferencial similar.

Evolució de la inflació a Andorra, Espanya i França

■ Andorra
■ Espanya
■ França

Font: FMI i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 1]

Mercat de treball

La mitja anual de llocs de treball durant l'any 2010 ha disminuït un 2,93% respecte l'any anterior, fins a situar-se als 45.590 llocs de treball, degut principalment a la crisi econòmica desencadenada tant a nivell nacional com internacional a partir del segon semestre de 2008, que ha repercutit negativament en l'oferta del mercat de treball. La disminució de llocs de treball ha tingut especial incidència en els sectors que han experimentat una major contracció de la seva activitat com és el cas de la construcció, la indústria i els serveis.

L'any 2007, l'evolució del nombre d'assalariats ja va iniciar un canvi de tendència enregistrant una disminució del 0,34% i durant l'any 2008, en un entorn de canvi del cicle econòmic, aquesta tendència es consolidà generant una reducció del 2,34%, mentre que l'any 2009 la disminució fou del 2,84%. Per a aquest any s'ha experimentat la reducció més significativa, contraient-se en un 3,35%. No obstant, cal destacar que en una situació de crisi financera internacional i de recessió econòmica generalitzada, la reducció tant del nombre de llocs de treball com d'assalariats a Andorra ha estat molt per sota de l'enregistrada en la majoria d'economies del nostre entorn.

En el cas andorrà, una de les principals causes de pèrdua de llocs de treball i assalariats durant l'any 2010 ha estat la significativa reducció de l'activitat econòmica del sector secundari, basada principalment en la construcció (ocupa el 71,23% del total d'assalariats del sector secundari), seguit pel terciari i en concret el comerç i l'hostaleria.

La construcció és el sector econòmic que ha experimentat la reducció d'assalariats més significativa amb una davallada del 15,23% (l'11,22% al 2009), mentre que el Sector Públic, tal i com està succeint els darrers anys, amb un 1,27%, és l'únic sector que ha enregistrat una taxa de creixement positiva.

Tal i com es mostra en el gràfic d'afiliats a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (en endavant, la CASS) per sectors, el pes del sector terciari en l'economia andorrana és molt significatiu, un 66,12% del total d'assalariats al 2010, seguit pel sector públic, amb un 17,23%, el sector secundari (indústria i construcció) amb un 16,27% i, finalment, el sector primari amb un 0,38%. [\[gràfic 2\]](#)

En els darrers anys s'està produint una certa equiparació en el nombre d'assalariats en el sector públic amb els del sector secundari degut, principalment, a la frenada de noves incorporacions al sector secundari i al creixement sostingut del sector públic; amb respecte l'any 2009, el sector públic ha guanyat 0,79 punts percentuals en el seu pes sobre el total de sectors, mentre que el sector secundari ha experimentat una reducció en el nombre d'assalariats del 12,26%, reduint així en 1,65 punts percentuals el seu pes específic.

Durant el 2010 s'han realitzat un total de 3.677 noves matriculacions a la CASS, un 3,61% més que les registrades el 2009, quan havien disminuït un 27,91% respecte el 2008. Aquesta xifra confirma un canvi de tendència a la disminució del nombre

de matriculacions enregistrades en els últims anys (2008: -19,84%; 2007: -20,47%; 2006: -12,50%). Aquest increment es deu fonamentalment a l'aprovació de la *Llei 17/2008 de la Seguretat Social* que obliga als autònoms a estar afiliats a la CASS, donant un termini de tres anys a comptar des de l'1 de novembre de 2009, data en que va entrar en vigor aquesta Llei, per a que els autònoms de les empreses que ja estaven donades d'alta al registre de comerç a aquesta data, puguin regularitzar la seva situació.

Per altra banda, la comparativa de taxes d'ocupació presentada en el gràfic següent, mostra que la taxa d'ocupació a Andorra és inferior a la de l'Europa dels 27. [taula 4]

La variació de la taxa d'ocupació a Andorra respecte el 2009 ha estat negativa, amb una disminució del 3,89% (al 2009 la disminució va ser de l'1,61%), mentre que per a l'Europa dels 27, la variació també ha estat negativa, encara que menor, enregistrant una disminució del 0,62% (-1,97% al 2009), tot i que cal destacar que hi ha països com Itàlia o Espanya amb una taxa d'ocupació del 56,90% i 58,60% respectivament.

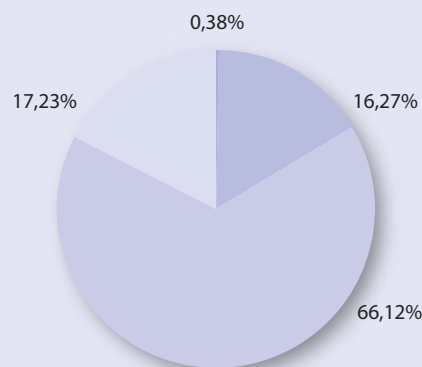
Evolució dels salaris

En el cas de l'economia andorrana, a diferència del que succeeix en altres països del nostre entorn, no existeix un procés de negociació col·lectiva que estableixi anualment els nivells salarials. Tot i això, és el Govern d'Andorra qui estableix el salari mínim per hora a escala nacional.

A l'exercici 2010, malgrat la desacceleració econòmica a Andorra i el seu entorn, el salari mitjà ha crescut un 0,61%. [taula 5]

Distribució dels assalariats per sectors 2010

- Sector privat: Primari
- Sector privat: Indústria i construcció
- Sector privat: Terciari
- Sector públic

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 2]

Taxa d'ocupació

	ANDORRA		UE-27	
	2009	2010	2009	2010
Taxa d'ocupació (*)	64,96	62,43	64,60	64,20

(*) Població assalariada sobre la població de 15 a 64 anys

(Percentatge) Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social i Eurostat

[taula 4]

Evolució salaris mitjos i salaris mínims d'Andorra

	1995	2007	2008	2009	2010	Var. (%) 09-10
Salaris mitjos	1.021	1.851	1.947	1.983	1.995	0,61%
Salaris mínims	616	865	898	915	915	0,00%

(Euros mensuals) Font: Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[taula 5]

El gràfic següent ens mostra una comparativa dels salaris mínims entre alguns dels països de la Unió Europea i Andorra. Observem que el salari mínim andorrà està situat entre el de Grècia i el del Regne Unit i per sota del de Mònaco i Luxemburg.

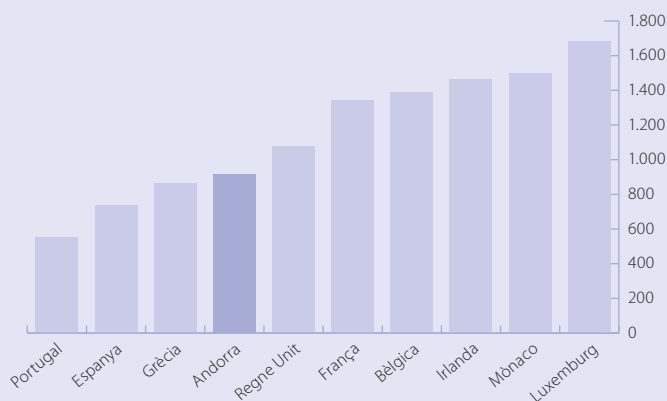
[gràfic 3]

Durant l'any 2010 el sistema financer i el sector de la producció i distribució d'energia, són els subsectors que han enregistrat la major mitjana salarial, consi-

derablement superior a la mitjana de salaris declarats a la CASS, sent de 4.376 euros i de 3.212 euros, respectivament.

L'evolució dels salaris mitjos ha estat positiva en el sector primari i en el sector terciari. En aquest darrer sector a l'any 2009 es va registrar una disminució del 7,14% i mentre que durant el 2010 ha experimentat un increment de l'1,33%.

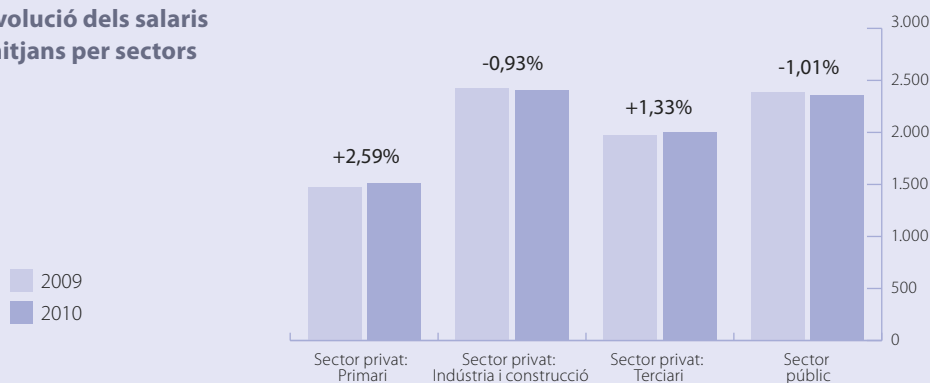
Salaris mínims 2010

(Euros) Font: Eurostat i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 3]

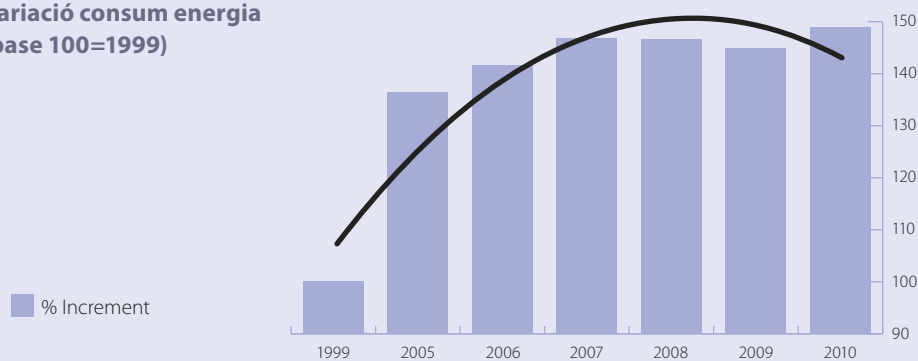
Evolució dels salaris mitjans per sectors

(Euros) Font: Eurostat i Departament d'Estadística - Govern d'Andorra

[gràfic 4]

Variació consum energia (base 100=1999)

(MW/hora) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 5]

Consum d'energia elèctrica

El consum d'energia elèctrica és un indicador que permet estimar l'evolució de l'activitat de l'economia d'un país. A continuació es mostra l'evolució d'aquest consum en els darrers exercicis, utilitzant com a base per a la comparació les dades de l'exercici 1999.

En el gràfic anterior podem observar que el consum d'energia ha augmentat en un 2,75% respecte el nivell assolit al 2009, que havia disminuït un 1,15% en relació a l'any 2008. [gràfic 5]

Les estacions d'esquí i l'ús domèstic han estat els nuclis amb un major increment del consum elèctric, amb una pujada del 14,02 i del 5,99% respectivament; mentre que la disminució més significativa en el consum es concentra en la construcció, amb una variació respecte el 2009 del 9,99% (2009: -10,85%).

Telecomunicacions

El sector de les telecomunicacions es caracteritza per una evolució i una innovació molt accelerades en els darrers anys, fet que genera efectes substitució molt àgils entre productes. El major nombre d'abonats es concentra entre els contractes de telefonia mòbil i fixa.

Segons el darrer informe de la Comissió Europea sobre el mercat de les telecomunicacions, la taxa mitjana de penetració d'ADSL a Europa és d'un 35%. El 2010, Andorra ha assolit una taxa de penetració

del 28%, una taxa superior a la de l'any 2009 (27%) degut principalment a l'increment de la població total del Principat en un 1,11%.

Així mateix, Andorra ocupa la segona posició, per sota dels Emirats Àrabs i per sobre de Lituània, en el rànquing mundial de penetració de la fibra òptica fins a la llar, segons una llista publicada el febrer de 2011 en el congrés anual de l'*FTTH Council Europe*; en aquesta mateixa llista publicada el febrer de 2010, Andorra ocupava l'onzena posició.

Matriculació de vehicles i carburants

Un dels indicadors de la demanda interior de l'economia andorrana és el nombre de matriculacions de vehicles. El canvi de cicle econòmic i la desacceleració de la majoria de sectors iniciat en el 2008 i seguit durant el 2009, al 2010 dona indicis de recuperació, havent incrementat les matriculacions en un 3,77% (2009: -20,27% i 2008: -25,44%). [taula 6]

Dins de la totalitat de vehicles matriculats, els turismes representen aproximadament un 70%, contribuint en un 8,89% en el total de vehicles matriculats. Addicionalment, altres tipus de vehicles com ara els especials, les camionetes i els ciclomotors,

han sofert disminucions en les seves matriculacions, tot i que el seu pes sobre la totalitat dels vehicles matriculats és molt inferior que el dels turismes, generant un efecte poc significatiu en la variació de la demanda total de vehicles.

A banda d'analitzar les matriculacions de vehicles totals, també hem de tenir en compte tant l'exportació com la importació de vehicles al Principat. Les importacions netes durant el 2010 han estat de 84.356.460 euros, un 7,07% superiors a les realitzades durant el 2009.

Vehicles matriculats

	2006	2007	2008	2009	2010	Var. (%) 09-10
Vehicles totals	5.769	4.690	3.497	2.788	2.893	3,77%

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[taula 6]

Un altre dels indicadors de consum a avaluar són les importacions de carburants, que aquest any 2010 han experimentat un increment del 0,03%; l'increment superior ha estat el del querosè, que, paradoxalment va ser el que va experimentar la

disminució més acusada al 2009 amb una reducció del 35,49% respecte el 2008; la gasolina sense plom, ha continuat amb la tendència decreixent que va registrar al 2009, amb una disminució del 5,25%, sent aquesta davallada del 4,66% al 2010. [taula 7]

Importació de carburants

	2006	2007	2008	2009	2010	Var. (%) 09-10
Gasolina sense plom	36.218.624	33.724.557	31.621.725	29.960.088	28.563.574	(4,66%)
Gas-oil locomoció	106.993.438	103.065.935	104.104.455	100.287.482	99.399.880	(0,89%)
Fuel domèstic	63.589.706	66.396.534	67.454.616	64.467.574	66.778.762	3,59%
Querosè i carbureactors	101.093	141.367	144.832	93.427	127.936	36,94%
TOTAL	206.902.861	203.328.393	203.325.628	194.808.571	194.870.152	0,03%

(Litres) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[taula 7]

III.3. El sector públic

A Andorra el sector públic està constituït per l'Administració Central, set administracions comunals (una per a cadascuna de les set parròquies en que es divideix el territori andorrà, equivalents als ajuntaments) i les entitats parapúbliques, que són un grup d'entitats que gestionen serveis públics i altres matèries que són propietat íntegrament pública. Entre elles podem trobar entitats destinades a serveis sanitaris i socials, com són el Centre Hospi-

talari Andorrà, el Servei Andorrà d'Atenció Sanitària (SAAS), residències de la tercera edat i la Caixa Andorrana de la Seguretat Social (CASS), entitats de subministrament d'energia i de serveis de telecomunicacions, com són Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) i Andorra Telecom; i altres organismes com l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF), el Centre Nacional d'Informàtica d'Andorra i Ràdio i Televisió d'Andorra (RTVA).

Administració Central

El pressupost nacional d'un Govern és un dels principals aspectes a tenir en compte a l'hora d'analitzar l'economia d'un país, ja que pot influir en el nivell i la direcció d'aquesta. Per tant, és important veure la distribució, l'import total d'aquest i quins objectius es volen assolir.

Un altre aspecte important és l'estat de la tresoreria del Govern, ja que aquesta condiciona bona part de l'estructura del pressupost. La balança del Govern andorrà ha estat des de 2001 en superàvit, però a partir de 2006 ha experimentat un dèficit com a resultat, entre altres factors, de la despesa en inversió de capital.

A causa de la no-aprovació del projecte de pressupost per a l'exercici 2010, s'ha prorrogat el pressupost de despeses corrents de l'exercici 2009, tot contemplant una sèrie d'accions complementàries atesa l'especificitat de treballar tot un exercici pressupostari amb el pressupost prorrogat de l'exercici anterior. [taula 8]

Amb data 24 de novembre de 2010 s'ha realitzat la primera emissió de deute públic del Principat d'Andorra en la modalitat de Lletres del Tresor, oberta als inversors privats, regulada en el Decret del 10 de novembre de 2010 d'Emissió de Deute Públic del Principat d'Andorra en la modalitat de Lletres del Tresor i adjudicada a les entitats intermediàries de la subscripció mitjançant subhasta resolta en el Decret de Resolució de la Subhasta d'Emissió de Deute Públic del Principat d'Andorra en la Modalitat de Lletres del Tresor, del 24 de novembre de 2011. També, per primera vegada, s'ha signat un crèdit bancari amb una entitat forana; es tracta d'un crèdit bancari de 150 milions d'euros signat amb Crèdit Agricole el 14 de desembre de 2010.

Aquestes dues operacions responen a la voluntat de diversificar l'endeutament que fins a la data, havia estat suportat exclusivament pels bancs andorrans. Així doncs, l'endeutament amb el conjunt de les entitats bancàries nacionals s'ha reduït en un 54%.

Pressupost i Liquidació de l'Administració Central

	Pressupost 2010	% s/total Pressupost	Liquidació Pressupost 2010	% s/total Liquidació	Var. (%) Liq./Pressup.
TOTAL INGRESSOS	617.959	100,00%	642.253	100,00%	3,93%
Impostos directes	6.267	1,01%	1.700	0,26%	(72,87%)
Impostos indirectes	312.366	50,55%	248.266	38,66%	(20,52%)
Altres ingressos	39.153	6,34%	54.028	8,41%	37,99%
Variació actius financers, nets	149	0,02%	48	0,01%	(67,79%)
Variació passius financers, nets	260.024	42,08%	338.211	52,66%	30,07%
TOTAL DESPESES I INVERSIONS	745.506	100,00%	603.525	100,00%	(19,04%)
Inversions	162.713	21,83%	57.718	9,56%	(64,53%)
Transferències	176.945	23,73%	153.599	25,45%	(13,19%)
Despeses de funcionament	143.811	19,29%	134.932	22,36%	(6,17%)
Despeses financeres	13.779	1,85%	10.686	1,77%	(22,45%)
Actius financers	1.714	0,23%	46	0,01%	(97,32%)
Passius financers	246.544	33,07%	246.544	40,85%	-

(Milers d'euros) Font: Ministeri de Finances i Funció Pública - Govern d'Andorra

[taula 8]

Administracions comunals

Els comuns d'Andorra obtenen els seus ingressos anuals de les transferències que reben del Govern d'Andorra i dels recursos per recaptació pròpia i altres ingressos.

En el quadre següent es mostra el total d'ingressos i despeses per cadascun dels comuns per al pressupost de l'any 2010. La major font de recaptació d'ingressos en tots els casos és l'epígraf de "Recaptació pròpia i altres", composta pels impostos i taxes comunals en un 57,23% (64,62% el 2009). El 42,77% restant correspon principalment a les transferències rebudes del Govern. Pel que fa les despeses comunals, el 61,97% correspon a "Despeses de funcionament", enteses com despeses de personal i de béns i serveis, el 18,62% correspon a inversions i el 19,41% restant es distribueix entre transferències, despeses financeres i passius financers.

En el següent quadre també s'informa de la liquidació del pressupost del 2010 per tal de poder veure les possibles desviacions: [taula 9]

Per a tots els comuns hi ha hagut certa variació respecte el pressupost inicial elaborat pel 2010 i el pressupost liquidat d'ingressos i despeses per l'esmentat exercici. Així, analitzant la liquidació dels pressupostos dels diferents comuns per l'exercici 2010, marcat per la forta contenció de la despesa pública, observem que, si bé en els pressupostos inicials es contemplava un dèficit entre els ingressos i les despeses per als comuns d'Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany, en la liquidació cap parròquia ha enregistat dèficit.

Pressupostos i liquidacions de les administracions comunals per a l'any 2010

	Pressupost	Liquidació	Desviació
TOTAL INGRESSOS	158.415.212	133.793.133	(15,54%)
Canillo	16.475.098	11.830.925	(28,19%)
Encamp	37.044.994	26.863.346	(27,48%)
Ordino	11.404.877	10.760.627	(5,65%)
La Massana	14.194.594	12.678.669	(10,68%)
Andorra la Vella	38.898.414	33.061.219	(15,01%)
Sant Julià de Lòria	12.875.195	12.638.295	(1,84%)
Escaldes-Engordany	27.522.040	25.960.052	(5,68%)
TOTAL DESPESES	166.471.761	127.301.540	(23,53%)
Canillo	16.475.098	11.534.214	(29,99%)
Encamp	37.044.994	26.722.231	(27,87%)
Ordino	10.884.101	8.100.743	(25,57%)
La Massana	14.194.594	11.907.733	(16,11%)
Andorra la Vella	44.214.078	31.657.802	(28,40%)
Sant Julià de Lòria	14.071.703	12.477.571	(11,33%)
Escaldes-Engordany	29.587.193	24.901.246	(15,84%)
RESULTAT PRESSUPOSTARI / LIQUIDACIÓ	(8.056.549)	6.491.593	-

(Euros) Font: Comuns del Principat d'Andorra

[taula 9]

III.4.

Evolució de l'economia andorrana durant el 2010

Introducció

Fins a principis del segle XX, l'economia del Principat era de subsistència, basada en l'agricultura, la ramaderia i el comerç. Va ser a partir de la Segona Guerra Mundial que l'economia andorrana va començar a créixer de manera significativa, induïda en part pel mateix ritme de creixement dels estats veïns.

Aquest desenvolupament s'ha reflectit en una economia basada principalment en els sectors turístic i comercial, que han crescut gràcies a unes característiques climàtiques i geogràfiques propícies per a aquests sectors i altament dependent del sector exterior, el sector financer i, en les darreres dècades, també en el desenvolupament del sector de la construcció.

La informació disponible al Principat no ens permet analitzar la contribució de cada sector al producte interior brut (PIB), per aquest motiu l'anàlisi de l'estructura productiva s'ha de dur a terme mitjançant la informació que s'extreu, entre d'altres, de les dades d'ocupació assalariada, que ja han estat analitzades en l'apartat de composició per sectors de la població assalariada.

L'any 2010, en un entorn de desacceleració econòmica global, l'economia andorrana ha modificat lleugerament el seu teixit empresarial incrementat en un 6,00% les empreses de més de 100 treballadors i en un 2,02% les de 5 o menys, en detriment de les empreses que tenen entre 6 i 100 assalariats; tot i aquesta variació, les empreses amb 5 o menys treballadors segueixen representant el 73,96% del teixit empresarial del Principat. A finals de l'any 2010 el Principat d'Andorra té 6.090 empreses i 36.978 assalariats.

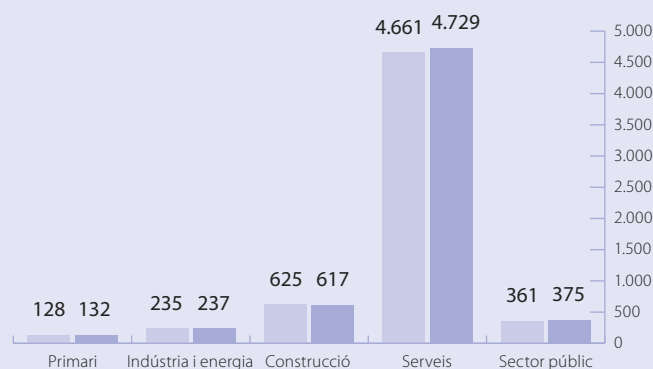
Tal i com es mostra en el gràfic següent, el sector serveis continua tenint un pes molt rellevant en el mercat laboral andorrà, ocupant un 77,65% de la població, seguit per la construcció i el sector públic amb un 10,13% i 6,16% respectivament. Durant el 2010 el nombre total d'assalariats s'ha reduït en un 3,47%, dels quals un 60,03% correspon al sector de la construcció amb una disminució de 799 assalariats, un 40,72% correspon al sector serveis amb 542 assalariats i el 0,75% restant correspon al sector de la indústria i l'energia amb 73 assalariats. [gràfics 6 i 7]

El model econòmic andorrà basat en el turisme, en el sector financer i en els darrers anys en la construcció, fa que sigui molt més vulnerable davant de situacions de desacceleració econòmica en els països del nostre entorn degut al baix grau de diversificació de l'economia, depenent en una part significativa del turisme.

Per tot això, amb l'entrada en vigor de la *Llei de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració del 16 de desembre de 2010*, el Govern d'Andorra durà a terme polítiques de formació ocupacional i desenvoluparà una campanya de sensibilització respecte els beneficis i avantatges de comprar i contractar serveis a empreses i professionals nacionals, així com mesures per a incentivar la creació de noves empreses i la conseqüent contractació de treballadors, tals com un període d'exempció fins al 31 de desembre de 2011 del pagament dels impostos corresponents a l'Administració general o la creació d'un procediment administratiu simplificat per obtenir el permís d'obertura d'un comerç i modificació i/o ampliació de l'activitat comercial i canvi de titularitat.

Distribució de les empreses per sectors 2009 i 2010

■ 2009
■ 2010

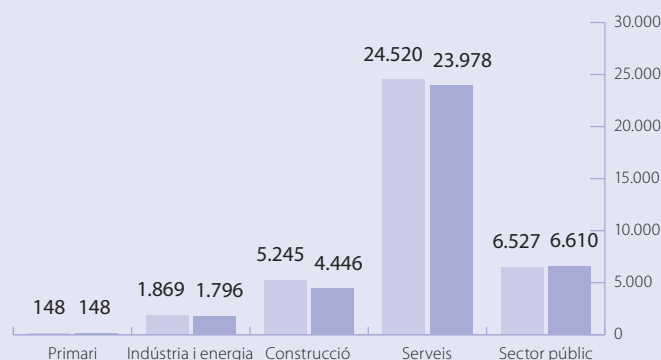

(Nombre d'empreses) Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social

[gràfic 6]

Distribució dels assalariats per sectors 2009 i 2010

■ 2009
■ 2010

(Nombre d'assalariats) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 7]

Sector primari

A partir de la segona meitat del segle XX i fins la dècada dels noranta, s'ha produït una regressió del sector primari dins l'economia fins arribar a l'estabilitat dels darrers anys, amb una ocupació de poc més de l'1,66% del total de les empreses al 2009 i augmentant fins al 2,17% al 2010. Del total de la població assalariada, n'ocupa el 0,40% (el 0,36% al 2009). Tanmateix, alguns segments concrets d'aquest sector han tingut un cert pes econòmic fins fa uns anys, principalment en el cultiu del tabac i la ramaderia, que per part del Govern es continuïen impulsant amb subvencions.

En les darreres dècades la importància d'aquest sector ha estat cada vegada menys rellevant, no obstant, els països desenvolupats apliquen constantment més esforços per al manteniment i recuperació del sector primari, al ser considerat un factor important per a la preservació del medi natural, així com un element imprescindible per al desenvolupament global. L'any 2009 es va tancar amb 128 empreses enregistrades i el 2010 amb 132, tot i que el nombre d'assalariats no ha variat; fet que indica possibles divisions d'empreses ja existents.

En aquesta línia, el Ministeri d'Agricultura, juntament amb l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra està treballant per a la redinamització del sector primari al Principat, ja que a més de considerar-lo un element de diversificació de l'economia, és un factor clau en la conservació del medi i patrimoni natural d'Andorra. Per aquest motiu, s'ha impulsat la ramaderia donant suport i ajudes per a la producció de carn de vedella del país amb un segell de qualitat, mitjançant campanyes de promoció del programa de carn de qualitat d'Andorra.

L'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra va presentar durant el primer semestre de 2008 dos plans de recerca i innovació per buscar alternatives al cultiu de tabac, que s'han seguit desenvolupant durant el 2010. Un s'ha centrat en els assajos amb plantes medicinals i aromàtiques i l'altre s'ha enfocat a trobar la varietat de patata que millor s'adapti a les condicions de cultiu andorrà amb una exigència de qualitat. La finalitat és trobar varietats que ofereixin un producte de qualitat adaptant-lo a les tendències de consum actual i poder comercialitzar productes agrícoles andorrans amb segells de qualitat.

Així mateix, des de l'any 2003, un empresari andorrà ha fet el pas d'elaborar i comercialitzar el seu propi vi. Aquesta petita bodega està ubicada al poble de Nagol, a la parròquia de Sant Julià de Lòria, a una altitud de 1.100 metres i amb una producció aproximada de 1.000 ampolles anuals. El *Cim de Cel*, és un vi blanc elaborat al 100% amb una varietat alsaciana de raïm resistent a les condicions climatològiques d'un país d'alta muntanya com Andorra i, durant el 2006 ja es va realitzar la primera collita; actualment s'està comercialitzant.

Des de l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra, s'està treballant per potenciar i promoure el sector apícola per tal que torni a esdevenir un complement de l'activitat agrícola, tal com ho havia estat en el passat. Com a part del projecte de redinamització del sector primari de l'economia andorrana, el Ministeri d'Agricultura està col·laborant amb el Ministeri de Turisme per convertir l'agricultura i la ramaderia en patrimoni natural i cultural, passant a ser un nou atractiu turístic del Principat.

Sector secundari

Indústria i energia

A Andorra hi ha dos tipus d'indústries; les extractives, és a dir, que extreuen productes directament de la naturalesa i les manufactures, que són les que mitjançant maquinària i mà d'obra produeixen elements per a la seva posterior utilització o venda. La indústria extractiva tan sols ocupa un 0,01% dels assalariats del país amb una única empresa, mentre que la indústria manufacturera ocupa el 4,27% amb 230 empreses. El sector manufacturer es caracteritza per una feble demanda interior, una escassa mà d'obra especialitzada i un augment de la competència dels costos de producció. Durant l'any 2010, el nombre d'empreses ha augmentat en un 0,85% amb respecte l'any 2009, tot i que el nombre d'assalariats ha disminuït un 3,91%; cal tenir en compte que l'augment d'empreses correspon a dues unitats amb una dimensió d'entre 6 i 10 treballadors.

Els sectors de la indústria i de l'energia tenen un baix pes comparat amb l'estructura productiva del país. Els afiliats a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) que treballen en l'àmbit de la producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua han representat durant el 2010 una mitja del 0,40% del total de la població assalariada. El sector energètic andorrà està estretament lligat al context internacional i en particular als països veïns, degut a la gran dependència exterior pel que fa a les seves fonts de subministrament. L'electricitat representa aproximadament un 40% del consum energètic del país i

se n'importa més del 80% d'Espanya i de França, és per això que des del Govern s'està iniciant un programa d'ajut econòmic específic per a incentivar la implantació d'energies renovables.

El sector elèctric és un sector no liberalitzat on Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) és l'únic productor i importador d'electricitat del país i subministra a la resta de distribuïdors del país com són Nord Andorra, SA, Mútua Elèctrica de Sant Julià, Societat Explotadora i Repartidora del Comú d'Encamp, SA i Unió Elèctrica d'Encamp.

Les empreses a destacar dins d'aquest sector són les relacionades amb la fabricació de fusta, tabac i els productes d'alimentació i begudes, els quals han anat variant en nombre durant aquests últims anys. En canvi, a nivell de producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua, el nombre d'empreses s'ha mantingut invariable degut principalment a que es tracta d'empreses parapúbliques.

En relació a l'estructura empresarial i la distribució de treballadors en les empreses, es pot observar un predomini de la petita empresa, doncs un 59,07% de les empreses tenen entre 1 i 5 treballadors (2009: 61,28%), un 18,99% tenen entre 6 i 10 treballadors (2009: 16,60%) i un 13,92% entre 11 i 25 treballadors (2009: 14,04%). Només el 8,02% compta amb una plantilla superior als 25 assalariats (2009: 8,09%).

Construcció

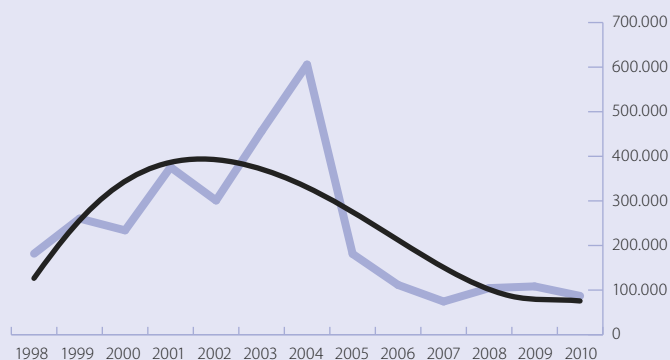
L'evolució del sector de la construcció fins a l'any 2007 s'havia caracteritzat per la tendència alcista mantinguda durant l'última dècada tant a Andorra com en altres països del nostre entorn. No obstant, aquesta tendència s'invertí degut, entre altres factors, a l'aturada de transaccions en el mercat immobiliari, iniciant-se una davallada d'activitat en el sector de la construcció que ha continuat durant el 2010. En aquest darrer exercici el sector ha experimentat una disminució de l'1,28% en el nombre d'empreses (2009: -12,52) i una conseqüent disminució en el nombre d'assalariats del 15,23% (2009: -11,22%).

Tot i aquesta desacceleració, el nombre d'assalariats de la construcció encara representa el 12,02% (2009: 13,69%) del total d'assalariats a la CASS al 2010, i el 10,13% de les empreses andorranes (2009: 10,40%).

Per pal·liar aquesta desacceleració i incentivar la despesa en construcció, des del Govern d'Andorra s'estan duent a terme una sèrie de mesures tals com el desenvolupament d'un reglament que estableixi les mesures d'un programa de subvencions i crèdits preferents per a incentivar la modernització del parc immobiliari, seguretat industrial, accessibilitat, eficiència o estalvi energètic i millora de façanes.

Com ja hem anat veient amb anterioritat en aquest capítol, el teixit empresarial andorrà es caracteritza per un fort predomini de la petita empresa, representant el 58,18% de les empreses del sector de la construcció les que tenen entre 1 i 5 treballadors, un 19,94% tenen entre 6 i 10 treballadors i un 15,07% tenen entre 11 i 15 treballadors; el 6,81% restant, el formen empreses amb més de 25 treballadors.

Superfície total autoritzada per construccions 1998-2010

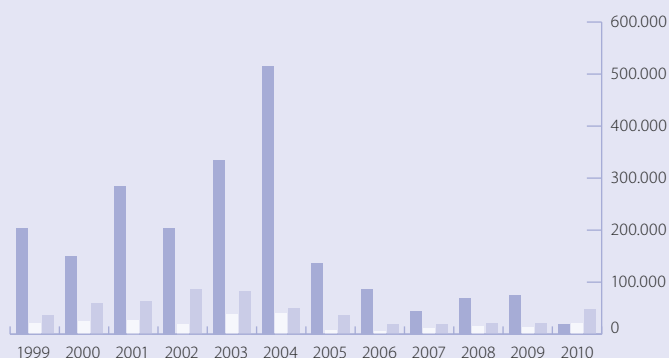

(m²) Font: Comuns del Principat d'Andorra

[gràfic 8]

Superfície autoritzada per a construccions segons tipus d'ús 1999-2010

■ Apartaments
■ Xalets
■ Altres edificis

(m²) Font: Comuns del Principat d'Andorra

[gràfic 9]

L'excel·lent desenvolupament que va experimentar la construcció els darrers anys va anar molt lligat a l'evolució de les superfícies autoritzades per a l'edificació, produint-se el cim en la tendència alçada durant l'any 2004 degut a la moratòria de maig de 2003. Des d'aleshores, la superfície total autoritzada al Principat va disminuir fins a nivells inferiors als de 1997; tal i com es mostra en el següent gràfic, l'any 2008 es va iniciar un canvi en la tendència, seguida durant l'any 2009. No obstant, al 2010, els metres quadrats totals autoritzats per a la construcció han disminuït en un 19,73%. [\[gràfic 8\]](#)

El gràfic següent mostra els metres quadrats autoritzats per tipus de construcció: [\[gràfic 9\]](#)

Tal i com es pot observar en el gràfic anterior, es mostra una clara disminució de la superfície autoritzada per a construccions respecte el 2009. Tal i com hem indicat anteriorment, hi ha diferents factors que han propiciat la desacceleració de la construc-

ció a Andorra; d'una banda, la moratòria de maig de 2003, que va provocar un *boom* en la construcció que poc a poc s'ha anat normalitzant, i per altra banda, l'alentiment del mercat immobiliari andorrà tal i com ha passat en altres economies europees. Aquest alentiment del mercat immobiliari s'ha produït com a conseqüència de la convergència en el temps de la crisi financera internacional i l'assoliment del límit de la bombolla immobiliària generada en la darrera dècada.

Tanmateix, si ens fixem en el gràfic, durant els anys 2008 i 2009, es va experimentar un augment dels metres quadrats autoritzats a nivell d'apartaments, com a conseqüència de l'aprovació i/o modificació de plans d'urbanisme en la majoria de les parròquies. El 2010, ja no s'ha vist afectat per a aquestes aprovacions i/o modificacions, observem que és el tipus de construcció per al qual s'ha sol·licitat menys metres quadrats.

Sector terciari: Serveis

L'absència de matèries primeres i fonts d'energia al Principat, ha fet orientar l'economia cap a l'exterior i donar preferència a les activitats de serveis, bàsicament el turisme, el comerç, l'hoteleria i les finances, en detriment de les de transformació.

El sector terciari és el sector clau de l'economia andorrana. Durant el 2010 ha ocupat a 30.588 persones, representant aproximadament el 82,72% del total d'assalariats i un total de 5.104 empreses (el 83,81% sobre el total) han estat dedicades als serveis.

Tal i com es pot observar en el gràfic següent, el sector terciari agrupa principalment activitats i

serveis relacionats amb el comerç i el turisme. Tot i això, s'inclouen dins el sector terciari, activitats significativament importants com l'administració pública, les professions lliberals i el sector financer andorrà. [\[gràfic 10\]](#)

L'estructura empresarial del sector es compon principalment per petites empreses. Així, un 76,02% de les empreses tenen 5 o menys treballadors, les empreses que ocupen entre 6 i 25 treballadors, són el 19,63%, mentre que el 3,35% té una plantilla superior als 25 assalariats i només l'1,00%, té més de 100 treballadors.

Turisme

El comerç, tal i com hem comentat anteriorment, és una de les activitats clau de l'economia del Principat, que es complementa i està directament correlacionada amb el turisme. No obstant, des del 2002, es constata una disminució en el nombre de turistes i el nombre de pernoctacions. Davant d'aquestes circumstàncies, el Principat s'ha marcat com a objectiu incrementar el nombre de turistes, les pernoctacions, la despesa per visitant i, al mateix temps, fidelitzar el client que ja ha estat al país, perquè augmenti la freqüència de les seves estades, tot i mantenint la posició de lideratge que Andorra ocupa dins el context europeu pel que fa a competitivitat turística.

Per tal de coordinar i gestionar les iniciatives agrupades en aquest eix es va crear l'any 2007 "Andorra Turisme"; una entitat pública constituïda pel Govern d'Andorra, per tal de millorar la promoció i la coordinació de la gestió del turisme a Andorra, amb la finalitat d'augmentar l'excel·lència del Principat com a destí turístic i, per altra banda, poder comercialitzar l'oferta turística tant pública com privada d'Andorra en conjunt com un producte únic. Així mateix, de conformitat amb la Llei de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració, des de finals del 2010 el Govern d'Andorra crearà paquets turístics de la marca *Pirineus*, sempre que sigui possible juntament amb els països veïns.

Malgrat els continus esforços per potenciar el turisme, aquest any 2010, que segueix marcat per la crisi econòmica global, l'afluència de turistes a Andorra ha disminuït en gairebé un 5,41% (2009: -4%) mentre que a Espanya, l'afluència de turistes estrangers s'ha incrementat en un 2% durant el 2010 (2009: -6%).

Al 2010, els hotels representen aproximadament un 71% de l'oferta d'allotjaments turístics, molt per sobre dels hostals o residències, pensions, apart-

hotels i apartaments turístics. Aquest any, Andorra disposava de 258 establiments hotelers, dos menys que en l'exercici anterior, amb una capacitat total de 33.788 llits (88 més que en el 2009).

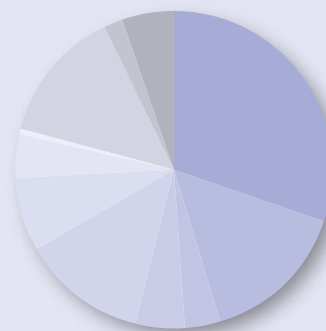
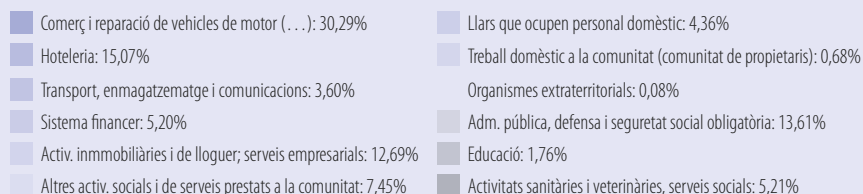
La distribució de llits per categories durant l'any 2010 ha variat d'acord amb la visió estratègica d'innovació i millora de la qualitat iniciada majoritàriament pels empresaris andorrans el 2007.

La reestructuració i millora de les infraestructures hoteleres del Principat duta a terme en els darrers quatre anys ha permès millorar l'oferta existent a Andorra encaminada a potenciar el turisme de qualitat al país dels Pirineus. Així, tal i com ja va passar els anys 2007, 2008 i 2009, durant el 2010 ha continuat disminuint substancialment el nombre d'allotjaments i capacitat dels establiments turístics de menys categoria. Com es pot observar en el gràfic següent a l'any 2010 l'oferta hotelera andorrana és de 4 i 5 estrelles en un 54,10% d'establiments, i un 90% de l'oferta de llits es troba en la categoria de 3 estrelles i superior (2006: 32% i 65%, respectivament). [\[gràfic 11\]](#)

En línia amb el treball dut a terme fins a mitjans del 2010 pel programa Andorra 2020, i amb l'objectiu de dinamitzar el sector turístic i ampliar l'oferta del país, el Govern d'Andorra continua treballant en el desenvolupament d'una sèrie de projectes, entre els quals cal destacar els següents:

- La implementació d'un pla de qualitat dels allotjaments turístics per adaptar els criteris de qualitat aplicats al Principat amb els criteris internacionals.
- La creació d'un segell especial de *negocis i reunions* per promoure i garantir la qualitat dels establiments hotelers que desitgin donar més valor afegit als seus hotels oferint a les empreses, tant del país com estrangeres, la celebració d'esdeveniments empresarials en els seus establiments.

Nombre d'assalariats del sector terciari 2010

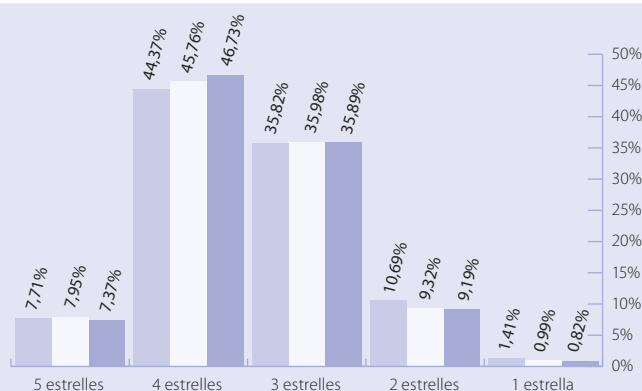

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 10]

Distribució dels llits per categories 2008, 2009 i 2010

2008
2009
2010

Font: Ministeri de Turisme i Medi Ambient - Departament de Turisme

[gràfic 11]

- La creació d'un segell especial de congressos atorgat a aquells establiments hotelers que compleixin els requisits establerts per a l'organització de congressos.

A més de l'àmplia oferta hotelera, Andorra també es caracteritza per la seva restauració, oferint una cuina d'avantguarda que combina tradició i modernitat. Per descobrir-la, s'ofereix als visitants trobades i rutes gastronòmiques com la de les bordes, restaurants típics d'alta muntanya, i un total de 413 restaurants (2009: 398). A més, és un país atractiu pels boletaires ja que durant tot l'any hi creixen una gran varietat de bolets.

Per potenciar aquest atractiu turístic, durant l'any 2007, es va crear l'Associació Andorrana de Gastronomia amb l'objectiu de posicionar Andorra com un país amb una oferta gastronòmica de referència. El Govern d'Andorra dona suport a aquesta iniciativa col·laborant amb els comuns, la Unió Hotelera d'Andorra i diverses associacions per promoure trobades culinàries de ressò popular i internacional. Durant el 2010, Andorra va organitzar dos esdeveniments gastronòmics de gran rellevància, un d'ells al mes de febrer, la *VI Quinzena de la Tòfona*, de ressò internacional; i l'altre, la *XIX Mostra Gastronòmica d'Andorra*, celebrada a la parròquia d'Ordino amb una extensa programació que va incloure una sèrie

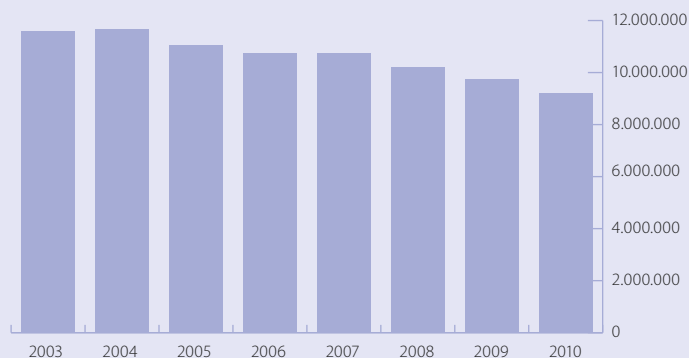
de conferències gastronòmiques amb experts d'Andorra i dels països de l'entorn.

Un dels indicadors més rellevants per valorar la dinàmica global de l'activitat turística és el nombre total de visitants que rep el país durant un any. Des del 2008, aquesta xifra ha entrat en una dinàmica descendent, enregistrant un retrocés del 5,41% al 2010. La majoria dels visitants provenen dels països veïns, Espanya i França.

Com es detalla en el gràfic següent, en els darrers anys s'ha produït un descens en el nombre de turistes, i també en el nombre d'excursionistes; sent aquests darrers els que tenen un pes més elevat sobre la totalitat de visitants. Tanmateix, aquesta davallada en el nombre de visitants que pernocten no ha de ser necessàriament negativa si queda compensada amb un augment de la qualitat del turisme actual. [gràfic 12]

A més, cal tenir en compte que el 2010 ha estat un any en què ha continuat el canvi de cicle econòmic iniciat arreu durant el 2008, desencadenat inicialment per una crisi financera internacional que ha arrossegat l'economia real de la majoria d'economies del nostre entorn cap a una recessió econòmica, reduint substancialment l'activitat turística.

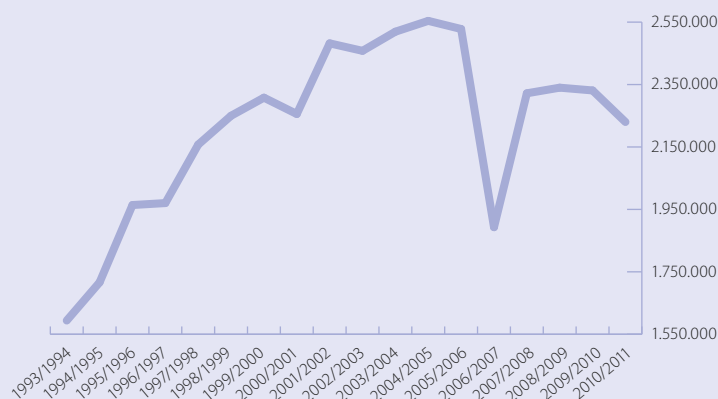
Evolució del nombre de visitants 2003-2010

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 12]

Evolució del total dies d'esquí

Font: Ski Andorra

[gràfic 13]

Una altra de les variables significatives en l'anàlisi econòmica del sector turístic andorrà és el nombre total de dies d'esquí venuts, concepte que fa referència al nombre de jornades d'esquí venudes pel conjunt de les estacions d'esquí andorranes durant la temporada d'hivern. La temporada 2010-2011 s'ha desenvolupat d'una manera atípica amb nevades molt irregulars i escasses, però tot i haver realitzat un treball important produint neu per mantenir les estacions obertes en una de les temporades més llargues dels últims anys, tancant a finals del mes d'abril, el resultat ha estat negatiu respecte l'any anterior; concretament, la disminució respecte l'any passat ha estat del 4,3%. Tanmateix, cal tenir en compte que les dades de la temporada d'enguany ens situen un 11,09% per sota de la mitja de les millors temporades de la nostra història recent. Un dels factors que pot explicar aquesta diferència és la disminució del poder adquisitiu de la majoria d'esquiadors degut a la situació econòmica internacional, i especialment en els països veïns; a les estacions d'esquí espanyoles, l'afluència de públic també s'ha reduït al voltant del 4%. [gràfic 13]

El Principat d'Andorra disposa del domini esquiable més gran dels Pirineus i un dels més grans d'Europa, amb més de 3.075 hectàrees esquiables, recollides en tres estacions dotades de modernes

instal·lacions. Aquestes estacions es concentren en els dominis esquiables de GRANDVALIRA i VALL-NORD; a més Andorra compta amb un camp de neu, NATURLÀNDIA-La Rabassa.

Durant la temporada 2003/2004, les estacions d'esquí de Pas de la Casa-Grau Roig i Soldeu el Tarter van signar un acord comercial per crear un únic domini esquiable conegut comercialment sota el nom de GRANDVALIRA. Si bé fins a la data Andorra disposava del domini esquiable més gran dels Pirineus, d'ençà d'aquest acord, també disposa d'una de les estacions més importants del sud d'Europa.

Així mateix, a partir de la temporada 2004/2005, les estacions d'esquí de Pal-Arinsal i d'Ordino-Arcalís es van unir comercialment sota el nom de VALLNORD, amb la qual cosa es permet als clients gaudir de dues estacions amb un forfet únic.

Els dos dominis esquiables tenen un total de 177 pistes d'esquí i diversos circuits per practicar altres activitats i esports d'aventura relacionats amb la neu.

GRANDVALIRA està format per 6 sectors: Pas de la Casa, Grau Roig, Soldeu, El Tarter, Canillo, i Encamp, amb un total de 1.926 hectàrees distribuïdes en

un total de 110 pistes d'esquí i amb una capacitat d'acollir 100.700 esquiadors per hora. Al mes de març de 2011, el sector Soldeu va acollir la Copa d'Europa femenina d'esquí alpí i està previst per la temporada 2011/2012, que la pista de l'Avet sigui seu de la Copa del món.

VALLNORD compta amb tres sectors esquiabls, Pal, Arinsal i Arcalís amb un total de 1.149 hectàrees, 67 pistes i amb una capacitat d'acollir 55.690 esquiadors per hora.

A més d'una àmplia gamma d'activitats d'hivern, els dos dominis esquiabls ofereixen activitats d'estiu per potenciar el turisme familiar fora de la temporada típicament alta al Principat, com un karting o un camp de golf, així com altres activitats d'esport d'estiu més especialitzades i competicions internacionals, com per exemple proves de la Copa del Món de BTT.

NATURLÀNDIA, que inclou el camp de neu de La Rabassa, situat a la parròquia de Sant Julià de Lòria compta amb més de 330 hectàrees desplegades entre els 1.600 i els 2.000 metres d'altura que formen un gran espai natural de lliure accés i en evolució constant, que inclourà noves propostes de manera progressiva i gradual.

Aquest camp de neu compta amb més de 15 km de pistes marcades d'esquí de fons, a més de diver-

sos circuits per a la pràctica d'altres activitats, com les excursions amb raquetes de neu, el poblat de gossos nòrdics, el parc de tobogans de neu (inclou 3 pistes de tobogans), el parc mòbil, un restaurant temàtic de muntanya, un camp de tir i des de finals de l'any 2007, també disposa del TOBOTRONC, el tobogan de muntanya més llarg del món, amb més de 5 km de llargada.

En la taula següent s'exposa un detall de les infraestructures disponibles per a la pràctica de l'esquí en tot el Principat, com també un resum de les seves característiques principals. [taula 10]

Les estacions andorranes han realitzat importants inversions que han permès que Andorra disposi actualment d'unes instal·lacions immillorables per a la pràctica de l'esquí. Un detall de les inversions realitzades durant els últims anys és com segueix: [gràfic 14]

Un dels altres atractius turístics que ofereix el Principat està basat en l'aigua, que és un altre dels recursos naturals d'Andorra, doncs a més dels rius i llacs que neixen al país, les fonts termals d'Escaldes-Engordany, riques en sofre, són recomanades per als tractaments terapèutics i de bellesa. En aquest emplaçament, existeixen diversos centres *Wellness* i el centre termolúdic més gran del sud d'Europa, CALDEA.

Infraestructures de les pistes d'esquí d'Andorra 2010

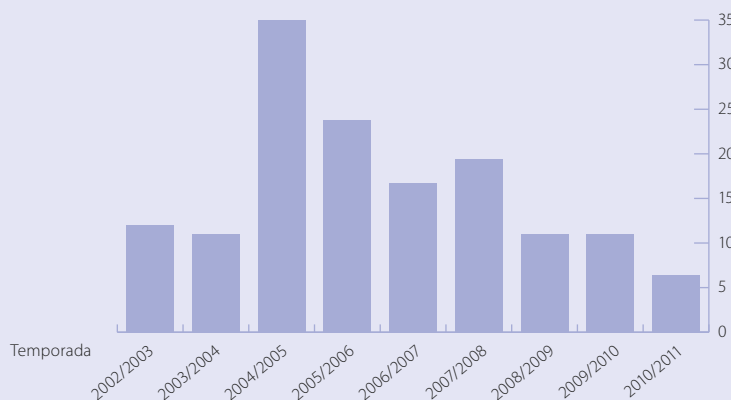
Estació	Km de pistes	Pistes	Cànon	% Innivació	Remuntadors	Capacitat d'esquiadors / hora
VALLNORD: Pal - Arinsal	63	42	296	44%	31	39.180
VALLNORD: Ordino - Arcalís	30	25	89	48%	14	16.510
GRANDVALIRA	193	110	1.097	43%	67	100.700
NATURLÀNDIA - La Rabassa *	15	7			2	-
TOTAL	301	184	1.482	41%	114	156.390

* Pistes d'esquí de fons i de tobogans de neu

Font: Ski Andorra

[taula 10]

Evolució de les inversions a les pistes d'esquí

(Milions d'euros) Font: Ski Andorra

[gràfic 14]

CALDEA utilitza les propietats de les aigües termals i s'ha convertit en un símbol característic d'Andorra. Actualment s'està ampliant el centre amb la creació d'un nou espai *Wellness* dedicat al benestar integral. Està prevista la seva inauguració durant l'any 2012 amb una nova superfície de 12.400 metres quadrats.

A finals del mes de juliol de 2011, a la parròquia d'Escaldes-Engordany, quedarà inaugurat el Museu de l'Aigua i d'Interpretació de la Vall del Madriu declarat d'interès nacional pel Govern d'Andorra. L'edifici es planteja de forma conceptual com un esquitx d'aigua que sobrevola el riu i, esdevé una aposta ferma per les noves tecnologies.

Comerç

La rellevància que té el turisme sobre l'economia del país, tal i com hem pogut observar anteriorment, fa que els sectors d'activitat que hi estan més directament relacionats siguin els que tenen una participació més important en l'economia del Principat, com és el cas de totes les activitats relacionades amb el comerç.

La forta dependència del sector comercial andorrà de la demanda exterior li atribueix algunes peculiaritats respecte al mateix sector en altres països en què la demanda interna és el principal motor del comerç. Dins del sector comercial es pot distingir entre el comerç a l'engròs i el comerç al detall. La dependència de les importacions de mercaderies que posteriorment són distribuïdes, dóna lloc a que els mateixos importadors de productes actuïn, en moltes ocasions, com a majoristes i per tant són els titulars del comerç a l'engròs.

El comerç és un dels atractius de la demanda turística d'Andorra i ha estat i és un dels principals pilars de l'economia andorrana, i no només per la representativitat en el nombre total d'empreses i assalariats, sinó perquè l'impost sobre les importacions, suportat pel comerç andorrà i generalment repercutit al consumidor final, ha estat una de les principals fonts d'ingressos de l'Estat andorrà fins a l'actualitat. Tot i la davallada soferta en el 2008 i continuada el 2009, durant el 2010 aquest sector ha concentrat el 33,35% de les empreses i el 40,28% dels assalariats del sector serveis del país.

Adicionalment, Andorra compta cada dia amb un major nombre d'hotels especialitzats en tractaments de salut i bellesa que complementen l'oferta turística del país.

Durant l'últim trimestre de 2007, es va inaugurar el Centre de Congressos d'Andorra la Vella, situat al centre neuràlgic de la ciutat amb una superfície de 4.200 metres quadrats, amb el que es vol obrir mercat cap a un nou sector turístic: el turisme de convencions.

La tradició comercial d'Andorra té renom internacional gràcies a la modernitat dels més de 2.000 establiments, els preus més competitius i la flexibilitat horària. La major part dels establiments es troben a les parròquies d'Andorra la Vella (la capital), d'Escaldes-Engordany i al Pas de la Casa. No obstant, la parròquia de Sant Julià de Lòria concentra també alguns dels grans centres comercials.

El fet que el comerç hagi estat un atractiu turístic fins fa poc temps, es deu al diferencial de preus entre Andorra i els estats veïns, Espanya i França. Actualment, tot i que el Principat no és membre de la UE, està subjecte a taxes que graven el consum, però en un nivell inferior als països de la UE, fet que fa que béns com la perfumeria, la roba de marques prestigioses i les joies continuïn sent atractives per als turistes que es desplacen al Principat d'Andorra.

A més del diferencial de preu, un dels grans avantatges d'Andorra com a destinació de turisme de compres és el fet de concentrar en un espai reduït un gran nombre de comerços innovadors i especialitzats que ofereixen productes d'arreu del món.

El nombre d'empreses i assalariats del comerç andorrà en els anys 2009 i 2010 detallats per tipus d'establiment es presenten en el quadre següent: [\[taula 11\]](#)

Nombre d'empreses i d'assalariats

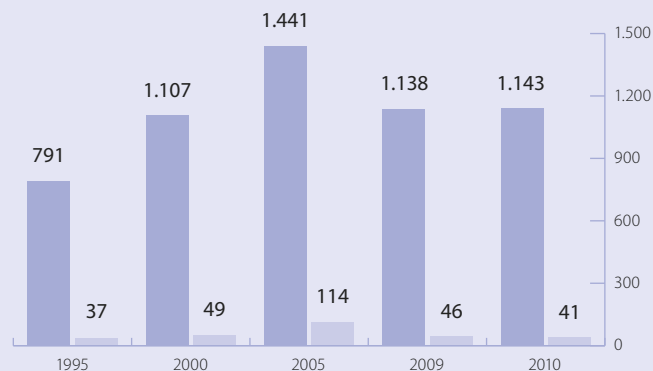
	2009	2010	% s/total 2010	Var. (%) 09-10
Nombre d'empreses	1.388	1.577	100,00%	13,62%
Nombre d'assalariats	10.289	9.658	100,00%	(6,13%)
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor (...)	1.234	1.173	12,15%	(4,94%)
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat de vehicles de motor i motocicletes	2.801	2.577	26,68%	(8,00%)
Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor (...)	6.254	5.908	61,17%	(5,53%)

Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social i Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[taula 11]

Evolució de les importacions i exportacions

Exportacions
Importacions

(Milions d'euros) Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 15]

Tal i com succeeix en els altres sectors, la major part de les empreses tenen contractats entre 1 i 25 treballadors, representant en el cas dels comerços un 96,13% sobre el total d'empreses d'aquest sector, mentre que tan sols el 3,87% compten amb més de 25 treballadors.

Un bon indicador de l'estat del comerç andorrà és l'evolució que han experimentat les seves importacions i exportacions durant els últims exercicis. Una de les característiques estructurals que ha tingut sempre l'economia andorrana és el dèficit en la seva balança comercial.

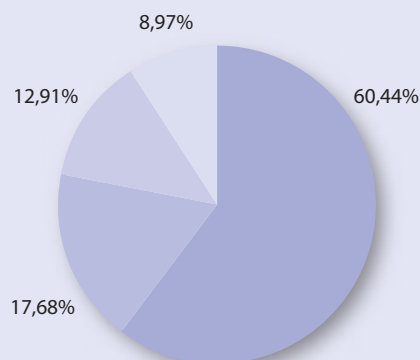
Cal remarcar, però, que durant el 2010, en línia amb el que ja va succeir el 2009, les exportacions han anat disminuït un 10,87% (2009: -29,23%), mentre que les importacions han enregistat un increment del 0,44% (2009: -13,33%), xifra estretament correlacionada amb el nombre de visitants o en el seu defecte, amb el poder adquisitiu dels mateixos; en el cas del turisme al Principat, tal i com es comentava anteriorment, el nombre de visitants ha estat inferior al de l'any 2009 i per tant es podria confirmar que l'aposta del país per atraure a un turisme de qualitat i amb elevat poder adquisitiu, està sortint efecte.

Tot i això hem de tenir en compte que les xifres de les exportacions no són del tot reals, ja que els turistes que fan les seves compres a Andorra, no han de declarar totes les exportacions que realitzen perquè la legislació espanyola estableix unes franquícies o límit en el valor per tipus de producte per a la seva declaració a l'entrada a l'estat veí. Això succeeix igualment amb França. [gràfic 15]

Els gràfics següents mostren la distribució geogràfica de les importacions i exportacions segons el país d'origen o destí. Els països amb els quals el Principat té relacions comercials són principalment Espanya i França. [gràfics 16 i 17]

Distribució geogràfica de les importacions 2010

Espanya
França
Resta UE-25
Resta del món

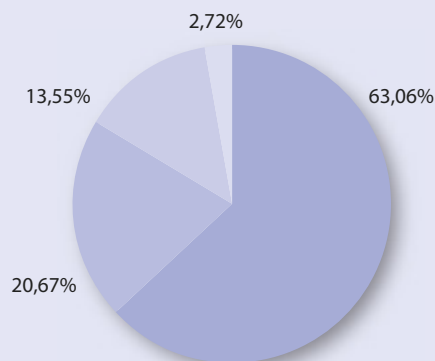

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 16]

Distribució geogràfica de les exportacions 2010

Espanya
França
Resta UE-25
Resta del món

Font: Butlletí Mensual de Conjuntura del Govern d'Andorra

[gràfic 17]

Sector financer

El sector financer andorrà és un dels principals pilars de l'activitat econòmica andorrana, per la seva significativa contribució al PIB andorrà (aproximadament el 16%), essent el seu nucli el sistema bancari. També operen al Principat companyies d'assegurances, entitats dedicades a la gestió de patrimonis, a la gestió d'organismes d'inversió i entitats, no bancàries, de crèdit especialitzat.

L'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF), que fou creat l'any 1989, és l'òrgan supervisor i regulador del sistema financer andorrà, a excepció de les companyies d'assegurances que no formin part de grups bancaris, que actualment són supervisades pel Ministeri de Finances del Govern d'Andorra.

La Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIF), que fou creada l'any 2000 (fins al 21 d'abril de 2009, UPB), és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de prevenció de blanqueig de diners i finançament del terrorisme.

El sistema financer comprèn 5 grups bancaris, 1 entitat de crèdit especialitzat, 8 entitats financeres de gestió d'organismes d'inversió, 4 entitats financeres

de gestió de patrimonis i 34 companyies d'assegurances, 18 de les quals són sucursals de companyies d'assegurances estrangeres autoritzades a operar al Principat. El sector bancari, amb 1.700 empleats, representa aproximadament un 80% del total del nombre d'assalariats del sector financer.

El sistema bancari andorrà s'ha caracteritzat sempre, en relació amb altres places financeres, per l'elevada ràtio de solvència fruit d'una política de forta capitalització des del seu inici.

Cal remarcar que el sistema bancari andorrà, a fi d'assolir una bona imatge en l'àmbit internacional, va establir uns coeficients de solvència i liquiditat molt més exigents als que prevalen a la majoria de països. L'evolució d'aquestes dues ratis mostren la gestió conservadora i prudent de la banca andorrana i presenten, al mateix temps, una situació privilegiada en un entorn de crisi internacional marcada per la desconfiança en els mercats financers.

Ateses les seves particularitats i essent l'objectiu d'aquesta publicació, el sector bancari el tractarem en el capítol "IV. Sector bancari" d'aquest llibre.

IV

IV SECTOR BANCARI

IV.1. Introducció

El sistema financer és un dels principals pilars de l'economia andorrana que contribueix aproximadament en un 16% al Producte Interior Brut. Es caracteritza per la seva reputació financera assolida gràcies a la solidesa i rigor en l'aplicació dels estàndards regulatoris internacionals. Així mateix i en relació a altres places financeres, el sistema financer andorrà, centrat principalment en la banca, es caracteritza per les seves elevades ràtios de solvència i liquiditat, d'un 22,77% i 71,76%, respectivament, gràcies a una gestió conservadora i prudent.

El sector bancari andorrà està constituït per un total de cinc grups bancaris i té una experiència en aquesta activitat de més de 80 anys. Des de les entitats bancàries es presten serveis bancaris (en l'àmbit de la banca comercial i de la banca privada), així com serveis de gestió d'actius, intermediació i assegurances.

La legislació andorrana no permet estructures opaques, com poden ser els *trusts*, ni fundacions privades d'interès particular per promoure estructures d'inversió *off shore*, que impedeixen la identificació dels beneficiaris efectius.

Aquest sector, que compta amb un personal altament qualificat i un entorn d'estabilitat política i social, en un país amb més de 700 anys d'història, tradició i dinamisme, està regulat i supervisat per l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF) que es regeix per la *Llei 14/2003, de 23 d'octubre*. Així mateix, la Unitat d'Intel·ligència Financera (UIF), creada l'any 2000, és un òrgan independent que té per missió impulsar i coordinar les mesures de lluita contra el blanqueig de diners i finançament del terrorisme.

El rigor del sistema bancari andorrà, tant en matèria de supervisió com en l'estricta verificació de l'origen i destí de fons, està avalat per organismes tan experts com el Fons Monetari Internacional (FMI) i el Consell d'Europa. Les cinc entitats bancàries andorranes operen en els mercats internacionals, aplicant els estàndards i les millors pràctiques. Un bon exemple és que tots els bancs d'Andorra han estat certificats com intermediaris qualificats per l'IRS (*Internal Revenue Service*) dels Estats Units.

L'exercici 2010 ha seguit marcat pel canvi de tendència iniciat el 2009 en el sector bancari andorrà, en què s'invertí la situació viscuda els darrers anys d'increment del balanç agregat de la banca andorrana en detriment dels recursos gestionats fora de balanç. Així, a l'any 2010 s'ha tornat a registrar un increment en recursos gestionats fora de balanç d'un 5,04% en detriment dels dipòsits de clients, d'un 8,78%. Aquest canvi ha estat incentivat per un entorn de baixos tipus d'interès, l'evolució positiva dels mercats financers i un increment de la confiança dels inversors. El resultat agregat de la banca andorrana ha disminuït en un 0,49% degut principalment a l'increment de les despeses de transformació generades per la significativa expansió internacional en la que estan immerses quatre de les cinc entitats bancàries del Principat. Cal prendre en consideració que el marge ordinari de la banca andorrana ha crescut gairebé un 3% durant aquest 2010.

Així mateix, les excel·lents ràtios de solvència i liquiditat estan entre les més elevades dels països europeus. Aquests indicadors denoten la bona evolució del sistema financer andorrà, així com la seva consolidació en el mercat intern i el bon comportament del procés d'internacionalització de la banca andorrana, que es tradueix en una diversificació i creixement del seu negoci, així com un increment de les seves estructures i un increment del nombre d'empleats agregat en més d'un 7%, sense patir grans increments de les seves ràtios d'eficiència.

Acabada la fase de creixement econòmic ininterromput, ens trobem en un nou entorn més difícil i exigent, en què es diferenciarien les entitats més sòlides, amb millors models de negoci i millors equips gestors. El sector bancari andorrà està preparat per fer front amb serenitat i confiança als reptes del futur.

El 10 de març de 2009, el Govern del Principat d'Andorra va signar la Declaració de París mitjançant la qual va prendre un compromís formal per facilitar en un futur determinada informació en matèria fiscal sota demanda justificada i fonamentada i respectant els principis de l'OCDE. Això significa donar informació en supòsits justificats, però no es faciliten llistats de persones ni es respon a demandes de sol·licituds col·lectives i generalitzades d'informació (*fishing expeditions*).

Com a resultat, el 3 d'abril de 2009, el G-20 va eliminar el Principat d'Andorra de la "llista negra" de l'OCDE i el va posar en la categoria de països compromesos amb aquest organisme. Així, Andorra està situada en la mateixa categoria que altres països com Luxemburg, Suïssa, Àustria, Bèlgica, Mònaco o San Marino, que també s'han compromès a complir els estàndards de l'OCDE.

Tal com es va anunciar a la Declaració de París, el Consell General d'Andorra va aprovar la Llei Qualificada d'Intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia el 7 de setembre de 2009. Aquest text legal estableix el marc de seguretat jurídica en les relacions del Principat amb tercers països en matèria d'intercanvi d'informacions, però contempla, sobretot, qüestions claus en relació als mecanismes de respecte a la confidencialitat dels clients de la plaça, com les següents:

- La petició d'informació s'ha de fer sota demanda justificada i fonamentada i per tant preveu garanties a tal efecte, per exemple, estableix una limitació per obtenir o proporcionar informació que l'Estat requeridor no pogués obtenir en virtut de la seva pròpia legislació.
- Es fixa un procediment de notificació i la possibilitat d'oposar-se a la demanda de sol·licitud d'informació formulant un recurs d'oposició degudament motivat davant de l'autoritat competent.
- S'estableix la no retroactivitat, és a dir, s'assenta el principi de no donar informació dels clients que faci referència a situacions anteriors a l'entrada en vigor de cada Acord.
- Queden prohibides les *fishing expeditions*, és a dir, les sol·licituds col·lectives i generalitzades d'informació.
- Es garanteix la confidencialitat i es recull el principi del *level playing field* –mateixes regles de joc– en relació als altres Acords que s'hagin signat prèviament.

A més, l'intercanvi d'informació a la demanda, respondent a demandes justificades i fonamentades, es fa efectiu per als exercicis fiscals començats amb posterioritat a l'entrada en vigor de cada acord bilateral, és a dir després de la darrera notificació de ratificació pels respectius Parlaments, més un període addicional, generalment de tres mesos, en els casos en que s'hagi establert aquest període. Per exemple: si un acord és ratificat pels respectius Parlaments dels països signants el 2 de juny de 2010, i hi ha un període addicional de tres mesos, l'acord entrarà en vigor el 2 de setembre de 2010 i serà efectiu durant l'exercici fiscal 2011, és a dir, a partir de l'1 de gener de 2011.

Després de l'aprovació de la Llei, entre setembre de 2009 i novembre de 2010, el Govern andorrà ha signat convenis bilaterals d'Intercanvi d'Informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia amb 18 països (els 17 primers ja han estat ratificats): Àustria (17/09/09), Liechtenstein (18/09/09), Mònaco (18/09/09), San Marino (21/09/09), França (22/09/09), Bèlgica (23/10/09), Argentina (26/10/09), Països Baixos (6/11/09), Portugal (30/11/09), Espanya (14/01/10) i, finalment, Suècia, Finlàndia, Noruega, Dinamarca, Islàndia, Grenlàndia i les Illes Fèroe (24/02/10) i Alemanya (25/11/10). Dels 17 convenis bilaterals ratificats, 13 ja han entrat en vigor i el 23 de febrer de 2011 es va aprovar el reglament que desenvolupa la *Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia*.

Aquests acords signats, que superen àmpliament el mínim de 12 exigits per l'OCDE, van comportar que el febrer de 2010 l'organisme internacional inclogués Andorra dins del grup de 'jurisdiccions que han implementat substancialment els estàndards fiscals internacionals'. En aquest sentit, des de l'OCDE, així com des dels òrgans executius claus en les relacions internacionals del Principat, com ara França i Espanya, s'ha destacat l'esforç i el compromís de les institucions andorranes amb l'objectiu d'adequar-se al nou ordre econòmic.

IV.2.

Associació de Bancs Andorrans

L'Associació de Bancs Andorrans (ABA), es va fundar l'11 de novembre de 1960, formalitzant-se mitjançant un document pel qual es preveia l'acord de mantenir una sèrie de reunions de caràcter mensual, les quals es van realitzar fins el dia 17 de novembre de 1993.

En aquella data el Govern d'Andorra va autoritzar per Decret núm. 40/A/93, a les entitats bancàries Banc Agrícola i Comercial d'Andorra, SA i Banca Reig, SA (avui fusionats en Andorra Banc Agrícola Reig, SA); Banc Internacional d'Andorra, SA; Banca Cassany, SA (avui Banca Privada d'Andorra, SA); Banca Mora, SAU; Crèdit Andorrà, SA; Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (després CaixaBank, SA i actualment fusionat dins el Grup Crèdit Andorrà) a constituir una associació amb personalitat jurídica pròpia, l'objecte social de la qual era la representació dels interessos col·lectius dels establiments de crèdit, en particular envers les Administracions Públiques; la informació dels seus membres i del públic en general; l'estudi de qualsevol qüestió d'interès comú, per pròpia iniciativa o a petició del Govern d'Andorra; la redacció i proposta de les recomanacions oportunes per tal d'afavorir l'exercici de la professió de la banca i la cooperació entre diversos establiments de crèdit, així com la creació, l'organització i la gestió de serveis d'interès comú. L'any 2000 es va acceptar la incorporació a l'ABA de BancSabadell d'Andorra, SA.

Cal remarcar que, el 9 d'abril de 1990, dins el marc de l'autoregulació bancària per mitjà de l'ABA, es va establir un conveni relatiu a l'obligació de diligència per part dels establiments bancaris i d'estalvi d'Andorra.

Els principals acords assolits en aquest conveni van ésser:

- Aplicació dels criteris establerts pel *Basel Committee on banking regulations and supervisory practices*, conegut com el *Cooke Committee*.
- Obligació de sotmetre a revisió els seus estats financers per part d'auditors externs independents i de trametre aquests estats financers a l'autoritat pública.
- Obligació d'assegurar que la identitat dels seus clients es verifica acuradament.
- Manteniment del principi del secret bancari i cura perquè no s'utilitzi el sistema financer per al blanqueig de capitals que puguin provenir d'una infracció penal greu, d'acord amb allò que disposa el dret andorrà.

- Constitució d'una comissió que supervisi l'aplicació dels acords d'aquest conveni.

Actualment, l'ABA, que agrupa la totalitat de les entitats bancàries de la plaça financera andorrana, continua representant els interessos de tots els seus membres i, alhora, garantint la bona pràctica bancària i la imatge corporativa.

L'estructura organitzativa de l'ABA està composta d'una presidència i d'una vicepresidència, rotatives cada any entre els seus membres, i d'un òrgan de Direcció permanent configurat per un director general i una directora tècnica.

Les principals responsabilitats i tasques de l'ABA són les següents:

- Representar i defensar, en tots els ordres, els interessos dels seus membres.
- Vetllar pel prestigi i la imatge de la professió bancària i pel desenvolupament i competitivitat de la banca andorrana, tant a escala nacional com internacional. En aquesta línia, durant el 2007 i el 2008, l'ABA va elaborar un estudi consistent en la formulació d'un Pla Institucional que permetés acreditar el sistema financer andorrà davant el seu entorn institucional, tant a Andorra com a l'estranger, i alhora, garantir l'adequació dels estàndards legislatius i regulatoris del sistema financer d'Andorra als diferents estàndards internacionals.
- Prendre iniciatives orientades a millorar els estàndards tècnics del sector i procurar evitar l'intrusisme professional i qualsevol altra activitat irregular.
- Propiciar una cooperació sectorial respectuosa amb l'exercici de la competència recíproca i informar els seus membres de les qüestions d'interès comú.
- Assegurar la transparència en l'aplicació de condicions als clients i procurar el compliment de les normes deontològiques inherents a la professió.
- Prestar la seva col·laboració a les administracions públiques, per iniciativa pròpia o a petició del Govern, de les corporacions locals i d'altres entitats públiques o parapúbliques, mitjançant l'elaboració d'informes, estudis i recomanacions i projectes d'actuació, previsió o reconversió econòmica.
- Crear i participar en fundacions i entitats privades així com participar en institucions i entitats públiques, sempre que unes i altres tinguin per objecte promoure el benestar econòmic, cultural, esportiu i social del Principat i, en general, millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans.

En aquesta línia d'actuació, l'ABA actualment col·labora amb diverses organitzacions no governamentals l'objecte de les quals és promoure activitats de responsabilitat social com són les següents: UNICEF, Creu Roja, Mans Unides, Càritas i Infants del Món.

En el marc de la promoció del benestar econòmic i social, l'ABA és membre de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) i de la Confederació Empresarial d'Andorra (CEA). Ambdues institucions tenen com a missió ser les portaveus de les empreses davant la societat andorrana; afavorir el diàleg social i garantir un context favorable per al desenvolupament de l'activitat econòmica.

- Promoure la formació professional del personal de les entitats de crèdit i, de manera particular, la formació adequada per a la conducta relacionada amb la prevenció del blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, per tal de donar compliment a les obligacions que tenen els establiments de crèdit de cara a prevenir el blanqueig i salvaguardar el secret professional.

En aquesta línia, durant el segon semestre de 2009, l'ABA va començar a treballar en el desenvolupament d'una plataforma electrònica de formació *on-line* en matèria de blanqueig de diner i lluita contra el finançament del terrorisme, que inclou informació actualitzada i legislació nacional i internacional en aquesta matèria. Aquesta plataforma de formació *on-line* es va començar a posar

a disposició dels empleats del sector bancari andorrà a finals de 2010 i inici del 2011 i està previst que totes les entitats hagin iniciat i finalitzat la formació durant el primer semestre de 2011.

- Crear, organitzar i gestionar els serveis d'interès comú dels membres de l'Associació.
- Contribuir al desenvolupament cultural i científic de la societat andorrana i divulgar el coneixement de les funcions i els serveis que presten les entitats de crèdit en el desenvolupament de les activitats econòmiques i mercantils de la societat andorrana, per tal que siguin apreciades correctament.

L'estructura funcional de l'ABA es caracteritza per l'existència d'una sèrie de comissions tècniques formades per membres dels diferents bancs andorrans, que es reuneixen periòdicament a l'ABA. Aquestes comissions tècniques analitzen i tracten temàtiques rellevants en el seu camp d'actuació, sempre amb l'objectiu d'assegurar la bona pràctica bancària, tractant-hi temes actuals relatius al sector com són: SEPA, MiFID, Intercanvi d'Informació en matèria fiscal, Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), prevenció contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, projectes estratègics, Impost Indirecte sobre prestació de Serveis (ISI), *Internal Revenue Service* (IRS), compliment normatiu, fiscalitat de l'estalvi, mitjans de pagament, així com altres temes d'interès.

IV.3. El sector bancari

El sector bancari andorrà està basat en un model de banca universal, sense perdre de vista els serveis bancaris especialitzats, banca privada i banca comercial. Els bancs andorrans poden oferir tots els serveis bancaris, incloent-hi operacions de crèdit, gestió de patrimonis i assessorament financer, operacions de passiu, anàlisi financera i altres serveis (targetes de crèdit, transferències, etc). Així mateix, tenen filials especialitzades de finançament, assegurances i gestió d'actius.

Les dades agregades més significatives de la banca andorrana per als exercicis 2009 i 2010 són les següents: [taula 1]

	2009	2010
Total actius	13.387.424	13.142.190
Inversió creditícia	6.897.766	7.136.042
Recursos gestionats	27.414.138	27.866.913
Benefici	201.505	200.512
ROE	14,26%	13,32%
ROA	1,34%	1,51%
Ràtio d'eficiència	36,80%	39,18%
Ràtio de solvència	22,02%	22,77%
Ràtio de liquiditat	75,07%	71,76%
Ràtio de morositat	2,22%	2,93%
(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans		

[taula 1]

El sistema bancari andorrà està format per 5 grups bancaris que inclouen les 6 entitats bancàries següents:

─ Andorra Banc Agrícol Reig, SA

Fruit de la fusió, l'agost de 2001, entre *Banc Agrícol i Comercial d'Andorra, SA* (fundat l'any 1930) i *Banca Reig, SA* (fundada l'any 1956) es va formar el Grup Andorra Banc Agrícol Reig. El 10 de maig de 2002 el Grup va canviar de nom social passant a ser denominat comercialment *Andbanc*. En aquesta publicació, apareix sota la denominació d'Andbanc.

─ Banc Internacional d'Andorra, SA

Constituit l'any 1958 sota el nom de *Banca Coma*, l'any 1970 va passar a anomenar-se *Banc Internacional d'Andorra, SA*.

─ Banca Mora, SAU

Constituit l'any 1952.

Banc Internacional d'Andorra, SA i Banca Mora, SAU operen conjuntament i presenten els seus estats financers i altres dades de manera consolidada. En aquesta publicació apareixen sota la denominació BIBM.

─ Banca Privada d'Andorra, SA

Constituida l'any 1958 sota el nom de *Banca Casany*, l'any 1994 va passar a anomenar-se *Banca Privada d'Andorra, SA*. En aquesta publicació apareix sota la denominació BPA.

─ Grup Crèdit Andorrà

Constituit l'any 1949, va adquirir, el 31 de juliol de 2005, el 100% de *CaixaBank, SA*. En aquesta publicació, apareix sota la denominació Grup Crèdit Andorrà.

─ BancSabadell d'Andorra, SA

Constituit el juny de 2000. En aquesta publicació apareix sota la denominació BancSabadell d'Andorra.

Les entitats bancàries abans esmentades operen en tots els principals nuclis urbans del país mitjançant una extensa xarxa d'oficines. El nombre total d'oficines bancàries és de 56, repartides per les set

parròquies del Principat d'Andorra. A continuació es detallen les oficines que ofereixen serveis bancaris al Principat, el nombre de caixers automàtics i també el nombre d'empleats de la banca andorrana, tant a Andorra com a l'estranger, el 31 de desembre de 2009 i 2010: [taula 2]

Durant l'exercici 2010 el nombre de treballadors ha augmentat un 7,05%, és a dir, en 112 treballadors, majoritàriament els destinats a l'estranger, en línia amb l'expansió internacional iniciada per la banca andorrana. Actualment, 4 dels 5 grups bancaris estan immersos en un procés d'expansió internacional com es detalla a continuació:

─ Andbanc

Andbanc va iniciar el procés d'internacionalització de la banca andorrana al 2001 amb l'obertura a les Bahames del banc Andbanc (Bahames) Ltd. Després d'aquesta obertura, Andbanc ha continuat la seva expansió internacional adquirint altres gestores de patrimonis, creant oficines de representació i llicències bancàries, entre d'altres, amb el desig de posicionar-se com un banc de referència en banca privada. Actualment, té presència internacional a Suïssa (AndPrivateWealth, SA - Gestora de patrimonis), Xile (Andprivatewealth - Serveis Financers), Miami (Andbanc Wealth Management - Serveis Financers) Mèxic (Columbus - Gestora de patrimonis), Luxemburg (Andbanc Asset Management Luxemburg - Gestora de fons i Andbanc Luxembourg - Banc), Hong Kong (Oficina de Representació d'Andbanc Luxembourg), Uruguai (Oficina de Representació i Quest Capital Advisers - Societat d'assessoria financera), Panamà (Andbanc (Panamà) S.A. - Banc i Andbanc (Panamà) S.A. - Casa de Valors) i a BVI (Gestora de Fons).

─ Banc Internacional - Banca Mora (BIBM)

El grup Banc Internacional - Banca Mora va iniciar la seva expansió internacional l'any 2008 amb l'obertura d'una gestora de patrimonis independent, Mora Wealth Management, a Zuric, Suïssa, la major plaça financera del país helvètic. El 2009, l'expansió internacional va continuar amb la compra d'una gestora a Miami, Estats Units d'Amèrica, que va passar a anomenar-se Mora Wealth Management Miami. Aquesta operació corporativa va

	Andorra i estranger		Andorra			
	Nombre d'empleats		Nombre d'oficines		Nombre de caixers automàtics	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
ANDBANC	421	459	11	11	31	28
BIBM	277	294	11	11	32	32
BPA	290	314	8	8	26	27
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	482	517	19	20	44	43
BANCSABADELL D'ANDORRA	118	116	6	6	20	21
TOTAL	1.588	1.700	55	56	153	151

ser la primera en fer-se en terres nord-americanes i és una excel·lent plataforma per donar servei al mercat de banca privada d'Amèrica Llatina.

─ Banca Privada d'Andorra (BPA)

El Grup Banca Privada d'Andorra és present a Luxemburg, a través de BPA Financing, S.àr.l. (societat d'inversió i finançament internacional); a Suïssa, a través de BPA-IPWM (Suisse), SA (una societat dedicada a l'assessorament financer i d'inversions i a la gestió de patrimonis); a Espanya, a través de la societat gestora de fons d'inversió BPA Global Funds Asset Management S.G.I.I.C., S.A., i a Panamà, amb Banca Privada d'Andorra (Panamá), SA (que té llicència bancària internacional per desenvolupar l'activitat bancària per a clients no residents al país) i amb BPA Valores, S.A. (dedicada a la negociació de valors). Actualment la filial Banca Privada d'Andorra (Uruguay), SA I.F.E. (una institució financera uruguaiana amb llicència per desenvolupar l'activitat bancària) es troba en procés de transformació a Assessors d'Inversions.

─ Grup Crèdit Andorrà

El Grup Crèdit Andorrà garanteix el creixement i la futura competitivitat de forma sostinguda i sostenible mitjançant el pla d'internacionalització i la diversificació del negoci alineant la seva activitat amb les millors pràctiques i estàndards internacionals. Actualment el Grup té presència a Andorra, Espanya, Suïssa, Luxemburg, Mèxic, Panamà i Uruguai. El Grup disposa d'una sòlida estructura

operativa a Europa i a Llatinoamèrica. A Europa, durant el 2011, ha continuat el seu procés d'expansió amb l'adquisició del 100% de la Banque BPP a Luxemburg, entitat dedicada a oferir serveis de banca privada. També ha continuat potenciant la gestió d'actius per mitjà de les societats d'inversió col·lectiva de Luxemburg (Crediinvest Sicav i Investcredit Sicav); a Suïssa, amb la societat gestora de patrimonis Private Investment Management, i a Espanya, a través de la societat Valira Capital Asset Management que es dedica a la gestió de fons tradicionals i Sicav i a la realització d'activitats de custòdia i administració. Pel que fa a Llatinoamèrica, el Grup opera a Panamà, mitjançant el banc Crèdit Andorrà (Panamá) i la societat de valors Crèdit Andorrà Panamá Securities i a l'Uruguai, a través d'una oficina de representació a Montevideo. Des del 2010, presta serveis en el mercat mexicà a través de la firma CA México Asesores Patrimoniales, una investment advisor que ofereix serveis d'administració de carteres d'inversió, assessorament, anàlisi sobre valors i recomanacions d'inversions. En l'àmbit assegurador, el Grup Crèdit Andorrà ha ampliat l'activitat del hòlding ERM al territori espanyol, amb l'obertura a Madrid. ERM té delegacions a Barcelona, Girona, Tarragona, Palma de Mallorca, Sevilla i Madrid.

─ Banc Sabadell d'Andorra

Aquesta entitat, a diferència de la resta, no ha iniciat cap procés d'expansió internacional.

Responsabilitat Social Corporativa (RSC)

Any rere any, les entitats del sector bancari andorrà estan consolidant les seves polítiques voluntàries de Responsabilitat Social Corporativa, basades en un creixement responsable i presentades com un compromís amb la societat. Les entitats andorranes presenten les seves polítiques de responsabilitat social corporativa amb l'aplicació de criteris ètics estrictes, en el sí de les mateixes entitats, o mitjançant fundacions.

Les entitats andorranes expliquen en les seves memòries i informes anuals el conjunt d'iniciatives que s'estan portant a terme com a resultat d'aquest compromís amb el desenvolupament de la societat. Els exemples són nombrosos i afecten a diversos camps: la cultura, l'esport, la solidaritat, l'educació o el medi ambient. La presentació d'aquesta informació en els esmentats informes, permet sistematitzar cada cop més la informació com es fa en d'altres països, dirigint-la als col·lectius especialment interessats en l'actuació de l'entitat: accionistes, treballadors, clients, proveïdors, societat, etc. (el que es coneix com a "parts interessades" o stakeholders). Algunes de les entitats segueixen en la redacció de l'informe de responsabilitat social corporativa els estàndards GRI (*Global Reporting Initiative*).

Les diferents iniciatives sorgides a nivell internacional per homogeneïtzar la presentació d'aquesta informació no financera, han gaudit d'una àmplia acceptació, ja que permeten la comparació de les entitats, també des d'aquesta nova perspectiva. És en aquesta línia que el 2006 va ser publicada per part de Global Reporting Initiative la nova guia GRI G3 per a l'elaboració de les memòries de sostenibilitat, essent la guia majoritàriament utilitzada a l'hora de presentar la informació sobre les estratègies i actuacions de les organitzacions tant en la dimensió econòmica, com en la dimensió social i en l'ambiental.

A continuació es presenta una síntesi de les activitats en Responsabilitat Social Corporativa desenvolupades per cadascuna de les entitats que integren el sector bancari andorrà.

RSC a Andbanc

La política de Responsabilitat Corporativa del Grup Andbanc es basa en els seus principals valors corporatius que promouen l'excel·lència, la professionalitat i la confiança. Aquests són els pilars del desenvolupament de l'empresa com a entitat finan-

cera i social integrada en el seu entorn, en el que imperen la sostenibilitat i el medi ambient. Durant el 2010, Andbanc ha continuat consolidant i potenciant el projecte social que referma el compromís que l'entitat ha adquirit amb el país, en àmbits com l'econòmic, l'educatiu, el cultural i l'esportiu.

L'apartat esportiu segueix sent un dels capítols més importants en el qual contribueix Andbanc, vinculada des de fa anys al patrocini de l'esport, amb la col·laboració amb el Comitè Olímpic Andorrà (COA), per tal de millorar l'esport andorrà i reforçar la imatge exterior d'Andorra. També cal remarcar el suport a la base esportiva, en col·laboració amb el pilot andorrà Cyril Després, en l'organització del 2n Raid per a joves promeses esportives. Quant a l'àmbit cultural, un dels eixos de cohesió de tota societat, cal destacar les col·laboracions amb les diferents entitats i ambaixades donant suport a la difusió de les seves cultures dintre del nostre país.

RSC a Banc Internacional - Banca Mora (BIBM)

D'acord amb la missió i els valors de BIBM, la responsabilitat social és un element estructural en la seva cultura d'empresa, amb un elevat grau d'implicació en la comunitat andorrana. Per això, la voluntat de BIBM és aconseguir fer de l'entitat un referent en aquesta matèria, amb una clara aposta per la sostenibilitat i el respecte del medi ambient, que aquest any ha rebut, per segon any, la millor recompensa: la qualificació d'entitat neutra en emissions de CO₂. Igualment, impulsa iniciatives de caire social i divulgatiu, amb la Temporada de Música i Dansa com l'exemple més emblemàtic i diverses iniciatives de divulgació de temes científics, amb la implicació dels col·lectius dels professionals liberals. En l'àmbit esportiu, a banda del patrocini del Bàsquet Club Andorra, aquest any destaca la renovació de la signatura de l'acord amb el FC Barcelona, del que BIBM s'ha convertit en *Partner* Internacional. El conveni es tradueix en avantatges per als clients del grup. Totes aquestes iniciatives tenen una única finalitat, posar de manifest el compromís del grup bancari amb el conjunt de societat andorrana.

RC a Banca Privada d'Andorra (BPA)

BPA fa temps que va començar a incorporar la Responsabilitat Corporativa a la seva filosofia. Un reglament intern, compartit amb totes les entitats que formen el Grup BPA, que estableix l'ètica i la deontologia com a pilars bàsics de les relacions amb les institucions públiques, reguladores i de supervisió, els clients, el seu personal i els proveïdors. La gestió de l'Entitat respon a uns criteris de responsabilitat econòmica que es caracteritzen, entre d'altres, per la integritat, la transparència i la contribució al desenvolupament econòmic d'Andorra. La Fundació Privada Banca Privada d'Andorra, creada l'any 2008, afavoreix projectes i serveis que representen una

millora per als ciutadans i promou projectes propis i d'altres en col·laboració amb les associacions i entitats andorranes, amb les quals forma una xarxa solidària. Destaca especialment l'acord amb el Taller Ocupacional Xeridell que, des de fa 25 anys, es preocupa per aconseguir la inserció laboral de les persones amb discapacitat. Un dels fets més rellevants de l'any 2010 ha estat la concessió del Certificat EFR (Empresa Familiarment Responsable) a BPA, en reconeixement a la seva política de conciliació i d'igualtat d'oportunitats. BPA és la primera empresa andorrana que obté aquest certificat que atorga la Fundació Másfamilia, amb l'aval del Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat de l'Estat espanyol.

RSC a Grup Crèdit Andorrà

La sostenibilitat i el compromís amb la comunitat són principis clau del model de gestió del Grup Crèdit Andorrà, basat en l'ètica i en la responsabilitat empresarial, social i ambiental. Aquesta manera d'entendre l'activitat es va exemplificar l'any 1998 amb la firma de la declaració del Programa de les Nacions Unides per al medi ambient. L'any 2003 va ser el primer banc en iniciar una política d'RSC publicada en un informe anual que compleix amb un nivell d'aplicació A autodeclarat segons GRI. La implicació social del Grup Crèdit Andorrà es manifesta amb iniciatives socials, com el programa de formació de la gent gran i el suport a afectats per malalties; culturals, amb el foment de la música i de les arts a través de l'ONCA, l'Associació Festivals d'Ordino i l'Escena Nacional d'Andorra; educatives, amb la dotació de beques i un conveni amb la Universitat d'Andorra; ambientals, esportives i econòmiques, a través de la col·laboració amb múltiples entitats, entre elles la Càtedra Crèdit Andorrà a l'IESE. Aquest és un compromís amb el progrés i per a una societat millor, tasca a la qual durant el 2010 s'hi ha dedicat un 2,33% dels beneficis nets, bona part vehiculats a través de la Fundació Crèdit Andorrà.

RSC a BancSabadell d'Andorra

BancSabadell d'Andorra concep l'RSP com un compromís a mig i llarg termini en el qual el més important és consolidar progressivament un itinerari i una forma de fer. Els valors corporatius de BancSabadell d'Andorra són: la voluntat de servei, la proximitat, l'adaptabilitat, l'orientació comercial, la innovació, la professionalitat, l'ètica i la responsabilitat social, l'austeritat, la prudència i el treball en equip. Conscient que la responsabilitat social és fer un pas més respecte el que està legalment establert, el banc ha adoptat estàndards ètics de conducta propis, més exigents que els requerits legalment, i disposa de diferents mecanismes d'autoregulació. Així, el banc disposa també d'un Codi de conducta, d'un Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors i d'un Comitè d'Ètica Corporativa, que és l'òrgan de control i supervisió dels principis ètics.

Balanços de situació consolidats agregats de la banca andorrana

El detall dels balanços consolidats agregats de la banca andorrana de l'any 2009 i 2010 es mostra a continuació: [taula 3]

ACTIU	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Caixa i bancs centrals OCDE	99.700	0,75%	96.903	0,74%	(2,81%)
INAF	107.693	0,80%	107.693	0,82%	-
Intermediaris financers	1.734.766	12,98%	1.233.741	9,39%	(28,88%)
Inversions creditícies	6.822.608	50,94%	7.062.212	53,74%	3,51%
Cartera de valors	3.746.489	27,99%	3.740.049	28,46%	(0,17%)
Diferències positives de consolidació	12.913	0,10%	18.376	0,14%	42,31%
Actius immaterials	59.239	0,44%	80.918	0,61%	36,60%
Actius materials	606.952	4,53%	602.604	4,58%	(0,72%)
Comptes de periodificació	96.751	0,72%	111.632	0,85%	15,38%
Altres actius	100.313	0,75%	88.062	0,67%	(12,21%)
TOTAL ACTIU	13.387.424	100,00%	13.142.190	100,00%	(1,83%)
PASSIU					
INAF	177.572	1,32%	185.523	1,41%	4,48%
Bancs i entitats de crèdit	147.718	1,10%	441.271	3,36%	-
Altres intermediaris financers	23	-	3.123	0,02%	-
Dipòsits de clients	10.950.938	81,80%	10.171.855	77,40%	(7,11%)
Deutes representats per títols	257.900	1,92%	377.947	2,88%	46,55%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	41.524	0,31%	54.796	0,42%	31,96%
Fons per a riscos generals	51.757	0,39%	37.034	0,28%	(28,45%)
Passius subordinats	241.008	1,80%	242.605	1,85%	0,66%
Comptes de periodificació	67.749	0,51%	88.632	0,67%	30,82%
Altres passius	91.817	0,69%	78.292	0,60%	(14,73%)
Capital social	280.536	2,10%	290.536	2,21%	3,56%
Reserves	939.701	7,02%	1.034.461	7,87%	10,08%
Resultats	201.505	1,51%	200.500	1,53%	(0,50%)
Resultats d'exercicis anteriors	(44)	-	8	-	-
Dividends a compte	(63.000)	(0,47%)	(65.000)	(0,50%)	3,17%
Interessos minoritaris	720	-	607	-	(15,69%)
TOTAL PASSIU	13.387.424	100,00%	13.142.190	100,00%	(1,83%)

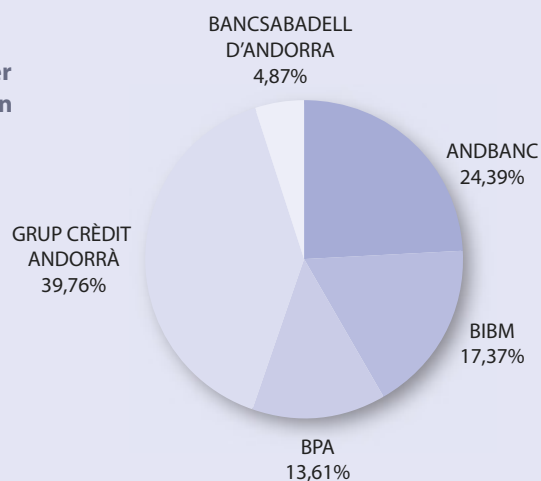
(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 3]

En el capítol "V. Dades d'interès" es poden trobar els balanços de situació consolidats de cada grup bancari per als exercicis 2009 i 2010.

La distribució del balanç agregat per entitat bancària a 31 de desembre de 2010, és com es mostra a continuació: [gràfic 1]

Repartiment del balanç agregat per entitat bancària en l'exercici 2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 1]

Actiu agregat

Durant l'exercici 2010, el balanç agregat de la banca andorrana ha experimentat una reducció de l'actiu agregat, principalment el capítol d'"Efectiu i bancs", havent experimentat una disminució del 25,94% respecte l'any 2009 (el -60,99% l'any 2009). Els capítols d'"Inversions creditícies", "Immobilitzat" i "Altres actius" han experimentat increments del 3,51%, 3,36% i 1,33%, respectivament.

La disminució del capítol d'"Efectiu i bancs" està fonamentada principalment per la inestabilitat dels mercats financers, havent-se incrementat, per contra, el capítol d'"Inversions creditícies" fins arribar a assolir un pes del 53,74% sobre el total de l'actiu agregat, així com les inversions en immobilitzat i altres actius en general. El capítol de "Cartera de valors" ha mantingut el nivell assolit l'any 2009, representant el 28,46% del total de l'actiu agregat.

El gràfic següent mostra l'evolució de l'actiu agregat en els últims cinc anys, que s'ha caracteritzat per un creixement sostingut fins al 2008, en què la variació positiva de l'actiu agregat de la banca andorrana va ser d'un 22,03%. Per a l'exercici 2009, com a conseqüència d'un desplaçament dels dipòsits de clients cap a fora de balanç, es va experimentar una desacceleració del 15,60% i, al 2010, aquesta tendència decreixent s'ha moderat al tan sols reduir-se un 1,83% respecte el 2009. [gràfic 2]

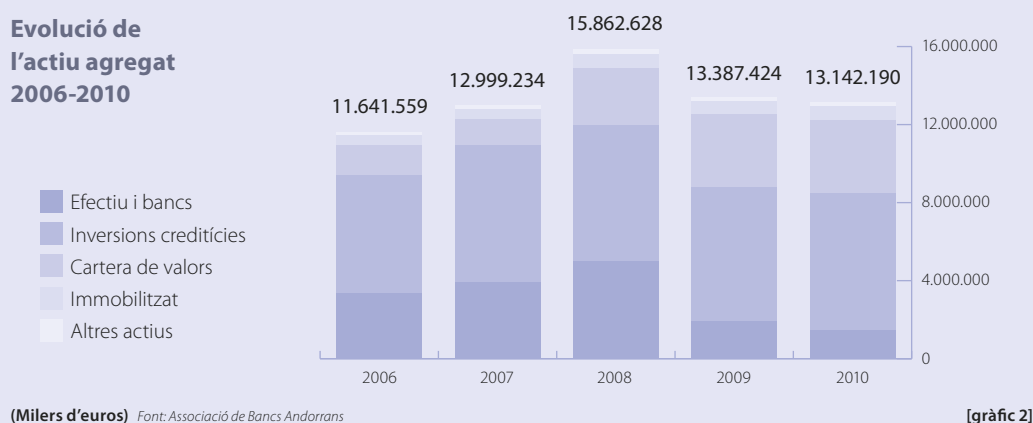
La composició de l'actiu agregat està caracteritzada pel gran pes relatiu de la inversió creditícia, que representa el 53,74% del total de l'actiu agregat.

[gràfic 3]

Les partides que formen part dels epígrafs abans descrits en els gràfics són les següents:

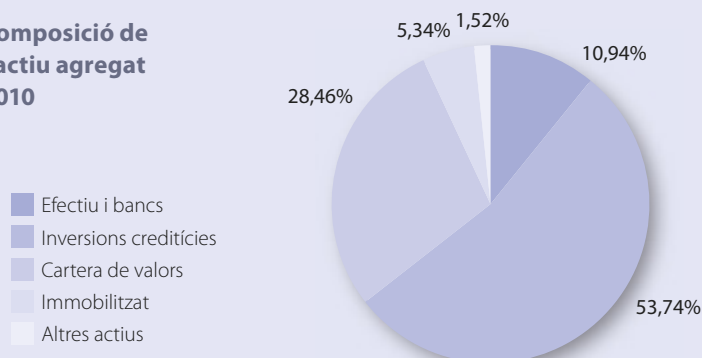
- Efectiu i bancs: inclou els dipòsits a les Caixes i Bancs Centrals de l'OCDE i a l'INAF i els intermediaris financers que incorporen la inversió creditícia en Bancs i Entitats de Crèdit per quatre dels cinc grups del sector bancari andorrà.
- Inversions creditícies: engloba els préstecs i crèdits, descoberts en comptes i cartera d'efectes.
- Cartera de valors: les partides més importants són obligacions i altres títols de renda fixa, accions, organismes d'inversió i participacions en empreses del grup.
- Immobilitzat: el formen els actius materials i immaterials i les diferències positives de consolidació.
- Altres actius: estan integrats per altres actius, pròpiament dits, i els comptes de periodificació.

Evolució de l'actiu agregat 2006-2010

[gràfic 2]

Composició de l'actiu agregat 2010

	2010
Efectiu i bancs	1.438.337
Inversions creditícies	7.062.212
Cartera de valors	3.740.049
Immobilitzat	701.898
Altres actius	199.694

(Milers d'euros)

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 3]

Passiu agregat

Com es pot observar en el gràfic següent, l'evolució del passiu agregat en els darrers cinc anys ha estat caracteritzada per un increment sostingut del balanços de la banca andorrana fins al 2008. L'origen principal d'aquest creixement va estar, sens dubte, l'increment dels dipòsits de clients en detriment del finançament en el mercat majorista; durant el 2009 aquesta situació s'invertí substancialment, disminuint els dipòsits de clients com a conseqüència del traspàs de fons de clients a fora de balanç. Al 2010, ha continuat aquest canvi de tendència iniciat al 2009 i, tot i que el finançament en el mercat majorista ha augmentat prop d'un 94%, aquest capítol tan sols representa el 4,79% del total del passiu agregat. [gràfic 4]

Com es pot apreciar en el següent gràfic, la composició del passiu agregat a tancament de l'exercici 2010 està caracteritzat pel significatiu pes relatiu dels "Dipòsits de clients" en l'estructura de finançament de la banca andorrana, representant el 77,40% del passiu agregat (el 81,80% al 2009). Els

"Fons propis" representen el 10,09% i els "Resultats" l'1,03%, mentre que la resta del passiu està constituït principalment pels capítols "Altres passius" amb un 6,69% i "Intermediaris financers" amb un 4,79%.

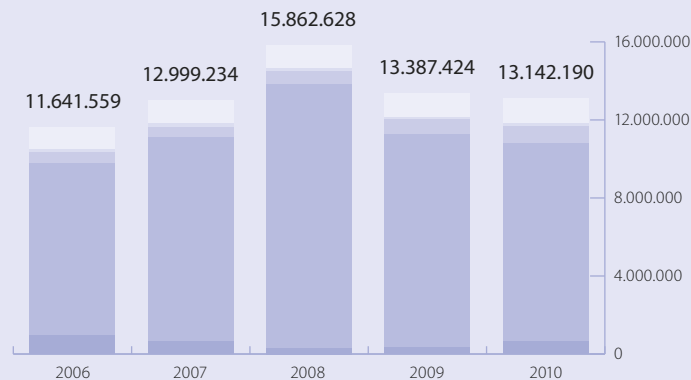
[gràfic 5]

A continuació es detallen les partides que formen part dels epígrafs abans descrits en els gràfics:

- Fons propis: els configuren el capital social, les reserves i interessos minoritaris (si n'hi ha).
- Resultats: Resultat de l'exercici menys dividendes a compte, resultat d'exercicis anteriors (si n'hi ha) i interessos minoritaris (si n'hi ha).
- Altres passius: entre d'altres, hi trobem fons de provisions, comptes de periodificació i deutes representats per títols.
- Dipòsits a clients: és l'epígraf més important del passiu.
- Intermediaris financers: dipòsits de l'INAF i dels Bancs i Entitats de Crèdit.

Evolució del passiu agregat 2006-2010

- Intermediaris financers
- Dipòsits de clients
- Altres passius
- Resultats
- Fons propis

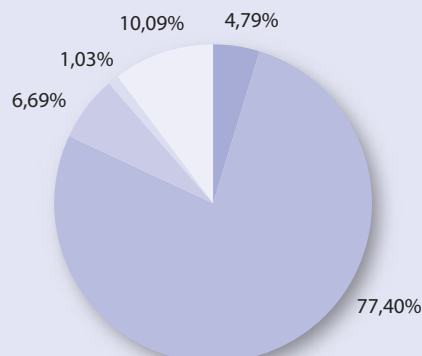

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 4]

Composició del passiu agregat 2010

- Intermediaris financers
- Dipòsits de clients
- Altres passius
- Resultats
- Fons propis

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 5]

	2010
Intermediaris financers	629.917
Dipòsits de clients	10.171.855
Altres passius	879.306
Resultats	135.508
Fons propis	1.325.604

(Milers d'euros)

Inversió creditícia

Després de la desacceleració que va patir la inversió creditícia al 2009 passant d'una taxa de creixement del 8,46% al 2008 a un 1,79% el 2009 degut principalment als efectes de la desacceleració econòmica i a una prudència més accentuada en la concessió d'operacions de crèdit per part de les entitats, durant el 2010, la taxa agregada de creixement ha estat del 3,45%, fet que denota una certa recuperació de la confiança en els mercats financers.

Les dades que es mostren a continuació corresponen a la inversió creditícia bruta, ja que no inclouen el "Fons de provisió per a insolvències". Són dades homogeneïtzades segons la normativa internacional, per tant, no incorporen saldos d'inversió creditícia amb Bancs i Entitats de Crèdit, sinó exclusivament inversió creditícia de clients. [taula 4]

El gràfic següent mostra l'evolució de la inversió creditícia durant els dos últims exercicis on es constata que BPA és l'entitat bancària que més ha crescut en valor absolut amb 107.934 milers d'euros, seguit de BIBM amb 35.594 milers d'euros. BPA, ha enregistrat una situació inversa respecte l'exercici anterior, passant de ser l'entitat amb una major disminució durant el 2009 a ser l'entitat amb un major creixement del saldo d'inversió creditícia de clients durant el 2010, amb un increment del 13,23% (-27,56% al 2009). Les entitats del sistema financer,

en línia amb el que ha succeït en molts altres països de l'entorn, han reprès el creixement de la inversió creditícia concedida a clients. [gràfic 6]

L'epígraf d'"Inversions creditícies" representa un 53,74% del total de l'actiu agregat, format bàsicament per préstecs i crèdits a clients. El total d'inversió creditícia concedida amb garanties reals és del 72,92%. D'aquestes, com es mostra en el gràfic següent, el 15,72% són garanties de valors, el 54,83% garanties hipotecàries i el 2,37% garanties dineràries. La situació del crèdit és de "Normal" i "Vençut" en un 95,88% i 1,19%, respectivament (97,00% i 0,79% el 2009 i 97,70% i 0,84% el 2008) i "Dubtós" en un 2,93% (2,21% el 2009 i 1,46% el 2008). [gràfic 7]

La ràtio de morositat agregada de la banca andorrana és del 2,93% a 31 de desembre de 2010. Aquesta ràtio ha experimentat una tendència alcista en els darrers exercicis en línia amb el deteriorament de la situació econòmica, si bé la ràtio de morositat de la banca andorrana es manté en nivells considerablement inferiors als enregistrats per les entitats de crèdits dels països del nostre entorn.

En el següent quadre, es mostra la ràtio de morositat per entitat financera durant els dos últims anys: [taula 5]

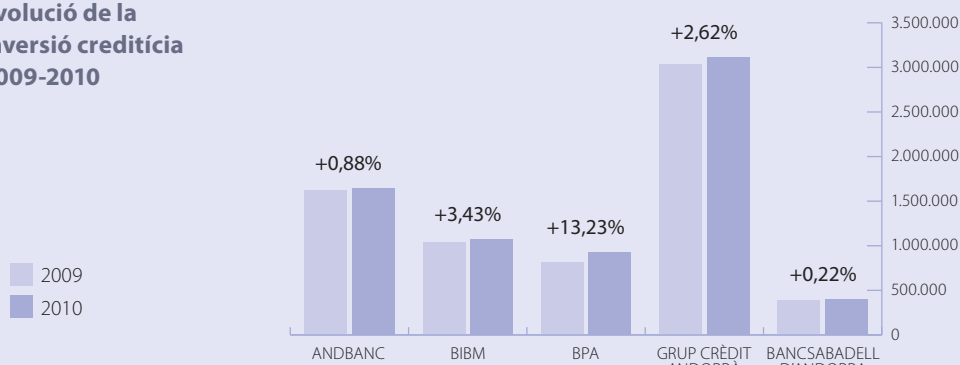
Evolució de la inversió creditícia

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
ANDBANC	1.623.189	23,53%	1.637.528	22,95%	0,88%
BIBM	1.036.461	15,02%	1.072.055	15,02%	3,43%
BPA	815.789	11,83%	923.723	12,94%	13,23%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	3.030.163	43,93%	3.109.695	43,58%	2,62%
BANCSABADELL D'ANDORRA	392.164	5,69%	393.041	5,51%	0,22%
TOTAL	6.897.766	100,00%	7.136.042	100,00%	3,45%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 4]

Evolució de la inversió creditícia 2009-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 6]

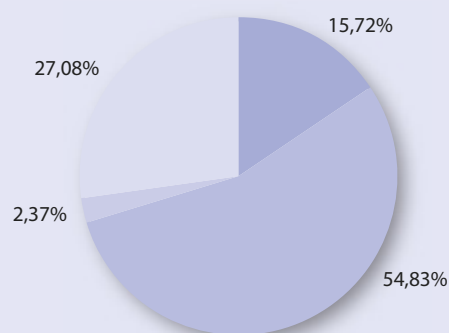
Passiu de clients

La incertesa generada per la crisi financera internacional havia propiciat durant el 2008 un traspàs significatiu de recursos de clients gestionats fora de balanç cap a productes més segurs, especialment dipòsits; no obstant, l'alça experimentada pels mercats de capitals internacionals durant els exercicis 2009 i 2010 ha generat una disminució del passiu de clients (dipòsits de clients gestionats per les entitats bancàries i emissions de productes estructurats realitzades pels Bancs) del 5,88% en relació amb l'any 2009, al ser transferits part dels recursos gestionats de clients cap a fora de balanç. [taula 6]

El gràfic següent mostra l'evolució del passiu de clients durant els dos últims exercicis on es constata que BIBM i BPA són les entitats bancàries que més han disminuït en valor absolut amb 397 i 183 milions d'euros, respectivament; seguides per Grup Crèdit Andorrà i BancSabadell d'Andorra, que han disminuït en 123 i 31 milions d'euros, respectivament; per al contrari, Andbanc ha incrementat la seva xifra de passiu de clients en 78 milions d'euros. Aquesta disminució general està altament correlacionada amb l'increment experimentat per cadascuna de les entitats en els recursos de clients gestionats fora de balanç. [gràfic 8]

Garanties de les inversions creditícies 2010

- Garantia valors
- Garantia hipotecària
- Garantia dinerària
- Sense garanties reals (personals i altres)

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 7]

Ràtio de morositat

	2009	2010
ANDBANC	4,60%	3,83%
BIBM	1,24%	1,48%
BPA	1,81%	3,27%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	1,62%	3,17%
BANCSABADELL D'ANDORRA	0,37%	0,54%
RÀTIO AGREGADA	2,22%	2,93%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 5]

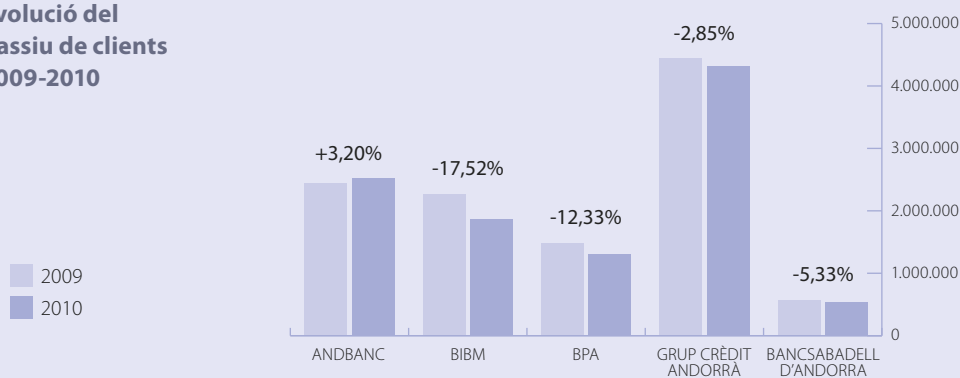
Evolució del passiu de clients

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
ANDBANC	2.439.699	21,77%	2.517.884	23,87%	3,20%
BIBM	2.263.853	20,20%	1.867.277	17,70%	(17,52%)
BPA	1.484.139	13,24%	1.301.103	12,33%	(12,33%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	4.445.955	39,66%	4.319.031	40,94%	(2,85%)
BANCSABADELL D'ANDORRA	575.192	5,13%	544.507	5,16%	(5,33%)
TOTAL	11.208.838	100,00%	10.549.802	100,00%	(5,88%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 6]

Evolució del passiu de clients 2009-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 8]

La ràtio d'inversió creditícia sobre passiu de clients

En el següent quadre podem apreciar l'evolució de la ràtio d'inversió creditícia sobre el passiu de clients enregistrat per les diferents entitats bancàries andorranes el 2009 i 2010: [taula 7]

Aquesta ràtio ha estat calculada després d'homogeneïtzar els criteris a la normativa internacional perquè els saldos siguin comparables.

La ràtio agregada ha augmentat en 6,10 punts percentuals, mentre que l'any 2009 havia augmentat en 9,94 punts percentuals. L'augment més moderat d'aquesta ràtio durant l'any 2010 respecte el que va

experimentar durant el 2009, és degut a la disminució dels dipòsits de clients menys significativa que la registrada el 2009: 10.951 milions d'euros al 2009 respecte els 10.172 milions d'euros al 2010.

En general, les entitats bancàries han augmentat aquesta ràtio d'inversió sobre els dipòsits de clients, a excepció d'Andbanc, que ha disminuït l'esmentada ràtio en 1,49 punts percentuals respecte l'any anterior; aquesta disminució es deu al fet que els dipòsits de clients s'han incrementat en un percentatge superior al de la inversió creditícia, un 3,20% i un 0,88%, respectivament. [gràfic 9]

Evolució de la ràtio d'inversió sobre el passiu de clients

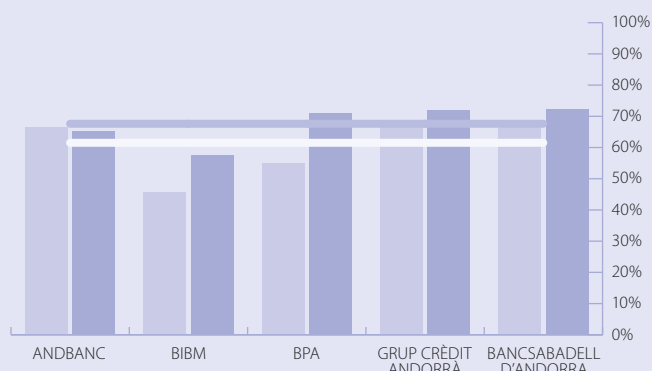
	2009	2010
ANDBANC	66,53%	65,04%
BIBM	45,78%	57,41%
BPA	54,97%	71,00%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	68,16%	72,00%
BANCSABADELL D'ANDORRA	68,18%	72,18%
RÀTIO AGREGADA	61,54%	67,64%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 7]

Evolució de la ràtio d'inversió sobre el passiu de clients 2009-2010

■ 2009
■ 2010
— Mitjana 2009
— Mitjana 2010

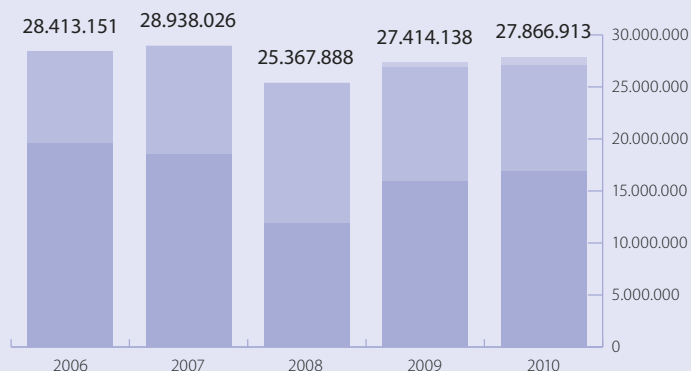

(% Inversió/Dipòsits) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 9]

Evolució dels recursos gestionats agregats 2006-2010

■ Total mediació clients
■ Total dipòsits clients
■ Total altres recursos gestionats

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 11]

Evolució dels recursos gestionats fora de balanç

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
ANDBANC	4.651.250	28,25%	5.203.499	29,41%	11,87%
BIBM	4.344.542	26,39%	4.595.796	25,97%	5,78%
BPA	1.807.494	10,98%	2.098.294	11,86%	16,09%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	4.880.707	29,65%	4.978.991	28,14%	2,01%
BANCSABADELL D'ANDORRA	779.207	4,73%	818.478	4,62%	5,04%
TOTAL	16.463.200	100,00%	17.695.058	100,00%	7,48%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 8]

Recursos gestionats agregats

Els recursos gestionats per les entitats bancàries andorranes, entesos com a dipòsits de clients i mediació de clients, van experimentar un creixement del 6,01% durant l'exercici 2009 i del 0,73% el 2010; cal destacar que els dipòsits de clients han experimentat una evolució negativa contrarestada en alguns casos pel fort creixement dels recursos de mediació de clients. L'evolució positiva dels mercats financers durant el 2010, ha seguit propiciant una transferència, iniciada el 2009, dels recursos de clients gestionats dins de balanç cap a fora de balanç; on a més han enregistrat un increment de valor generat per l'efecte preu positiu experimentat pels recursos de mediació de clients invertits en els mercats de capitals internacionals, generant així un increment significatiu dels recursos de clients gestionats fora de balanç.

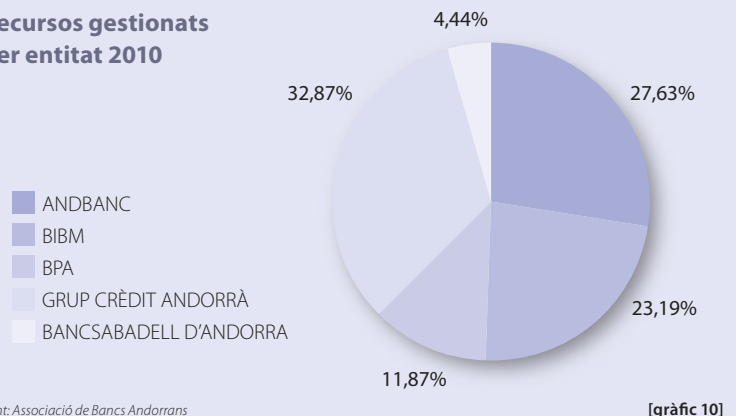
Cal tenir en compte que, als recursos gestionats en el balanç i fora de balanç de la banca andorrana, hi cal afegir altres recursos gestionats per societats gestores pertanyents als grups bancaris andorrans.

La distribució dels recursos gestionats agregats per entitat bancària, incloent dipòsits, mediació de clients i altres recursos gestionats, a 31 de desembre de 2010, és com es mostra a continuació: [gràfic 10]

L'evolució del volum agregat de recursos gestionats de la banca andorrana fora de balanç, prenent en consideració els recursos de fora de balanç i altres recursos gestionats per societats gestores pertanyents als grups bancaris, entre el 2009 i el 2010 és com segueix: [taula 8]

En el gràfic següent es presenta l'evolució dels recursos gestionats per les entitats bancàries en els darrers cinc anys, així com la seva distribució entre dipòsits de clients, recursos de mediació de clients i altres recursos gestionats. [gràfic 11]

Recursos gestionats per entitat 2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 10]

Com es pot observar en el gràfic anterior, a partir de l'any 2006, en un entorn de pujada dels tipus d'interès es va iniciar una tendència de migració de recursos de clients de fora de balanç dels bancs cap a balanç.

Durant l'any 2008 malgrat la baixada de tipus d'interès, especialment en el darrer trimestre de 2008, aquesta tendència s'accentuà motivada, principalment, per la incertesa i la volatilitat dels mercats, marcats intensament per la crisi financera internacional, que varen modificar l'apetit de risc dels inversors.

Durant els anys 2009 i 2010, el tipus d'interès s'ha mantingut en nivells molt baixos i els mercats financers internacionals han enregistrat una clara evolució alcista, invertint la tendència iniciada el 2006 i enregistrant així, un creixement del 35,24% el 2009 i del 7,48% el 2010 dels recursos de clients gestionats fora de balanç, en detriment del passiu de clients que va disminuir un 18,24% el 2009 i un 7,11% el 2010.

Comptes d'ordre consolidats agregats de la banca andorrana

El detall dels comptes d'ordre agregats de la banca andorrana de l'any 2009 i 2010 es mostra a continuació: [taula 9]

En el capítol "V. Dades d'interès" es poden trobar els comptes d'ordre consolidats de cada grup bancari. Presentem a continuació un detall dels comptes d'ordre agregats per entitat per als exercicis 2009 i 2010. [gràfic 12]

Durant l'exercici 2010 els comptes d'ordre agregats han continuat la tendència ascendent iniciada el

2009 augmentant un 3,46% (2008 vs. 2009: +8,70%, 2007 vs. 2008: -25,65%) i situant-se en 32.218 milions d'euros.

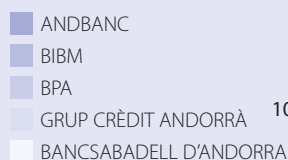
La partida més significativa, "Dipòsits de valors i altres títols en custòdia", que representa un 60,97% dels comptes d'ordre agregats de la banca andorrana, ha experimentat una variació positiva d'un 1,22% respecte l'exercici anterior (2008 vs. 2009: +33,94%), el capítol d'"Operacions de futur" també ha enregistrat una variació positiva del 3,62% i ha passat a tenir un pes específic del 20,44% sobre el total dels comptes d'ordre agregats; aquest increment es deu al moderat augment de les operacions de futur, generat per l'increment d'operacions de compravenda de divises a termini com a conseqüència de l'exposició al risc de tipus de canvi tant pels balanços dels bancs com pels dels clients de la banca andorrana; així mateix, també inclouen operacions de futurs sobre tipus d'interès i, en menor mesura, opcions sobre instruments financers.

També cal destacar que, tot i que l'evolució de la inversió creditícia de clients ha estat lleugerament positiva, el capítol de "Passius contingents" i "Compromisos i riscos contingents" s'ha reduït en un 8,06% respecte l'exercici 2009; per tant, podem afirmar que l'evolució experimentada fora de balanç ha estat més prudent i conservadora que la política de concessió i renovació d'operacions d'actiu.

El capítol "Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu", on s'inclouen garanties i compromisos rebuts i altres comptes d'ordre, ha experimentat un increment del 21,43% respecte a l'any anterior (-6,06% al 2009). A 31 de desembre de 2010 aquest epígraf representa un 13,32% del total de comptes d'ordre agregats de la banca andorrana similar al seu pes en el 2009 que era d'un 11,34%.

La composició dels comptes d'ordre agregats el 31 de desembre de 2010 és com segueix: [gràfic 13]

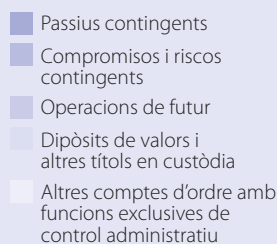
Comptes d'ordre agregats per entitat 2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 12]

Estructura dels comptes d'ordre agregats 2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 13]

Evolució dels comptes d'ordre agregats

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Passius contingents	529.092	1,70%	488.853	1,52%	(7,61%)
Compromisos i riscos contingents	1.316.860	4,23%	1.208.383	3,75%	(8,24%)
Operacions de futur	6.355.599	20,41%	6.585.369	20,44%	3,62%
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	19.406.687	62,32%	19.644.332	60,97%	1,22%
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	3.533.461	11,34%	4.290.735	13,32%	21,43%
TOTAL	31.141.699	100,00%	32.217.672	100,00%	3,46%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 9]

Comptes de pèrdues i guanys consolidats agregats de la banca andorrana

A continuació es mostra el detall dels comptes de pèrdues i guanys consolidats agregats de la banca andorrana per als anys 2009 i 2010. [taula 10]

En el capítol "V. Dades d'interès" es poden trobar els comptes de pèrdues i guanys consolidats per a cada grup bancari per als exercicis 2009 i 2010.

El conjunt de les entitats bancàries andorranes ha obtingut en l'exercici 2010 un benefici de 201 milions d'euros, un 0,49% menys que en l'exercici anterior (2008 vs 2009: +2,20%; 2007 vs 2008: -44,28%). La lleu disminució dels beneficis de la banca andorrana enregistrada al 2010 ha estat motivada, principalment, per un increment significatiu de les despeses de personal i les despeses generals

degudes a la significativa expansió internacional en la que quatre de les cinc entitats estan immerses i una forta disminució del resultat per operacions financeres, que s'ha reduït respecte el 2009 en un 43,75%; no obstant, cal tenir en compte que les comissions netes per serveis han experimentat un increment del 20,13%.

Així doncs, la banca andorrana, en un any crític per al sistema financer internacional, ha obtingut un benefici agregat superior als 200 milions d'euros, tot i mantenint unes bones ràtios de solvència i liquiditat agregades, que han estat d'un 22,77% i d'un 71,76%, respectivament, ambdues molt superiors a les ràtios mantingudes per moltes de les entitats financeres internacionals.

	2009	2010	Var. (%) 09-10
Interessos i rendiments assimilats	378.567	261.996	(30,79%)
Interessos i càrregues assimilables	(195.071)	(80.918)	(58,52%)
Rendiments de valors de renda variable	330	290	(12,12%)
MARGE FINANCER	183.826	181.368	(1,34%)
Comissions per serveis netes	255.109	306.452	20,13%
Resultats d'operacions financeres	81.377	45.778	(43,75%)
Altres resultats ordinaris	2.650	2.172	(18,04%)
MARGE ORDINARI	522.962	535.770	2,45%
Despeses de personal	(110.532)	(120.923)	9,40%
Despeses generals	(125.187)	(136.872)	9,33%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(51.157)	(50.898)	(0,51%)
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(4.072)	(536)	(86,84%)
MARGE D'EXPLOTACIÓ	232.014	226.541	(2,36%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(21.734)	(32.643)	50,19%
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(3.204)	(13.854)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(9.200)	(4.900)	(46,74%)
RESULTAT ORDINARI	197.876	175.144	(11,49%)
Resultats extraordinaris	3.611	25.206	-
Resultats atribuïts a la minoria	18	162	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	201.505	200.512	(0,49%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 10]

Marge financer

Com es pot apreciar en el quadre següent, l'any 2010 el marge financer agregat de les entitats bancàries andorranes ha estat de 181.368 milers d'euros experimentant una disminució de l'1,34% respecte l'exercici 2009 (2008 vs. 2009: +8,89%; 2007 vs 2008: +6,92%). Per a la majoria d'entitats aquest marge ha estat positiu degut a la disminució dels interessos pagats a dipòsits de clients en major mesura que la dels interessos i rendiments assimilats. [taula 11]

A continuació es presenta el gràfic de l'evolució del marge financer agregat dels últims cinc exercicis, així com el gràfic del marge financer per entitat bancària per als exercicis 2009 i 2010: [gràfics 14 i 15]

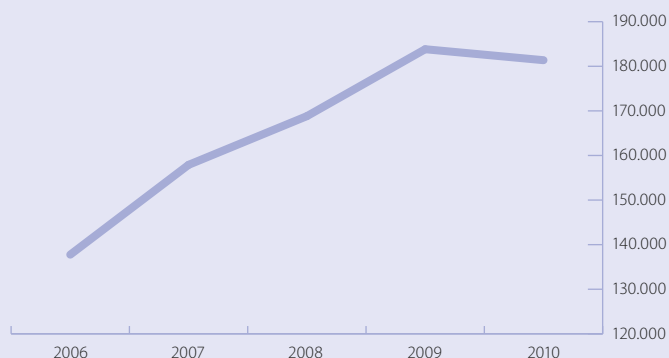
Marge financer per entitat bancària

	2009	2010	Var. (%) 09-10
ANDBANC	43.352	45.104	4,04%
BIBM	39.934	28.122	(29,58%)
BPA	24.271	26.786	10,36%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	68.523	71.405	4,21%
BANCSABADELL D'ANDORRA	7.746	9.951	28,47%
TOTAL	183.826	181.368	(1,34%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 11]

Evolució del marge financer agregat 2006-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 14]

Evolució del marge financer 2009-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 15]

Marge ordinari

La taula següent ens mostra que el marge ordinari agregat ha experimentat un increment del 2,45% l'any 2010, augmentant 12.808 milers d'euros (2008 vs. 2009: +7,55%; 2007 vs. 2008: -23,20%). Tot i el fort increment de les comissions netes generades per l'oferta de productes i serveis durant l'any 2010 del 20,13% (-9,98% al 2009), ha quedat contrarestat per una disminució del 43,75% dels resultats d'operacions financeres passant de 81.377 milers d'euros al 2009 a 45.778 el 2010. [taula 12]

A continuació es presenta el gràfic de l'evolució del marge ordinari agregat dels últims cinc exercicis,

així com el gràfic del marge ordinari per entitat bancària per als exercicis 2006 a 2010: [gràfics 16 i 17]

El gràfic següent ens mostra que els ingressos per comissions continuen sent l'element més significatiu per la seva contribució al marge ordinari, si bé sembla que any rere any la tendència s'està invertint guanyant protagonisme l'aportació del marge financer en detriment de les comissions netes. Per altra banda, també es pot apreciar una lleugera disminució de l'aportació al marge ordinari dels resultats de les operacions financeres, que el 2010 han disminuït en quasi 36 milions d'euros. [gràfic 18]

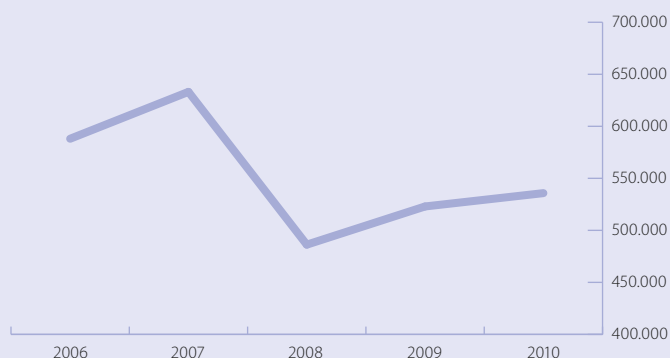
Marge ordinari per entitat bancària

	2009	2010	Var. (%) 09-10
ANDBANC	136.437	141.684	3,85%
BIBM	114.399	114.319	(0,07%)
BPA	88.498	83.460	(5,69%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	164.449	175.657	6,82%
BANCSABADELL D'ANDORRA	19.179	20.650	7,67%
TOTAL	522.962	535.770	2,45%

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 12]

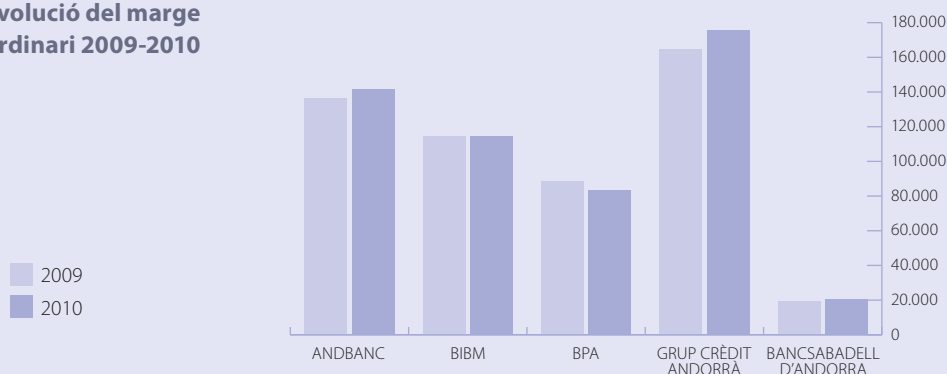
Evolució del marge ordinari agregat 2006-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 16]

Evolució del marge ordinari 2009-2010

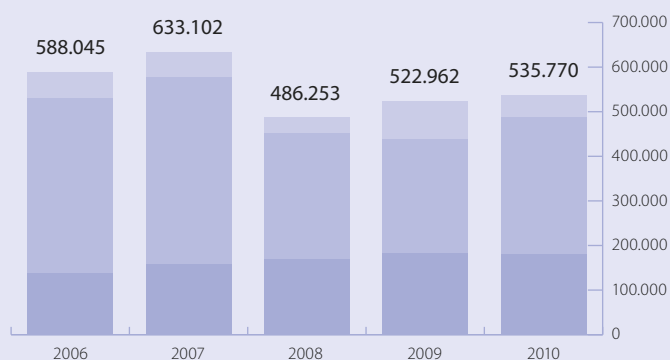

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 17]

Evolució marge ordinari agregat 2006-2010

■ Marge financer
■ Comissions netes
■ Resultat d'operacions financeres i altres resultats ordinaris

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

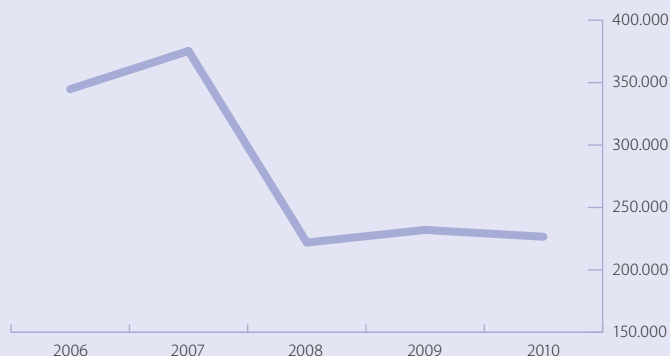
[gràfic 18]

Marge d'explotació

Tal i com es mostra en el següent quadre, el marge d'explotació ha disminuït un 2,36% respecte el 2009 (+4,55% el 2009) degut, principalment, a l'increment de les despeses de personal i de les despeses generals, amb increments del 9,40% i 9,33%, respectivament. [taula 13]

A continuació es presenta el gràfic de l'evolució del marge d'explotació agregat dels últims cinc exercicis, així com el gràfic del marge d'explotació per entitat bancària per als exercicis 2006 a 2010: [gràfics 19 i 20]

Evolució del marge d'explotació agregat 2006-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 19]

Evolució del marge d'explotació 2009-2010

■ 2009
■ 2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 20]

Marge d'exploitació per entitat bancària

	2009	2010	Var. (%) 09-10
ANDBANC	57.890	58.461	0,99%
BIBM	57.246	54.138	(5,43%)
BPA	38.364	29.570	(22,92%)
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	72.678	77.280	6,33%
BANCSABADELL D'ANDORRA	5.836	7.092	21,52%
TOTAL	232.014	226.541	(2,36%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 13]

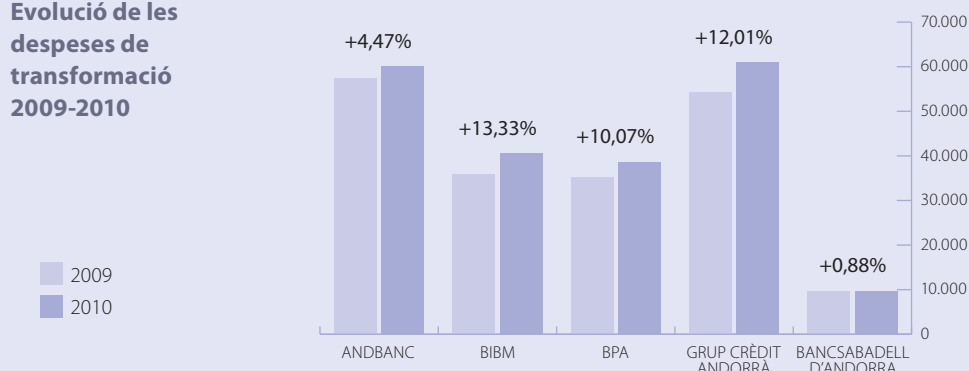
Despeses de transformació

L'any 2010, les despeses de transformació agregades de les entitats bancàries andorranes, que es componen de les "Despeses de personal" i les "Despeses generals" (incloent "Tributs" a excepció de l'ISI Bancari), han estat de 209.928 milers d'euros, amb un increment d'un 9,09% en relació amb l'exercici 2009. L'evolució de les despeses de transformació de la banca andorrana durant aquest any 2010 denota, amb caràcter general, que tot i la situació de crisi financera mundial, aquesta ha augmentat el nombre d'empleats, ha continuat el seu pla d'expansió internacional i ha consolidat el seu mercat intern, tot i seguint una política rigorosa d'optimització de costos.

L'evolució de les despeses de transformació entre l'any 2009 i el 2010 per a cadascuna de les entitats bancàries que integren el sistema bancari andorrà es presenta a continuació: [gràfic 21]

La composició de les despeses de transformació de la banca andorrana en els darrers anys ha anat evolucionant, adquirint cada vegada major pes relatiu les despeses de personal que les generals. Aquesta evolució en la composició de les despeses de transformació en els darrers cinc anys es presenta en el gràfic següent: [gràfic 22]

Evolució de les despeses de transformació 2009-2010

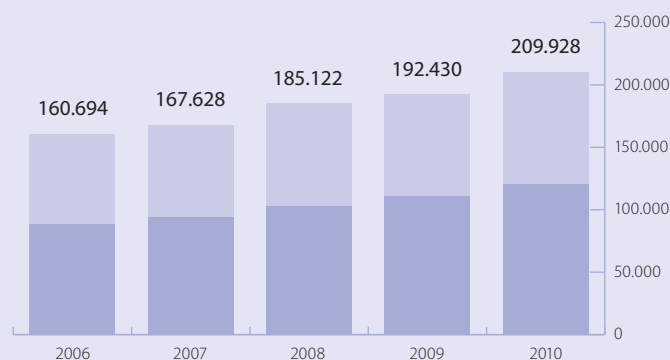

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 21]

Evolució de la composició de les despeses de transformació agregades 2006-2010

Despeses generals
Despeses de personal

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 22]

Per complementar l'anàlisi derivada de l'evolució de les despeses de transformació, cal analitzar la *ràtio d'eficiència* de les entitats bancàries, que és un indicador que mesura la part del marge ordinari que és absorbida per les despeses de transformació de cada entitat.

Ràtio d'eficiència per entitat bancària

	2009	2010
ANDBANC	42,13%	42,38%
BIBM	31,30%	35,50%
BPA	39,71%	46,35%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	33,07%	34,68%
BANCSABADELL D'ANDORRA	50,15%	46,99%
RÀTIO AGREGADA	36,80%	39,18%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 14]

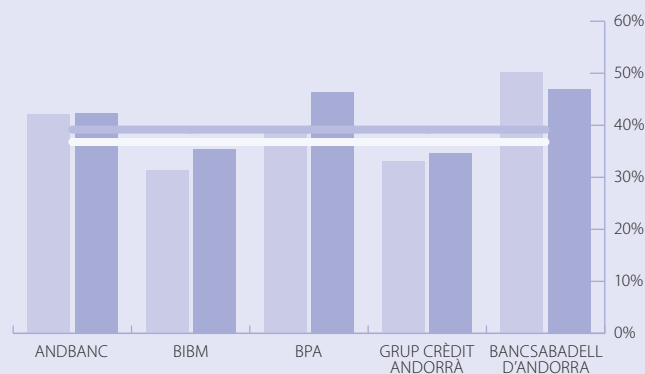
La ràtio d'eficiència agregada de les entitats bancàries andorranes per a l'any 2010 s'ha situat en un 39,18%, enregistrant un increment respecte l'exercici 2009 de 2,38 punts percentuals. Aquest increment es deu a l'augment en major mesura de les despeses de transformació que del marge ordinari, tot i aquest lleuger increment, podem afirmar que l'eficiència segueix sent un clar diferencial del model de gestió de la banca andorrana i comparant-lo amb el dels sectors bancaris d'altres països europeus, aquest segueix estant entre els més baixos.

A continuació es presenten el quadre i el gràfic de la ràtio d'eficiència detallada per entitat i amb xifres comparatives per als exercicis 2009 i 2010. [taula 14]

L'evolució de la ràtio d'eficiència per a les entitats bancàries andorranes entre l'exercici 2009 i el 2010 és com segueix: [gràfic 23]

Evolució de la ràtio d'eficiència de les entitats bancàries andorranes 2009-2010

■ 2009
■ 2010
— Mitjana 2009
— Mitjana 2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 23]

Benefici

Com a resultat de l'increment del marge ordinari en un 2,45% i d'un increment del 9,09% de les despeses de transformació després d'amortitzacions, el marge d'exploatació agregat s'ha situat en 226.541 milers d'euros, enregistrant una disminució del 2,36% respecte el mateix període de l'any anterior (2008 vs. 2009: +4,55%). Aquest fet, juntament amb un increment del 50,56% de les despeses per dotacions de provisions, han generat una disminució del benefici agregat de les entitats bancàries andorranes d'un 0,49% respecte als resultats obtinguts el 2009, en què el benefici dels bancs va augmentar un 2,20% (2007 vs 2008: -44,28%). Aquests resultats,

que ascendeixen a gairebé 201 milions d'euros i estan en línia amb els de l'any anterior, han estat valorats positivament tenint en compte el context econòmic internacional i, molt especialment, l'evolució dels mercats financers internacionals durant aquest exercici 2010.

A continuació, es presenta el gràfic que mostra l'evolució del resultat agregat de les entitats bancàries andorranes des de l'any 2006 fins l'any 2010, així com el quadre del benefici per entitat bancària: [gràfic 24 i taula 15]

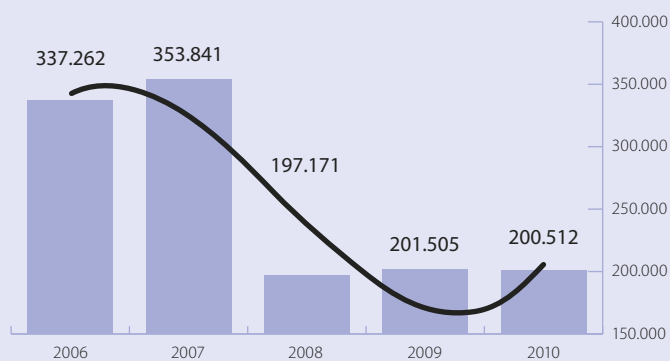
Benefici per entitat bancària

	2009	2010	Var. (%) 09-10
ANDBANC	44.357	40.778	(8,07%)
BIBM	50.116	50.629	1,02%
BPA	25.125	25.154	0,12%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	76.655	77.816	1,51%
BANCSABADELL D'ANDORRA	5.252	6.135	16,81%
TOTAL	201.505	200.512	(0,49%)

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 15]

Evolució del resultat agregat 2006-2010

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 24]

Recursos Propis

El detall de recursos propis dels grups bancaris del sistema financer andorrà a 31 de desembre de 2010, és com segueix: [taula 16]

L'evolució dels recursos propis dels grups bancaris del sistema financer andorrà durant l'any 2009 i 2010, és com segueix: [gràfic 25]

Recursos propis per entitat bancària (*)

	Total Fons Propis
ANDBANC	388.459
BIBM	308.312
BPA	249.726
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	632.340
BANCSABADELL D'ANDORRA	49.241
TOTAL	1.628.078

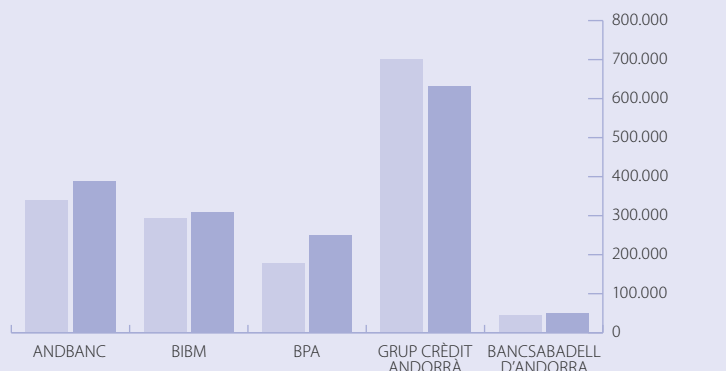
(*) Hi ha inclòs els passius subordinats

(Milers d'euros) Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 16]

Evolució dels recursos propis per entitat bancària 2009-2010

■ 2009
■ 2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 25]

Solvència i liquiditat

El Consell General va aprovar el 29 de febrer de 1996 la Llei de regulació dels criteris de solvència i liquiditat de les entitats financeres. Aquesta llei pretén mantenir la solidesa de l'estructura del sistema financer andorrà i té com a origen una recomanació del Comitè de Basilea (*Basel Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices*).

A fi d'aconseguir que el sistema financer andorrà obtingués una bona imatge de solvència en l'àmbit internacional, es van establir uns coeficients de solvència i liquiditat molt més exigents als que prevalien a la majoria de països que els utilitzaven i es van establir uns mínims del 10% i del 40%, respectivament.

En el quadre següent es mostra l'evolució dels dos coeficients per a cada entitat bancària durant els exercicis 2009 i 2010 que, tal com es pot apreciar, superen àmpliament els mínims establerts:

[taula 17]

Com es mostra en el quadre anterior, la ràtio de solvència agregada de la banca andorrana a 31 de desembre de 2010 ha estat del 22,77%, amb una variació de 0,75 punts percentuals respecte a l'exercici anterior i, que es manté a un nivell molt superior respecte a les ràtios de solvència de les principals entitats bancàries internacionals, tant amb models de banca privada, com *retail* o universal.

A aquesta mateixa data, la ràtio de liquiditat agregada de la banca andorrana ha estat del 71,76%, inferior en 3,31 punts percentuals a l'assolida l'any 2009. En un entorn en què la desconfiança en els mercats financers internacionals ha generat situacions crítiques en els mercats de liquiditat interbancària, les entitats bancàries andorranes han demostrat gaudir d'una situació privilegiada mantenint-se en una taxa similar a la d'exercicis anteriors.

Aquestes dues ràtios mostren la gestió conservadora i prudent de la banca andorrana.

	Solvència		Liquiditat	
	2009	2010	2009	2010
ANDBANC	20,21%	22,29%	50,71%	78,04%
BIBM	21,17%	29,27%	101,62%	94,78%
BPA	21,60%	32,12%	78,53%	70,49%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	23,45%	18,81%	71,06%	54,68%
BANCSABADELL D'ANDORRA	14,15%	15,41%	76,44%	76,02%
RÀTIO AGREGADA	22,02%	22,77%	75,07%	71,76%

Font: Associació de Bancs Andorrans [taula 17]

Rendibilitat dels recursos propis mitjans (ROE)

La rendibilitat mitjana dels recursos propis de la banca andorrana per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2010 ha estat del 13,32% (calculada Beneficis/Recursos propis mitjans) amb una disminució de 0,94 punts percentuals respecte el 2009.

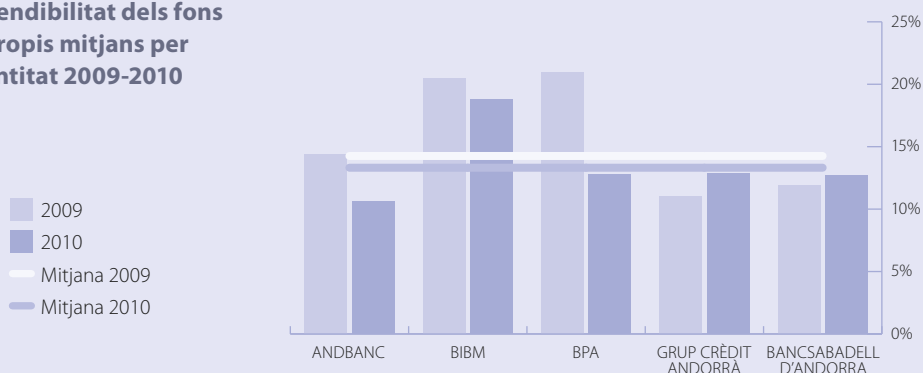
A continuació, es presenten el quadre i el gràfic de la rendibilitat dels recursos propis mitjans per a cada entitat bancària pels anys 2009 i 2010:

[taula 18 i gràfic 26]

Rendibilitat dels recursos propis mitjans (ROE)		
	2009	2010
ANDBANC	14,41%	10,60%
BIBM	20,45%	18,82%
BPA	20,95%	12,80%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	11,01%	12,83%
BANCSABADELL D'ANDORRA	11,87%	12,66%
RÀTIO AGREGADA	14,26%	13,32%

Font: Associació de Bancs Andorrans [taula 18]

Rendibilitat dels fons propis mitjans per entitat 2009-2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 26]

Rendibilitat dels actius mitjans (ROA)

La rendibilitat mitjana dels actius mitjans de la banca andorrana per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2010 s'ha situat en un 1,51%, incrementant en 0,17 punts percentuals la rendibilitat assolida l'any 2009; per a l'exercici 2010 s'ha iniciat una nova tendència alcista després de la davallada que va experimentar aquest indicador l'exercici 2008 i continuada durant el 2009.

A continuació es presenten el quadre i el gràfic que mostren la rendibilitat dels actius mitjans (calculada Benefici/Actius totals mitjans) per a cada entitat bancària per als anys 2009 i 2010:

[taula 19 i gràfic 27]

Cal remarcar que tant la rendibilitat dels actius mitjans (ROA) com la dels recursos propis mitjans (ROE) estan per sobre de la mitja del sector bancari europeu.

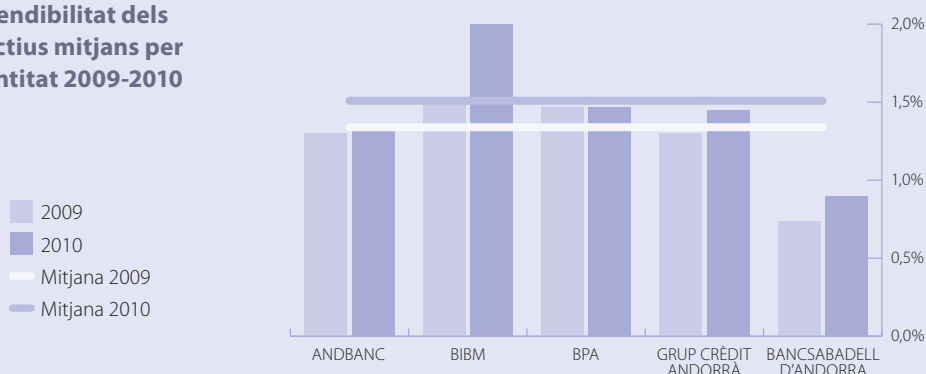
Rendibilitat dels actius mitjans (ROA)

	2009	2010
ANDBANC	1,30%	1,35%
BIBM	1,53%	2,00%
BPA	1,47%	1,47%
GRUP CRÈDIT ANDORRA	1,30%	1,45%
BANCSABADELL D'ANDORRA	0,74%	0,90%
RÀTIO AGREGADA	1,34%	1,51%

Font: Associació de Bancs Andorrans

[taula 19]

Rendibilitat dels actius mitjans per entitat 2009-2010

Font: Associació de Bancs Andorrans

[gràfic 27]

Ràtings

Un altre dels indicadors de la solvència de les entitats bancàries són els *ràtings* elaborats per agències especialitzades com Fitch Ratings, Moody's o Standard & Poor's.

El quadre següent mostra els *ràtings* concedits el 2010 a algunes entitats bancàries andorranes.

[taula 20]

Pel que fa al *ràting* sobirà del Principat d'Andorra, la darrera actualització va ser a l'agost de 2010 per Standard & Poor's essent d'A per al llarg termini i A-1 per al curt termini amb perspectiva negativa. Aquests *ràtings* reflecteixen l'impacte en l'evolució

de l'economia andorrana de la situació financera internacional i econòmica dels països veïns durant l'any 2010 i les perspectives per al 2011. La perspectiva negativa és conseqüència, principalment, del dèficit pressupostari enregistrar pel Govern d'Andorra i de l'evolució negativa del turisme al principat que, tal i com ja s'ha comentat anteriorment, és una de les fonts principals d'ingressos del país. Tot i això, també remarquen l'esforç continu realitzat des del Govern d'Andorra per tal de millorar la qualitat i la diversificació de l'oferta turística al Principat, la competitivitat del sistema financer i la capacitat d'adaptació que té el país per fer front a les vulnerabilitats externes.

	Ràtings			Agència
	Llarg termini	Curt termini	Fortalesa financera	
ANDBANC	A-	F2	B/C	Fitch Ratings
BIBM	A2	P-1	C+	Moody's
BPA	BB+	B	C/D	Fitch Ratings
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	A	F1	B	Fitch Ratings
BANCSABADELL D'ANDORRA (*)	-	-	-	-

(*) Participat al 51% per Banc Sabadell

Font: Informes de les agències de ràting a maig de 2011

[taula 20]

V

V DADES D'INTERÈS⁽¹⁾

Andorra Banc Agrícola Reig, SA

Ed. Centre de Negoci
C/ Manuel Cerqueda i Escaler, 6
AD700 Escaldes-Engordany
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 873333 - Fax +376 863905
www.andbanc.com

President Honorari:

Sr. Òscar Ribas Reig

President:

Sr. Manel Cerqueda Donadeu

Vicepresident:

Sr. Oriol Ribas Duró

Conseller - Director general:

Sr. Jordi Comas Planas

Director general adjunt de serveis corporatius:

Sr. José Luis Muñoz Lasuén

Director general adjunt de negoci:

Sr. Ricard Tubau Roca

V.1. Grups bancaris andorrans

Balanços de situació consolidats d'Andorra Banc Agrícola Reig, SA (Andbanc) a 31 de desembre de 2009 i 2010

ACTIU	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Caixa i bancs centrals OCDE	12.987	0,44%	13.890	0,43%	6,95%
INAF	18.066	0,61%	18.066	0,56%	-
Intermediaris financers	328.526	11,14%	423.297	13,21%	28,85%
Inversions creditícies	1.594.259	54,07%	1.611.225	50,27%	1,06%
Cartera de valors	801.088	27,17%	948.844	29,60%	18,44%
Diferències positives de consolidació	8.533	0,29%	14.500	0,45%	69,93%
Actius immaterials	12.444	0,42%	12.189	0,38%	(2,05%)
Actius materials	114.499	3,88%	116.838	3,65%	2,04%
Comptes de periodificació	29.585	1,00%	25.584	0,80%	(13,52%)
Altres actius	28.801	0,98%	20.631	0,65%	(28,37%)
TOTAL ACTIU	2.948.788	100,00%	3.205.064	100,00%	8,69%
PASSIU					
INAF	19.149	0,65%	18.992	0,59%	(0,82%)
Bancs i entitats de crèdit	92.147	3,13%	195.397	6,10%	-
Altres intermediaris financers	-	-	-	-	-
Dipòsits de clients	2.439.699	82,74%	2.494.884	77,84%	2,26%
Deutes representats per títols	-	-	23.000	0,72%	-
Fons de provisions per a riscos i càrregues	6.766	0,23%	7.958	0,25%	17,62%
Fons per a riscos generals	2.800	0,09%	800	0,02%	(71,43%)
Passius subordinats	-	-	-	-	-
Comptes de periodificació	21.552	0,73%	16.940	0,53%	(21,40%)
Altres passius	25.934	0,88%	31.603	0,99%	21,86%
Capital social	78.061	2,65%	78.061	2,43%	-
Reserves	218.323	7,40%	296.651	9,26%	35,88%
Resultats	44.357	1,50%	40.778	1,27%	(8,07%)
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	-	-	-	-	-
Interessos minoritaris	-	-	-	-	-
TOTAL PASSIU	2.948.788	100,00%	3.205.064	100,00%	8,69%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

(1) Les dades d'interès corresponen a les persones i als càrrecs ocupats fins el 31 de maig de 2011

Comptes d'ordre consolidats d'Andorra Banc Agrícol Reig, SA (Andbanc)
a 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Passius contingents	81.376	0,80%	107.419	1,02%	32,00%
Compromisos i riscos contingents	330.444	3,27%	261.953	2,50%	(20,73%)
Operacions de futur	2.654.302	26,23%	2.357.099	22,51%	(11,20%)
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	5.568.058	55,02%	6.138.398	58,62%	10,24%
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	1.485.570	14,68%	1.607.441	15,35%	8,20%
TOTAL	10.119.750	100,00%	10.472.310	100,00%	3,48%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats d'Andorra Banc Agrícol Reig, SA (Andbanc)
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	2010	Var. (%) 09-10
Interessos i rendiments assimilats	83.825	61.743	(26,34%)
Interessos i càrregues assimilables	(40.482)	(16.625)	(58,93%)
Rendiments de valors de renda variable	9	(14)	-
MARGE FINANCER	43.352	45.104	4,04%
Comissions per serveis netes	64.402	86.675	34,58%
Resultats d'operacions financeres	27.223	9.024	(66,85%)
Altres resultats ordinaris	1.460	881	(39,66%)
MARGE ORDINARI	136.437	141.684	3,85%
Despeses de personal	(36.771)	(40.078)	8,99%
Despeses generals	(32.414)	(32.721)	0,95%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(9.035)	(10.097)	11,75%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(327)	(327)	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	57.890	58.461	0,99%
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(9.992)	(17.882)	78,96%
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	2.299	(881)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(2.000)	-	-
RESULTAT ORDINARI	48.197	39.698	(17,63%)
Resultats extraordinaris	(3.840)	1.080	-
Resultats atribuïts a la minoria	-	-	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	44.357	40.778	(8,07%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Banc Internacional d'Andorra, SA

Av. Meritxell, 96
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 884488 - Fax +376 884499
www.bibm.ad

President Honorari:

Sr. Joan Mora Font

President:

Sr. Francesc Mora Sagués

Conseller - Director general:

Sr. Joan Quera Font

Banca Mora, SAU

Av. Meritxell, 96
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 884488 - Fax +376 884499
www.bibm.ad

President:

Sr. Jordi Mora Magriñà

Conseller - Director general:

Sr. Joan Quera Font

**Balanços de situació consolidats de Banc Internacional d'Andorra, SA, Banca Mora, SAU (BIBM)
a 31 de desembre de 2009 i 2010**

ACTIU	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Caixa i bancs centrals OCDE	37.870	1,42%	24.661	1,08%	(34,88%)
INAF	28.641	1,08%	28.641	1,25%	-
Intermediaris financers	260.739	9,80%	160.413	7,03%	(38,48%)
Inversions creditícies	1.030.807	38,73%	1.066.574	46,71%	3,47%
Cartera de valors	1.162.380	43,67%	866.144	37,93%	(25,49%)
Diferències positives de consolidació	3.206	0,12%	2.724	0,12%	(15,03%)
Actius immaterials	12.988	0,49%	15.935	0,70%	22,69%
Actius materials	95.782	3,60%	94.977	4,16%	(0,84%)
Comptes de periodificació	23.726	0,89%	18.271	0,80%	(22,99%)
Altres actius	5.362	0,20%	5.097	0,22%	(4,94%)
TOTAL ACTIU	2.661.501	100,00%	2.283.437	100,00%	(14,20%)
PASSIU					
INAF	40.607	1,53%	40.450	1,77%	(0,39%)
Bancs i entitats de crèdit	7.454	0,28%	9.991	0,44%	34,04%
Altres intermediaris financers	23	-	-	-	-
Dipòsits de clients	2.263.853	85,06%	1.867.277	81,77%	(17,52%)
Deutes representats per títols	-	-	-	-	-
Fons de provisions per a riscos i càrregues	18.262	0,69%	14.007	0,61%	(23,30%)
Fons per a riscos generals	6.900	0,26%	11.600	0,51%	68,12%
Passius subordinats	60.000	2,26%	60.000	2,63%	-
Comptes de periodificació	12.884	0,48%	16.815	0,74%	30,51%
Altres passius	11.768	0,44%	7.968	0,35%	(32,29%)
Capital social	42.407	1,59%	42.407	1,86%	-
Reserves	175.212	6,58%	190.276	8,33%	8,60%
Resultats	50.116	1,88%	50.629	2,22%	1,02%
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	(28.000)	(1,05%)	(28.000)	(1,23%)	-
Interessos minoritaris	15	-	17	-	13,33%
TOTAL PASSIU	2.661.501	100,00%	2.283.437	100,00%	(14,20%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes d'ordre consolidats de Banc Internacional d'Andorra, SA, Banca Mora, SAU (BIBM)
a 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Passius contingents	121.384	1,47%	106.344	1,25%	(12,39%)
Compromisos i riscos contingents	314.603	3,81%	294.458	3,47%	(6,40%)
Operacions de futur	1.487.472	18,03%	1.859.106	21,87%	24,98%
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	5.324.896	64,55%	5.121.363	60,25%	(3,82%)
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	1.001.743	12,14%	1.118.503	13,16%	11,66%
TOTAL	8.250.098	100,00%	8.499.774	100,00%	3,03%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats de Banc Internacional d'Andorra, SA, Banca Mora, SAU (BIBM)
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	2010	Var. (%) 09-10
Interessos i rendiments assimilats	77.624	42.281	(45,53%)
Interessos i càrregues assimilables	(37.697)	(14.164)	(62,43%)
Rendiments de valors de renda variable	7	5	(28,57%)
MARGE FINANCER	39.934	28.122	(29,58%)
Comissions per serveis netes	58.612	73.277	25,02%
Resultats d'operacions financeres	15.692	12.765	(18,65%)
Altres resultats ordinaris	161	155	(3,73%)
MARGE ORDINARI	114.399	114.319	(0,07%)
Despeses de personal	(19.722)	(23.071)	16,98%
Despeses generals	(25.644)	(27.180)	5,99%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(8.327)	(9.930)	19,25%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(3.460)	-	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	57.246	54.138	(5,43%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	2.166	3.233	49,26%
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(558)	364	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(6.900)	(4.700)	(31,88%)
RESULTAT ORDINARI	51.954	53.035	2,08%
Resultats extraordinaris	(1.835)	(2.405)	31,06%
Resultats atribuïts a la minoria	(3)	(1)	(66,67%)
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	50.116	50.629	1,02%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Banca Privada d'Andorra, SA

Av. Carlemany, 119
AD700 Escaldes-Engordany
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 873500 - Fax +376 873519
www.bpa.ad

President:

Sr. Ramon Cierco Noguer

President:

Sr. Higini Cierco Noguer

Conseller - Director general:

Sr. Joan Pau Miquel Prats

Director general adjunt:

Sr. Joan Cejudo Peña

Director general adjunt:

Sr. Santi de Rosselló Piera

Director general adjunt:

Sr. Enrique Gracià Cerdà

**Balanços de situació consolidats de Banca Privada d'Andorra, SA (BPA)
a 31 de desembre de 2009 i 2010**

ACTIU	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Caixa i bancs centrals OCDE	11.995	0,68%	15.494	0,87%	29,17%
INAF	8.521	0,49%	8.521	0,48%	-
Intermediaris financers	446.718	25,45%	170.851	9,55%	(61,75%)
Inversions creditícies	804.844	45,86%	909.501	50,86%	13,00%
Cartera de valors	337.706	19,24%	547.818	30,64%	62,22%
Diferències positives de consolidació	1.174	0,07%	1.152	0,06%	(1,87%)
Actius immaterials	8.993	0,51%	8.465	0,47%	(5,87%)
Actius materials	97.977	5,58%	92.977	5,20%	(5,10%)
Comptes de periodificació	10.787	0,61%	15.426	0,86%	43,01%
Altres actius	26.530	1,51%	18.001	1,01%	(32,15%)
TOTAL ACTIU	1.755.245	100,00%	1.788.206	100,00%	1,88%
PASSIU					
INAF	35.821	2,04%	37.505	2,10%	4,70%
Bancs i entitats de crèdit	2.425	0,14%	133.323	7,45%	-
Altres intermediaris financers	-	-	-	-	-
Dipòsits de clients	1.415.764	80,66%	1.210.332	67,68%	(14,51%)
Deutes representats per títols	68.375	3,89%	90.771	5,08%	32,75%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	13.700	0,78%	29.322	1,64%	-
Fons per a riscos generals	902	0,05%	902	0,05%	-
Passius subordinats	31.008	1,77%	32.605	1,82%	5,15%
Comptes de periodificació	15.577	0,89%	15.387	0,86%	(1,22%)
Altres passius	24.970	1,42%	16.901	0,95%	(32,31%)
Capital social	60.000	3,42%	70.000	3,91%	16,67%
Reserves	61.622	3,51%	127.971	7,16%	-
Resultats	25.125	1,43%	25.142	1,41%	0,07%
Resultats d'exercicis anteriors	(44)	-	8	-	-
Dividends a compte	-	-	(2.000)	(0,11%)	-
Interessos minoritaris	-	-	37	-	-
TOTAL PASSIU	1.755.245	100,00%	1.788.206	100,00%	1,88%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes d'ordre consolidats de Banca Privada d'Andorra, SA (BPA)
a 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Passius contingents	48.591	2,06%	37.877	1,14%	(22,05%)
Compromisos i riscos contingents	121.610	5,17%	102.355	3,10%	(15,83%)
Operacions de futur	236.269	10,05%	719.883	21,79%	-
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	1.763.592	74,98%	2.209.592	66,89%	25,29%
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	181.963	7,74%	233.778	7,08%	28,48%
TOTAL	2.352.025	100,00%	3.303.485	100,00%	40,45%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats de Banca Privada d'Andorra, SA (BPA)
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	2010	Var. (%) 09-10
Interessos i rendiments assimilats	44.995	38.732	(13,92%)
Interessos i càrregues assimilables	(20.724)	(12.000)	(42,10%)
Rendiments de valors de renda variable	-	54	-
MARGE FINANCER	24.271	26.786	10,36%
Comissions per serveis netes	43.457	48.672	12,00%
Resultats d'operacions financeres	20.270	7.410	(63,44%)
Altres resultats ordinaris	500	592	18,40%
MARGE ORDINARI	88.498	83.460	(5,69%)
Despeses de personal	(16.862)	(18.023)	6,89%
Despeses generals	(26.125)	(28.193)	7,92%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(7.147)	(7.674)	7,37%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	-	-	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	38.364	29.570	(22,92%)
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(8.896)	(1.460)	(83,59%)
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(4.321)	(12.039)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	-	-	-
RESULTAT ORDINARI	25.147	16.071	(36,09%)
Resultats extraordinaris	(22)	9.071	-
Resultats atribuïts a la minoria	-	(12)	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	25.125	25.154	0,12%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Grup Crèdit Andorrà

Av. Meritxell, 80
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 888000 - Fax +376 888021
www.creditandorra.ad

President:

Sr. Antoni Pintat Santolària

Vicepresident:

Sr. Jaume Casal Mor

Conseller delegat - Director general:

Sr. Josep Peralba Duró

Director general adjunt de negoci:

Sr. Xavier Cornella Castel

Balanços de situació consolidats de Grup Crèdit Andorrà a 31 de desembre de 2009 i 2010

ACTIU	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Caixa i bancs centrals OCDE	29.925	0,56%	37.566	0,72%	25,53%
INAF	46.245	0,86%	46.245	0,88%	-
Intermediaris financers	589.974	11,00%	415.937	7,96%	(29,50%)
Inversions creditícies	3.002.649	55,99%	3.084.616	59,04%	2,73%
Cartera de valors	1.330.832	24,81%	1.235.854	23,65%	(7,14%)
Diferències positives de consolidació	-	-	-	-	-
Actius immaterials	21.582	0,40%	41.095	0,79%	90,41%
Actius materials	278.773	5,20%	278.752	5,34%	(0,01%)
Comptes de periodificació	29.487	0,55%	46.547	0,89%	57,86%
Altres actius	33.613	0,63%	38.268	0,73%	13,85%
TOTAL ACTIU	5.363.080	100,00%	5.224.880	100,00%	(2,58%)
PASSIU					
INAF	58.614	1,09%	57.104	1,09%	(2,58%)
Bancs i entitats de crèdit	38.158	0,71%	99.459	1,90%	-
Altres intermediaris financers	-	-	3.123	0,06%	-
Dipòsits de clients	4.373.749	81,55%	4.181.704	80,03%	(4,39%)
Deutes representats per títols	72.206	1,35%	137.327	2,63%	90,19%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	2.707	0,05%	3.382	0,07%	24,94%
Fons per a riscos generals	40.855	0,76%	23.232	0,45%	(43,14%)
Passius subordinats	150.000	2,80%	150.000	2,87%	-
Comptes de periodificació	15.582	0,29%	33.956	0,65%	-
Altres passius	25.594	0,48%	17.700	0,34%	(30,84%)
Capital social	70.000	1,31%	70.000	1,34%	-
Reserves	473.255	8,82%	404.524	7,74%	(14,52%)
Resultats	76.655	1,43%	77.816	1,49%	1,51%
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	(35.000)	(0,65%)	(35.000)	(0,67%)	-
Interessos minoritaris	705	0,01%	553	0,01%	(21,56%)
TOTAL PASSIU	5.363.080	100,00%	5.224.880	100,00%	(2,58%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

**Comptes d'ordre consolidats de Grup Crèdit Andorrà
a 31 de desembre de 2009 i 2010**

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Passius contingents	242.293	2,75%	212.561	2,45%	(12,27%)
Compromisos i riscos contingents	453.535	5,15%	444.763	5,13%	(1,93%)
Operacions de futur	1.379.585	15,65%	1.327.416	15,30%	(3,78%)
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	6.003.081	68,12%	5.528.058	63,73%	(7,91%)
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	734.548	8,33%	1.161.403	13,39%	58,11%
TOTAL	8.813.042	100,00%	8.674.201	100,00%	(1,58%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

**Comptes de pèrdues i guanys consolidats de Grup Crèdit Andorrà
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2009 i 2010**

	2009	2010	Var. (%) 09-10
Interessos i rendiments assimilats	153.855	104.518	(32,07%)
Interessos i càrregues assimilables	(85.646)	(33.358)	(61,05%)
Rendiments de valors de renda variable	314	245	(21,97%)
MARGE FINANCER	68.523	71.405	4,21%
Comissions per serveis netes	81.466	88.848	9,06%
Resultats d'operacions financeres	14.025	14.939	6,52%
Altres resultats ordinaris	435	465	6,90%
MARGE ORDINARI	164.449	175.657	6,82%
Despeses de personal	(31.415)	(33.842)	7,73%
Despeses generals	(35.712)	(43.470)	21,72%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(24.359)	(20.856)	(14,38%)
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	(285)	(209)	(26,67%)
MARGE D'EXPLOTACIÓ	72.678	77.280	6,33%
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(4.616)	(15.731)	-
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	(624)	(1.298)	-
Dotacions als fons per a riscos generals	-	-	-
RESULTAT ORDINARI	67.438	60.251	(10,66%)
Resultats extraordinaris	9.196	17.414	89,36%
Resultats atribuïts a la minoria	21	151	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	76.655	77.816	1,51%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

BancSabadell d'Andorra, SA

Av. del Fener, 7
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 735600 - Fax +376 735601
www.bsa.ad

President:

Sr. Robert Cassany Vila

Conseller - Director general:

Sr. Miquel Alabern Comas

Director general adjunt:

Sr. Josep Segura Solà

**Balanços de situació consolidats de BancSabadell d'Andorra, SA
a 31 de desembre de 2009 i 2010**

ACTIU	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Caixa i bancs centrals OCDE	6.923	1,06%	5.292	0,83%	(23,56%)
INAF	6.220	0,94%	6.220	0,97%	-
Intermediaris financers	108.809	16,51%	63.243	9,87%	(41,88%)
Inversions creditícies	390.049	59,21%	390.296	60,92%	0,06%
Cartera de valors	114.483	17,38%	141.389	22,07%	23,50%
Diferències positives de consolidació	-	-	-	-	-
Actius immaterials	3.232	0,49%	3.234	0,50%	0,06%
Actius materials	19.921	3,02%	19.060	2,98%	(4,32%)
Comptes de periodificació	3.166	0,48%	5.804	0,91%	83,32%
Altres actius	6.007	0,91%	6.065	0,95%	0,97%
TOTAL ACTIU	658.810	100,00%	640.603	100,00%	(2,76%)
PASSIU					
INAF	23.381	3,55%	31.472	4,91%	34,61%
Bancs i entitats de crèdit	7.534	1,14%	3.101	0,49%	(58,84%)
Altres intermediaris financers	-	-	-	-	-
Dipòsits de clients	457.873	69,50%	417.658	65,20%	(8,78%)
Deutes representats per títols	117.319	17,81%	126.849	19,80%	8,12%
Fons de provisions per a riscos i càrregues	89	0,01%	127	0,02%	42,70%
Fons per a riscos generals	300	0,05%	500	0,08%	66,67%
Passius subordinats	-	-	-	-	-
Comptes de periodificació	2.154	0,33%	5.534	0,86%	-
Altres passius	3.551	0,54%	4.120	0,64%	16,02%
Capital social	30.068	4,56%	30.068	4,69%	-
Reserves	11.289	1,71%	15.039	2,35%	33,22%
Resultats	5.252	0,80%	6.135	0,96%	16,81%
Resultats d'exercicis anteriors	-	-	-	-	-
Dividends a compte	-	-	-	-	-
Interessos minoritaris	-	-	-	-	-
TOTAL PASSIU	658.810	100,00%	640.603	100,00%	(2,76%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes d'ordre consolidats de BancSabadell d'Andorra, SA
a 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	% s/total	2010	% s/total	Var. (%) 09-10
Passius contingents	35.448	2,21%	24.652	1,94%	(30,46%)
Compromisos i riscos contingents	96.668	6,02%	104.854	8,27%	8,47%
Operacions de futur	597.971	37,22%	321.865	25,39%	(46,17%)
Dipòsits de valors i altres títols en custòdia	747.060	46,49%	646.921	51,02%	(13,40%)
Altres comptes d'ordre amb funcions exclusives de control administratiu	129.637	8,06%	169.610	13,38%	30,83%
TOTAL	1.606.784	100,00%	1.267.902	100,00%	(21,09%)

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

Comptes de pèrdues i guanys consolidats de BancSabadell d'Andorra, SA
per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2009 i 2010

	2009	2010	Var. (%) 09-10
Interessos i rendiments assimilats	18.268	14.722	(19,41%)
Interessos i càrregues assimilables	(10.522)	(4.771)	(54,66%)
Rendiments de valors de renda variable	-	-	-
MARGE FINANCER	7.746	9.951	28,47%
Comissions per serveis netes	7.172	8.980	25,21%
Resultats d'operacions financeres	4.167	1.640	(60,64%)
Altres resultats ordinaris	94	79	(15,96%)
MARGE ORDINARI	19.179	20.650	7,67%
Despeses de personal	(5.762)	(5.909)	2,55%
Despeses generals	(5.292)	(5.308)	0,30%
Amortitzacions d'actius netes de recuperacions	(2.289)	(2.341)	2,27%
Provisions per a depreciació d'actius netes de recuperacions	-	-	-
MARGE D'EXPLOTACIÓ	5.836	7.092	21,52%
Provisions per a insolvències netes de recuperacions	(396)	(803)	-
Provisions per a riscos i càrregues netes de recuperacions	-	-	-
Dotacions als fons per a riscos generals	(300)	(200)	(33,33%)
RESULTAT ORDINARI	5.140	6.089	18,46%
Resultats extraordinaris	112	46	(58,93%)
Resultats atribuïts a la minoria	-	-	-
RESULTATS ATRIBUÏTS AL GRUP	5.252	6.135	16,81%

(Milers d'euros) Font: Informe anual entitat bancària

V.2. Altres dades d'interès

Govern d'Andorra

Ed. Administratiu de Govern
C/ Prat de la Creu, 62-64
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 875700
www.govern.ad

A 1 de gener de 2010:

Cap de Govern:

M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany

Ministre d'Economia i Finances:

M. I. Sr. Pere López Agràs

Ministre d'Afers Exteriors i Relacions Institucionals:

M. I. Sr. Xavier Espot Miró

Ministre de Medi Ambient, Agricultura i Patrimoni Natural:

M. I. Sr. Vicenç Alay Ferrer

Ministra d'Educació i Cultura:

M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

Ministre d'Ordenament Territorial:

M. I. Sr. Gerard Barcia Duedra

Ministra de Salut, Benestar i Treball:

M. I. Sra. Cristina Rodríguez Galan

Ministre d'Interior:

M. I. Sr. Víctor Naudi Zamora

Ministre de Turisme, Comerç i Indústria:

M. I. Sr. Claudi Benet Mas

Secretari General del Govern:

Sr. Alexandre Cucurella Rossell

Cap del Gabinet del Cap de Govern:

Sra. Marian Sanchiz Rego

Amb data 16 de maig de 2011 es constituí el nou Govern d'Andorra d'acord amb els resultats electorals obtinguts en les darreres eleccions generals celebrades el passat 3 d'abril de 2011.

La composició del nou Govern d'Andorra és com segueix:

Cap de Govern:

M. I. Sr. Antoni Martí Petit

Ministre de Finances i Funció Pública:

M. I. Sr. Jordi Cinca Mateos

Ministre d'Economia i Territori:

M. I. Sr. Jordi Alcobé Font

Ministre d'Afers Exteriors:

M. I. Sr. Gilbert Saboya Sunyé

Ministre de Justícia i Interior:

M. I. Sr. Marc Vila Amigó

Ministra de Salut i Benestar:

M. I. Sra. Cristina Rodríguez Galan

Ministra d'Educació, Joventut i Esports:

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

Ministre de Turisme i Medi Ambient:

M. I. Sr. Francesc Camp Torres

Secretari General del Govern:

Sr. Jordi Casadevall Touseil

Cap de Gabinet del Cap de Govern:

Sr. Esteve Vidal Ferrer

(1) Les dades d'interès corresponen a les persones i als càrrecs ocupats fins el 31 de maig de 2011

Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF)

C/ Bonaventura Armengol, 10
Ed. Montclar, bloc 2, 4a planta
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 808898 - Fax +376 865977
www.inaf.ad

President:

Sr. Manel Torrentallé Cairó

Director general:

Sr. Carles Salvadó Miras

Associació de Bancs Andorrans (ABA)

C/ Ciutat de Consuegra, 16
Ed. l'Illa, esc. A, 2n pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 807110 - Fax +376 866847
www.aba.ad

President:

Sr. Jordi Comas Planas

Vicepresident:

Sr. Joan Pau Miquel Prats

Director general:

Sr. Antoni Armengol Aleix

Directora tècnica:

Sra. Clàudia Cornella Durany

Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIF)

C/ Prat de la Creu, 8
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 806730 - Fax: +376 828842

Director:

Sr. Carles Fiñana Pifarré

Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció

Ed. Administratiu de Govern
C/ Prat de la Creu, 62-64
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. + 376 875700 - Fax: + 376 829218

Cap de la unitat:

Sr. Sergi Alís Soulie

Andorra Desenvolupament i Inversió, SA (ADI)

C/ Prat de la Creu, 59-65, esc. A, 1r pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. + 376 812020 - Fax: +376 812021
www.adi.ad

Director:

Sr. Carles Aleix Martínez

Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS)

C/ Prat de la Creu, 8, Despatx 204-205
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 809292 - Fax +376 809293
www.ccis.ad

President:

Sr. Marc Pantebre Palmitjavila

Directora:

Sra. Pilar Escaler Penella

Confederació Empresarial Andorrana (CEA)

C/ Prat de la Creu, 59-65, esc. B, 2n pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 800020 - Fax: +376 800024
www.cea.ad

President:

Sr. Xavier Altimir Planes

Directora:

Sra. Sílvia Gabarre Iglesias

Col·legi d'Economistes d'Andorra (COEA)

C/ Bonaventura Armengol, 15
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 807807 - Fax: +376 807817
www.coea.ad

Degà:

Sr. Xavier Prats Martínez

Secretari:

Sr. Vladimir Fernández Armengol

Universitat d'Andorra (UdA)

Plaça de la Germandat, 7
AD600 Sant Julià de Lòria
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 743000 - Fax: +376 743043
www.uda.ad

Rector:

Magfc. Sr. Daniel Bastida Obiols

Agència Andorrana de Protecció de Dades (APDA)

C/ Prat de la Creu, 59-65, esc. A, 3er pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 808115 - Fax: +376 808118
www.apda.ad

Cap:

Sr. Joan Crespo Piedra

Institut d'Estudis Andorrans (IEA)

Av. Rocafort, 31-23
Ed. Molí, 3er pis
AD600 Sant Julià de Lòria
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 742630 - Fax: +376 843585
www.iea.ad

Presidenta:

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

Director:

Sr. Jordi Guillaumet Anton

Andorra Turisme

C/ Doctor Vilanova, 13
Ed. Davi, esc. B, 3er pis
AD500 Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)
Tel. +376 891189 - Fax: +376 828123
www.andorra.ad

President:

M. I. Sr. Francesc Camp Torres

Director:

Sr. Sergi Nadal Gabàs

